

A MAGYAR KEGYESTANÍTÓREND
BUDAPESTI GIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1930—31. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTETTE :

KISPARTI JÁNOS DR.

IGAZGATÓ,

C. TANKER. KIR. FŐIGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1931

KIADTA AZ ISKOLA IGAZGATÓSÁGA

Budapest, IV., Piarista-u. 5. — Tél.: Aut. 871—01.

A MAGYAR KEGYESTANÍTÓREND
BUDAPESTI GIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1930—31. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTETTE :

KISPARTI JÁNOS DR.

IGAZGATÓ,
C. TANKER. KIR. FŐIGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1931

KIADTA AZ ISKOLA IGAZGATÓSÁGA

Budapest, IV., Piarista-u. 5. — Tel. : Aut. 871—01.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — Nyomdaigazgató: Kohl Ferenc.

SZENT IMRE HERCEG

Ezt a szobrot állíttatta tolnai gróf Festetics Sándor 1930.

A SZENT IMRE-JUBILEUM.

A november hó 6., 7., 8. napjain rendezett három napos Szent Imre-ájtatosság alkal-
mával elmondott beszédek.

I. Szent Imre az ifjúság példaképe.

Ünneplő áhítatnak szárnyain
Idők ormára száll a lelkem,
Ahonnan ellát multunk tájain,
S a jövőbe is néz képzeletben.

Amikor az ószövetségi zsidóság válságos, nehéz időket élt és amikor Izaiás próféta méltán vethette szemére népének : omne caput languidum. omne cor moerens, a planta pedis usque ad verticem capitis non est in eo sanitas. lekonyult fejek, összetört szívek, nincs semmi épség az egészben (Iz. 1, 5.), akkor azokban a válságos időkben, ebben a szomorúságban mégis talált a próféta egy reménysugarat, mely minden romlottság ellenére is vigaszt öntött a lelkébe és ez a reménysugár az a kis maradék zsidóság volt, melyről elmondhatta : nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuisset, et quasi Gomorrha similes essemus, ha ezt a kis sereget nem adta volna nekünk az Úr, mint jó magot, lettünk volna mint Sodoma és elpusztultunk volna mint Gomorrha. (Iz. 1, 5—9.)

Ez a maradék zsidóság volt a sokatígérő remény a próféta számára, ez a maradék zsidóság, mely mint kicsi mag ott élt a többség között, nem utánozva ezrek és ezrek lehullását a választott népnek fájáról. Mert ezrek és ezrek hullottak le akkor a Sinai-táblák alapjairól, ezrek és ezrek, mint ahogy az őszi szélre vagy első désre lehullanak a falevelek, . . . úgy veszték el egész zsidó törzsek a pogányság tengerében, mint amikor a kész termést nyáron elveri a jég. Ebben a válságos időben a próféta tekintete a maradék hithű zsidóság felé irányul és annak látásán születik lelkében a remény egy jobb jövő iránt.

Ma, amikor a modern korszellem lefagyasztja az Egyház évezredes kertjének szép virágait, ma, amikor társadalmak romok és üszkők felett aggódnak a holnapért, ma, amikor nemzetek megkezdték a gyásztemető felé járást, hol népek süllyednek el, ma, amikor csak válságokról suttognak mindenütt és a halálos rémlátások valósággá lettek úton-útfélen, — a világ, az egyesek, a népek szintén a reménység szivárványát keresik.

Ezt a reményt és a jövő iránt való rendíthetetlen bizodalmat adja meg a most növekvő új ifjúság, amely mint hatalmas szivárványív akar ráborulni a föld arcára, nem hogy annak tisztos szemfedője legyen, hanem hogy a lelkek égének kiderülését hirdesse.

És amint az a kis csapat maradék zsidóság a nemzeti mult dicsőségéből merítette az erőt a kitartáshoz, hűséghez és a dicső nemzeti mult nyújtott táplálékot a kétségbeesés ellen, úgy annak az ifjúságnak is, mely a jövő reménysége, a nemzeti mult, a dicsőséges nemzeti multból kell merítenie az erőt a nagy munkához, melynek elvégzését tőle várjuk. Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris — kiált a próféta (Iz. 12, 3.). Menjetek, merítetek az üdvözítő vizek forrásaiból. Mint a költő mondja :

A lelkes eljár ősei sírlakához
S gyujt régi fénynél új szövétneket . . .
S ha a jelennek halványul sugára,
A régi fény ragyogjon fel honára.

Garay.

Igen, ennek a szellemnek virága a Szent Imre jubileumi esztendő. Szent Imre sírjához megyünk, mert élni akarunk. Temetőt látogatunk, mert jövőt alapozunk. Halott szellemét idézzük, mert élők birodalmát építjük! Eszményt keresünk és ezért fakad ajkunkon a hő óhaj :

Imre herceg lelke, kemény, tiszta lélek!
Kemény magyar ifjak kövessenek téged.
Tiszta ifjú testtel, acéllizmú karral,
Ki vívhat meg akkor maroknyi magyarral?!

Mentes.

Jertek, menjünk hát és térdeljünk oda Szent Imrének márványba vésett, de márványnál is keményebb alakja elé, nézzünk a szemébe és imádságos lélekkel hallgassuk mit mond, mire tanít!

Szent Imrében a homo novus, az új ember, az örökké új ember, az evangéliumi erős ember áll előttünk. És Szent Imre, mint homo novus a halhatatlan, Szent Imrének, mint homo novusnak, az evangélium örökifjú emberének van szava a ma koravén gyermekéhez. Szent Imre meghallotta az Úr szavát: Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztyét, tagadja meg magát és úgy kövessen engem (Mt. 16, 24.), meghallotta és megértette és követte és benne az evangéliumból élő mélységes hit világa az átélt erköles szépségében virágozott ki. És Szent Imre ezért az erköles erőnek embere. Szent Imre azt hirdeti: népem, ha élni akarsz, tiszta ifjúságod legyen! ha folyik ereidben magyar vér, szűzi, tiszta vér legyen! (V. ö. Prohászka.) Szent Imre világa még pogányszínezetű, akárcsak szomorú jelenünk, ott még él a pogány világnak szellemerköles sötétsége, nálunk pedig az értelmi túltengés dekadenciája, mind a kettő a lélek birodalmát mellözve, csak erre a világra rendezkedik be mint egyetlen lehetséges vállalkozásra. Ez a világ pedig ősi falevelek hullására ítéli a hűséget, a becsületet, tisztességet, lelkiismeretességet, felelősséget, áldozatos életet: ez a világ cinikus mosollyal intézi el a szeretetet, tisztaságot, szüzességet «az életnek ezt az ujságát» (Rom. 6, 4.); ez a világ korlátot és nyűgöt lát a törvényben és alig kendőz meztelenséget irodalomban, divatban, művészetben, társaságban ez a világ a tisztas emberből élvezetek után loholó és ösztönei szolgátságában sýnlődő állapotban emel.

E pogány vad hajtásokkal áll szemben Szent Imrében az új ember,

a homo novus, az erő embere, akinek minden kor emberéhez van szava. Mert ne gondoljátok, hogy a szentek divatjukat múlták a XX. században, az erő, a tudás, a haladás korában, ne higgyétek, — akiknek az erő imponál, hogy a szentek erőtlenek, ne gondoljátok, hogy a szentek imádkozó kis gyermekek, igen, gyermekek, — de hősök is. Ne gondoljátok, hogy puhányok, akik nem állják meg helyüket a ma erőt bámuló embere előtt, nem, a szentek a legkeményebb acél. Ne gondoljátok, — akiknek imponál a tudás, hogy a szentek elmaradottak, igaz, nem ismerték a föld nagyságát vagy kicsiségét, az eget és a földet, mint mi, de az Isten közel járt hozzájuk. Igaz, nem voltak erősek technikában, de erősek voltak áldozni tudó akaratban. Igaz, nem éltek villanyfényben, de az Isten szeretetének ragyogása töltötte be életüket és ebből a forrásból merítették áldozatkészségüket. Szent Imre áldozatos lélekre tanítja a mai kor utilitarisztikus világnézet alapján álló emberét.

És Szent Imre életében nemcsak egy letűnt világ elevenedik meg a maga nagyságában, hanem az erkölcsi életnek e magaslati csúcjáról nagyvonalú program is hangzik az utókor számára. Az Úr Isten nem bízta Szent Imrere a magyar nemzet történetét egynéhány évtizedre, de rábízta évezredekre át a magyar ifjúságot. Ha uralkodni kezd gyengéd lelkével, de atyja vaskeze nélkül, nem újul-e ki a régi vér, nem fog-e hangzani újra áldozati ének a pogányság berkeiben? Jobb lesz hát, ha századokról-századokra a lelkeken, a szellemeken, a ti lelketeken is uralkodik a tiszta erkölcs tündöklésével. Ha törvényeket hoz, nem sikkadnak-e el gyöngye utódok kezein? Jobb lesz hát, ha titeket, magyar ifjúság, a nemzet virágát neveli, nem ugyan törvényekkel, de indításokkal, nem paragrafusokkal, de ihletésekkel. Ha történelmet csinál királyi cselekedeteiből, nem fog-e mocskos kézzel hozzányúlni alakjához egy-egy nyomorék magyar, amint hogy így sem kímélték meg? . . . Jobb lesz hát, ha nemzete történelmét Isten szívébe írja be szűzessége érdemével, a halhatatlan szépség erejével. Az szolgálja leginkább nemzete javát, aki Szent Imre példáját követi, mert tiszta ifjúság tiszta és erős nemzedéket biztosít a nemzet számára. Senki közülünk nem magának él és senki közülünk nem magának hal meg, mondja Szent Pál (Rom. 14, 78.). Amely nemzedék ifjúsága eltékozolja, elfecsérli szüzi tisztaságát és meggyalázza lelkének fehér köntösét, az lilomos lelket tapos, az tavaszi rügyfakadást sorvaszt és

Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága,

lehet-e életerős az a nemzedék, amelynek ifjúsága eltékozolta, elpocsékolta életerőit? Lefagyott tavaszi virágzás, legázolt májusi virágnylás! Az ifjúság életerős világának legszebb virága a szent tisztaság! És ez a praestantissimum iuventutis decus atque ornamentum (XI. Pius pápa), ez a nemzeti feltámadás gyökere is! Ez Szent Imre tanítása!

Igen, ízig-vérig keresztény magyar ifjúság, ez a gyökere a jövő Nagy-magyarországnak, ez a fundamentuma. Nem korarokkant gerincű, sápadt, blazirtképű, kiégettszemű ifjúságot akarunk látni az új Magyarország küszöbén, hanem erőtől duzzadó ifjakat, kiknek lelkében ott ragyog az élet, ott fénylik a napsugár, ifjúságot, mely tavaszt, erőt, virágzást, örömet, jövőt jelent megcsúfolt magyar hazánknak. Nekünk olyan ifjúság kell, mely örömét

nem pocsolyákban keresi, hanem ifjúság, mely elszánt akarattal védi lelkének épségét a betörő ellenségtől és minden erkölcsi pizsoknak szemébe tudja vágni az erkölcsi integritásnak nem, nem, sóháját. Ifjúság, amely reménnyel teljes, lélettől töretlen, amelynek rugalmas az izma, síma a homloka, csillagfényes a szeme. A szeplőtelen élet ereje az ő szépségük és győzelem test és vér és ösztön felett az ő koszorújuk. A tiszta élet és az akaratereő sugárzik belőlük. Csak tiszta népek boldogulnak, nézzétek csak a történelmet : a tisztavérű népek, ha sok vért vesztenek is, nem pusztulnak bele. Példa rá a török hódoltság : szegények lettünk, hazánk pedig pusztasággá lett, vérünk ömlött és még sem pusztultunk el, mert volt erőnk és erőnk a tisztavérből volt való (Prohászka). De ha tért foglalt a korrupció és elvész a tiszta élet és annak idealizmusa, mely nagygyá nevelt, mit várjunk? ! Szentimrés kemény férfiakra van szüksége a hazának, akik a hitet vallják, templomba járnak, imádkoznak, a túltengő testkultúrát lélekkultúrával mérséklük és magna vivunt, erkölcsösen élnek. A szentimrés ifjúságnak nem szabad ismernie az ifjú vétkes és a vén bűnös típusnak rokkant nemzedékét, mely a könnyelműségnek és léhaságnak csatakiáltásait hangoztatja : gyertek, éljünk a jelenvaló jókkal és élvezzünk gyorsan ! (Bölcs. 2, 6. Iz. 22, 13. 56, 12.) Amikor Szent Imre emléké-nél időzünk, felejtjük el, hogy sok minden emléket elvesztettünk, mely a mult dicsőségét kőbe, ércebe véste, felejtjük el, mert van a multból egy pusztíthatatlan kincsünk, melyet nem felejtünk, mert nem felejtethetünk : áll előttünk Szent Imrének kemény alakja; több ez, mint kőtáblák, melyek elporladhatnak; több ez, mint erdők, melyeket kiirthatnak; több ez, mint bányák, melyek kifogyhatnak; több ez, mint szokások, felfogások, melyek új arculatot mutathatnak, — nemzeti közkinccs, drága ereklye, mely hirdeti Isten szeme rajtunk, keze velünk, míg Benne hiszünk, el nem fogyatkozhatunk !

És ezt a szentimrés programot felejteni nem szabad, mert egyitek sem maradhat le abból a küzdelemből, mely a történelmi mából történelmi holnapot csinál, ezt a küzdelmet fel kell vennie mindegyiteknek Szent Imre égíse alatt, Szent Imre nevével és Szent Imre nevében. Fel kell vennie ezt a küzdelmet azzal a szent bizalommal, hogy nemcsak a küzködés hétköznapjait, de az ünneplés vasárnapjait is meg fogja adni az idők Úra. A jövő küzdelmének nagy színjátéka már megkezdődött, úgy játszatok, hogy a győzelem a tiétek legyen, mert :

Ha minket is elfű a sors zivatarja,
Nem lesz az Istennek soha többé magyarja !

Arany.

Ebben a küzdelemben áll a magyar ifjúság élén Szent Imre, az új ember, az evangéliumi ember, a hitet tiszta életben élő új ember, ott áll és biztat : Testvéreim, utánam előre !

Élt valamikor Németországban egy Konrád nevű főúr. Bűnökben eltelt hosszú évek után végre Isten malasztja lelkének terhével Rómába vezette VII. Gergely pápához. Meggyóna minden bűnét és feloldozást kért. A pápa feloldozta őt, de nagy vezeklést rótt ki rá. Egy pergamentlapra leírta bűneinek hosszú sorát, azt lepecsételte, testét pedig Krisztus öt szent sebének emlékére öt láncsal megláncolta és megparancsolta neki, hogy zárandokoljon

el a szentek sírjaihoz és ha majd a láncok lehullanak róla és a pergamentről eltűnik az írás, akkor az Úr Isten is megbocsát neki. Konrád bejárta az egész világot, a kereszténység régi, híres kegyhelyeit, de sem Jeruzsálemben, sem a szentek sírjainál nem oldódtak fel bűneinek kötelékei és nem töröltetett el szörnyű adóslevele. A végén elvetődött Székesfehérvárra. Odatérdelt Szent István király sírjához, de az megjelent neki mennyei fényességben és azt mondotta neki: Menj az én szent fiannak, Imrének a sírjához, aki szüzi életet élt és úgy halt meg, őt kérjed! Felkelt Konrád és odatérdelt Szent Imre sírjához, töredelmes szívvel elsíratta bűneit és háromszor kiáltotta: Szűz Szent Imre herceg, könyörögj érettem! és íme izenként szakadtak le a láncszemek, nagy zörgéssel lepatogtak a bűnös testről a vasbilincsek. Kinyíltott a pergamentkeres és nem volt többé rajta Konrád bűneinek hosszú sora. Ott állott a bűnös szabadon és boldogan dicsőítette Krisztust Szent Imre által.

A magyar nemzet is láncokba van verve ma, mi is várjuk nemzeti megláncoltságunkból a menedéket, sok mindent megpróbáltunk nemzeti magunkramaradottságunkban, menjünk most Szent Imre sírjához, tanuljunk tőle tiszta életet, térjünk vissza az isteni törvények útjára, mert hogy is mondja a régi magyar költő:

Mindaddig töri iga kemény nyakokat,
Míg nem ismerik meg elhatták urokat.

.....
De ha hozzám térnek, megbánván bűnöket,
Halálról életre ismét hozom őket.

Zrínyi.

Ha Szent Imre érdeme javára szolgált a bűnösnek, hogyné szolgálna az igazak javára, ha Szent Imre érdeme javára szolgált Istennél egy idegennek, mennyivel inkább haszon az az érdem édes vérének, kedves nemzetének, a magyarnak. Menjünk, menjünk hát Szent Imréhez, térjünk vissza a szentimrés élethez, magyar ifjúság, és lehullanak majd azok a láncok, melyeket olyan nehezen viselünk. Mondjuk hát egy szívvel és egy lélekkel:

Szent Imre élő, eleven valóság,
Előtted állunk magyar ifjúság.
Szívünkben hit, remény, bánattal égő
S fejünkön pálma helyett mirtuszág.
Fogd meg kezünk s vezess az úton megint,
Melynek ormán új ezredév ragyog.
S a méltó nagy célt megtalálni újra
Veled megyünk mi ifjú magyarok.

II. Az Árpád-házi szentek követése.

Valahányszor feltűnik egy újabb értékes könyv, egy újabb kiváló festmény, rögtön megindul az érdeklődés annak alkotója iránt, mert jól tudja mindenki, hogy a jeles mű nem előkészület nélkül, máról-holnapra létesül: ahol az termett, ott egyéb értékek is szoktak akadni.

Ebben a jubileumi esztendőben újból ráirányult a mi tekintetünk s a mienkkel együtt idegen országoké is, Istennek egy csodálatos gondolatára, egy egészen finom művű remekére, a magyar Szent Imrére és láttára gyönyö-

rűséggel telik el a lelkünk. De mi is csak hadd keressük ennek a remekműnek iskoláját ; látogassunk el abba a kertbe, ahol ilyen liliumok nyílnak. Tegnap Szent Imre életéből kerestünk tanulságot, ma vonultassuk el szemünk előtt az Árpádok többi szentjeinek indító példáját. Az Árpádház friss televény talajából fakadt az első «szűztiszta lilium» ; járjuk ma kissé ezt a kertet és álljunk meg még néhány mélyebb tűzű, édesebb illatú virágjánál, hiszen itt sarjadtak köztünk, nekünk adta őket a szép lelkek Alkotója. Gyakorta szemünkre hányt a külföld, hogy nem becsüljük és nem használjuk ki eléggé az ország természeti kincseit, hegyeit, vizeit, növényeit, ásványait, gyógyító forrásait. Ne kapcsolódjék ehhez soha az a másik vád, hogy nem ismerjük és nem szeretjük eléggé lelki életünk kincseit : Istentől kapott szentjeinket, buzgóságunknak, hitünknek, szeretetünknek ezeket a gyógyító forrásait.

Mert nekünk királyi szentjeink vannak s az Árpádok háza szent ház. Szent király, szent királyfi, szent királyleány — tudjuk-e, mit jelent ez? Azt jelenti, hogy ezek nemcsak imádkozgattak, nemcsak leereszkedők és jók tudtak lenni alattvalóikhoz, sőt nem is csupán jámbor emberek voltak, hanem igaz szentek, az Egyház szigorú értelmezése szerint. Nem valamiféle kegyeles elnézés, nem az ország lojális tisztelete tette szentekké őket, életükben nem a jóakarát nagytőjával kell erények után kutatni. A keresztény ókor és középkor vértanuinak, hitvallóinak és szüzeinek nagyszabású kereszténységét élték, épúgy szerették ők is Krisztust és az ő keresztjét ; kincs volt nekik is az Isten országa s mihelyt megtalálták ezt a kincset, boldog örömmel mindent odaadtak érte.

Pedig a királyi szenteknek ugyancsak van mit odaadniuk Krisztusért. Lehetett-e nagyobb kísértő, mint a középkori király hatalma és kincsei, mikor a királyság a földi örömöknek szinte korlátlan lehetőségeit jelentette? S mennyire egészséges lelkek lehettek azok, akik az udvar kényeztető, puhaságra és külsőségre nevelő légkörében ilyen kemény hőssé fejlődtek ! Az udvari kereszténység nem szokott mintaszerű, erőteljes kereszténység lenni. A «széltől hányatott nádat, a lány ruhákba öltözött embert» az evangélium óta megszoktuk «a királyok házaiban» keresni s Szent Erzsébet bizonyára nem ok nélkül huzódzott attól a gondolattól, hogy visszatérjen atyjának, II. Endre királynak léha udvarába, aminthogy Boldog Margit sem cserélte fel soha Krisztus-imádó magányát a szomszédos óbudai udvar fényével.

Az Istenbe kapcsolódó erős akaratnak ilyen hőseitől hogyan tanulnánk szívesen. Tanulnak tőlük és buzdulnak példájukon messze idegen országok : Szent István és Szent László beírta nevét az Egyház és a világ történetébe, Szent Imréért lelkesedik — büszkeséggel láttuk — az egész keresztény világ, Szent Erzsébetnek, az Egyház e mindenféle szeretett kedves szentjének 700 éves ünnepségeire már készül a kereszténység. De elsősorban mégis csak a mieink ők ; elég erős ugyan a példájuk fénye, hogy idegen világrészek is megvilágosodjanak tőle, de mindenekelőtt mégis csak nekünk világítanak.

* * *

Közülük való Szent Imre, aki mostani ünneplésünk tárgya, dicséretét tegnap hallottuk ; ő a magyar ifjú követni való példája.

Rajta kívül még különösen négy királyi szentünk képét kellene gyakran

megjelenítenünk. Kettő közülük férfi : Szent István és Szent László, kettő nő : Szent Erzsébet és Boldog Margit. E négy szent egyben négy típus, kiknek mindegyike más-más életkörnek és hivatásnak mutat példát és ad inspirációt.

* * *

1. *Szent István* a nemrég még pogány nemzetnek első királya s valóban megkapó, hogy máris mily lelkileg fogja fel az uralmat. Szent István egyenesen mintája a keresztény uralkodónak, de ugyanígy minden keresztény előljárónak. Erkölcsi példaképe népének, vezére a jóban, soha olyat nem parancsol, amit maga meg ne tett volna. Aki megismerkedik királyi egyéniségével, nem fog beállni azok közé, akik becsmérlik az «Isten kegyelméből uralkodó király» eszméjét.

A királyi hatalom neki nem a jólétnek, hanem mélyen átérzett felelősségének forrása, hiszen Isten helyettesének tudja magát. Intelmeiben így tanítja fiát : «Először is parancsolom, lelkedre kötöm és tanácsolom, kedves fiam, hogy az apostoli és katolikus hitet oly pontosan és gondosan tartsd meg, hogy az Istentől alattvalóidnak rendelt összes emberek példaképe légy és az egyházi emberek méltán nevezzenek téged keresztény férfiúnak . . . Akik hamisan hisznek, vagy a hitet tettekkel nem valósítják . . . sem itt nem uralkodnak tisztességben, sem az örök élet koronáját el nem nyerhetik.» Programja ez minden magát kereszténynek nevező kormányzatnak és a szent király szívvel-lélekkel rajta volt, hogy hívő életével világítson népének. Nagy dolog volt az királynak már azokban az időkben is, szigorú, kemény fellépést odaadó emberszeretettel párosítani, fát vinni a szegényeknek, lehetőleg titokban, ismeretlenül, alamizsnát osztani, méltatlanságokat eltűnri, bocsánatra készen lenni, az éjtszaka magányában földre borulva imádkozni. Nem állt meg a pogányságból kevéssel előbb megtért egyéb dinasztiai uralkodóinak, egy Nagy Konstantinnak vagy Nagy Károlynak félkereszténységénél, hanem teljesen átélte az evangéliumot. Sikert is ilyen apostoli lelkülettel országában olyan tartós kereszténységet teremtenie, amelyet később mindössze fél-éves válság rázott meg. Szent István becsületes, mélyen keresztény élete nélkül senkisé is fogja az ő birodalmát visszaállítani.

2. Másik szent királyunk, *Szent László*, a keresztény lovagnak volt, és minden katonás típusú férfinak lehet ma is eszménye. A kúnverő királyban kapta meg a magyarság az ő hősi eszményének megkeresztelt és a szentség magaslatán járó alakját. Csupa bátorság, harci kedv, fáradhatatlan aktivitás. De ugyanakkor egy ízig-vérig keresztény, sőt szent vitéz szerencsés szintézise áll benne szemünk előtt. Mikor ő mélyen alázatos tud lenni, ez nem ejt csorbát vitézségén, amely minden kétségen felül áll, sőt legendás hírű. László tekintélyének legcsekélyebb halványulása nélkül megengedheti magának azt, hogy nagylelkűséget gyakorol elfogott ellenségével : «Atyámfiak — kiáltja, mikor a temesmenti csatában legyőzött kúnokat öldösní kezdik — ne öljük meg ezeket az embereket ! Hadd éljenek és térjenek meg.» Nála nem megy gyengeség számba, ha félrevonul és hosszasan imádkozik, akár vízért a tikkadt vitézek számára és aztán lándzsával mutatja meg a forrás helyét, akár tikkadt lelkét akarja megimádkoztatni. Nem egyszer egész éjtszakán át

imádkozott, úgy, amint az Úr Jézus Krisztustól tanulta és elmélkedett rendeltetéséről. Egy ilyen alkalommal látta kamarása, amint a szent király fényeségtől körülvéve, megdicsőülten felemelkedve imádkozott.

Bárcsak nőne a szívünkhöz ez a kép, a misztikus imádságba elmerült Szent László király képe! A mai ifjúnak és a mai férfinak átlag a sportember, a testi erő és ügyesség embere imponál és ezekből szereti válogatni tisztelete tárgyait. Csak az a fájdalmas ebben, hogy ezek az így felmagasztalt hősök lelkileg oly sokszor törpék, sőt hitványak, vagy legalább is, akárhányszor pogányok. Miért nem veti tekintetét a mai ember gyakrabban Szent László hősi és imádkozó alakjára, amint nappal feszülő izmokkal kardot forgat, míg éjszakának idején testénél nem gyengébb lelke a szentek titokzatos Istenközösségtől él? Nem kell a mai sportembernek sem félnie attól, hogy lággyá és férfiatlanná válik, ha megtanul az Istenhez hozzáismulni. Csak legyen ügyes és bátor, legyen igazán és következetesen hős s akkor nem kell restelkednie, ha tud bűnbánatot is tartani, vagy az Oltáriszentség előtt sokak szemeláttára, térdén állva, alázatosan meghajtott fejjel, kézösszetéve imádkozni.

* * *

A mi kedves női szentjeink élete elsősorban az ő nemüket fogja irányítani. De azért csodálatos Isten-szeretésük, finom lelkiségük senkire sem marad hatástalan, aki megismerte.

* * *

3. Avagy kit nem hat meg a hősiesség szemlélete, ha törékeny gyermeknek, vagy a gyermekkorból alighogy kiemelkedő nőnek lelkében látja kibontakozni? *Szent Erzsébet* a nőnek, a férje s családja számára élő nőnek eszménye, de kivétel nélkül mindnyájunk megindult szeretetének tárgya. Ez a fiatal királyi asszony Assisi Szent Ferenc kortársa s mikor Szent Ferenc meghal, ennek köpenyét kapja IX. Gergely pápától. Ne csodáljuk hát, ha Szent Ferenc alázatosságának, szigorú önmegtágadásának és végtelen Isten-szeretének vonásait fedezzük fel rajta.

Mikor 19 éves korában özvegységre jut, már teljesen elvonult életet él, vissza sem megy többé kastélyába, hanem a marburgi szegényházban lakik, állandóan mezítláb jár, de ez már csak betetőzése és kiérlelése annak az élet-szentségnek, melynek még családi életében vetette meg alapjait. Mint páratlanul odaadó hitves és három gyermek anyja életével igazolja az Egyház tanítását, amely szerint az életszentség nincs semmiféle állapothoz, foglalkozáshoz, korhoz kötve.

De még mást is tanít. Szent Erzsébet szívét teljesen meghódította az egyszerűségnek és a szent szegénységnek szeretete. Szent Ferenc úrnőjének nevezte a szegénységet, Szent Erzsébet hatalmas vagytonokat osztogatott szét a szegények közt s cselekvő szeretetével Szent Ferencel együtt a szó modern értelmében is szociális szentté lett. Csodáit nem fogjuk emberi erővel utánozni, de a szegények ügyéért való szeretetének mindig lesznek utánozói s ha a mi kezünkben nem válik is rózsává a szegények alamizsnája, akkor is meg kell tanulnunk Szent Erzsébettől, hogy a mi inséges korunkban sem szabad anyagi jólétre világnézetet alapítani. Az olyan megpróbáltatásokra, aminők őt érték.

a puha önzés sötét kétségbeeséssel, Szent Erzsébet hálaadással felel és súlyuk alatt nemhogy összeroppanna hősi lelke, de annyira kifejlődik, hogy mire 24 éves korában elköltözik a földről, már díszbe az egész kereszténységnek és a keresztény asszony eszménye.

4. S hogy a leányoknak is legyen példaképük nemzetünk királyi szentjei között, azért van Szent Margitunk, vagy ahogy ma még mondjuk: *Boldog Margit* királyleányunk, a dunai szigetkolostor csendes lakója, a szüzességnek és a másokért engesztelő önmegtagadásnak szent eszménye. Szegényes munkákat végez, betegeket ápol, a konyhában is a legalacsonyabbrendű foglalkozásokat kéri, fölöttébb szigorú önmegtagadásban él, de boldog szeretettel szolgál a lelkek isteni Jegyesének; hasztalan is csábítgatják édesatyja királyi udvarába. Boldog Margit az önfeláldozó hivatáshoz való ragaszkodás példája. Világítson ez a példa azoknak, akiket papi vagy szerzetesi hivatásuk vizsgálgatásakor kislelkű gondolatok kísértének: hogyan hagyjanak itt talán előkelő családot, jómódot, talán családi összeköttetéseket, amelyek annak idején megkönnyíthetnék érvényesülésüket, kényelmet, meleg otthont? Minden kornak megvoltak a kísértései és a fiatal Boldog Margitnak is megdobbantott a szíve, mikor a budai partok felé tekintett, hazafelé, de soha nem sajnálta áldozatát Isten ügyétől. Sem ő, sem a többiek. hisz «Isten rabjai».

* * *

Isten a nemzet véréből való szenteket állított közénk, de ez a tény még nem szentel meg bennünket, amint a kereszténység első századaiban útonútfélen vértanúk jártak és árasztották a Krisztus-szeretet tüzes lelkét és mégis akadtak akkor is közömbösek és hittagadók. Most sem használ nekünk, ha csak az ország ünnepli Szent Imrét és a magyar szenteket, nekünk magunknak kell ebből az ünneplésből gazdagodnunk és megszentelődnünk. Prohászka szerint «nagszerű művészet az, mely a nagyot, a fölségest nem márványba vési, hanem újra átéli». Ez az átélés kapcsol bele bennünket a külső ünneplésbe s avatja szentté számunkra Szent Imre ünnepi esztendejét

III. Katholicizmus és hazaszeretet.

A tegnap és tegnapelőtt elhangzott szentbeszédnek nyomán mély bepillantásunk nyílt Árpádházi szentjeink lelki világába. Hallgatásukkor úgy éreztük magunkat, mintha gondosan ápolt virágos kertben járnánk. Bárhová vetettük tekintetünket, mindenünnen szebbnél-szebb rózsák gazdag színpompája bontakozott szemünk elé és bódító illatárja úszott felénk. És jól esett elandalognunk a színeknek és illatoknak e pazar sokféleségében; jól esett elgyönyörködnünk az alázatos istenszeretés, a készséges emberszolgálat, a kemény önmegtagadás és más keresztény erények utólérhetetlen lendületében. Jól esett nemcsak azért, mert szépségre és nagyságra szomjas lelkünket felüdítette a sok szépség látása, hanem azért is, mert tudtuk, hogy ez a sok érték mind a mi áldott magyar földünkön termett és a mi sűrű magyar vérünk-ből sarjadt ki. Mi ugyanis az Árpádházi szentekben elsősorban a magyar szenteket látjuk és tiszteljük, mint kézzelfogható bizonyságait annak, hogy

a keresztény erkölctan és aszketika követeléseit magyar földön és magyar ég alatt is hiánytalanul, természetfölötti szépségek teljes pompájában megvalósíthatók. Az Árpád-házi szentek példája nagy ígéret és nagy biztatás nekünk, hogy csak vágjunk neki bátran s a biztos siker reményében dolgozzunk Isten országának önmagunkban való kialakításán.

De hát igazán nemzeti szentek-e az Árpád-házi szentek? Azzal, hogy szentekké vagyis a keresztény erkölcsi eszmény legtökéletesebb megszemélyesítőivé lettek, nem szakadtak-e ki végleg a magyar földből és a magyar sorsközösségből? Az erkölcsiségnek ama magas régióiban, melyekben a szentek élnek, lehet-e egyáltalában nemzeti hovátartozásról beszélni? Ez a kérdés szinte elemi erővel túlul ajkunkra és sürget megnyugtató feleletet. Mert — legyünk őszinték — valamennyien súlyos csalódásnak éreznők, ha vizsgálódásunk eredményeként azt kellene megállapítanunk, hogy a magyar szentek csak nevükben és eredetükben magyarok, egyébként azonban semmi közösséget nem tartanak fajukkal. Szerencsére nem így áll a dolog. A mi szentjeink igenis kifejezetten magyar szentek; magyar szentek abban az értelemben, hogy az általános erkölcsi követeléseket a magyar természet adottságaival hangolták össze s így bizonyos fokig magyar színnel és magyar jelleggel vonták be az egyetemes keresztény eszményt, de magyar szentek abban az értelemben is, hogy egy pillanatra sem vonták ki magokat a magyar életközösségből.

Férfi szentjeinkre nézve ezt nem kell bizonyítanunk. Beszél helyettünk a történelem, mely számos lapon örökítette meg heroikus erőfeszítéseik emlékét. Így Szent Istvánról tudjuk, hogy egész életét a nagy magyar sorskérdés kielégítő megoldásának szentelte s éjt-napot egybetéve szüntelenül azon fáradt, hogy századokra biztos alapot vessen a magyar jövőnek. Ugyanígy fiáról, Szent Imre hercegről is nyilván tudjuk, hogy nagy igyekezettel készült a rája váró nehéz feladatra s rendszeres tanulmányokkal és lovagi gyakorlatokkal edzette magát az uralkodás gondjaihoz. Szent Lászlóról pedig ország-világ tudja, hogy éppen olyan tüzes magyar volt, mint amilyen példaadó szent. Két országnak: Magyarországnak és a szép mennyországnak volt ő bátor daliája és éppen ezzel: a magyar és a keresztény eszmény tökéletes harmoniába hozásával hatott gondviselésszerűen nemzeti történelmünk későbbi folyamának alakulására.

De női szentjeinknél sincs ez másként. A kedves Szent Erzsébetről azt olvassuk, hogy ott a messze Thüringiában mindig ünnepszámába vette, ha atyja országából magyar vendégek keresték fel. Unokahugáról, a magyar aszkézis legszebb kivirágzásáról, Boldog Margitról pedig tudván tudjuk, hogy egyenesen engesztelő áldozatul ajánlotta fel magát vétkekbe merült nemzetéért és atyjafiáiért. Minél jobban tobzódott körötte a bűn, ő annál keményebben sanyargatta magát. Mint legendája írja: «Mindezeket hallván e szent szűz sír vala nagy bőséggel és az ő testét ösztövériti vala bőjtökkel és felöltözék ciliciumba, mintegy siratván mindeneknek az ő álmokságukat, kiket az időben az Úr-Istennek tesznek vala. És siratja vala a megnyomorultaknak az ő nagy háborúságukat. Teljességgel ő magát e szent szűz siralmakra kioldozza és gyakorolván siralmaknak bőséges sirárait, áradásit, kéri vala e szent szűz, mind a frátereket mind a sororokat és minden egyéb szerzeteseket is, kéretteti

vala egyebekkel is, hogy könyörögnének az Úr-Istennek alázatos könyörgéssel, hogy az úr mindenható Isten az ő jobbjának hatalmával megszorítsa és megnyihitse a kegyetleneknek hatalmukat és megoltalmazza az ártatlanokat és ezeknek felette az anyaszentegyházat.»

Boldog Margit nényéről, Szent Kinga lengyel királynéről szintén közismert, hogy új hazájából is élénk figyelemmel kísérte királyi családjának sorsát és még a sandeci apácakolostorból is, ahová életének utolsó szakában vonta magát, melegen érdeklődött a magyarországi események iránt. És az Árpádok királyi törzsének utolsó gyöngé virágszála, III. Endre leánya, ifjabb Szent Erzsébet utolsó sóhajtását is rég elhagyott szülőföldjének küldötte. Ott a távoli tössi domonkosrendű kolostorban még egyszer kinyitatta a keletre tekintő ablakot, azután nagyot sóhajtva így szólt : «Uram, Istenem, tekintsd ma rám véghetetlen irgalmassággal és fogadj be mennyországodba e nyomorúságos világból ! Úgy búcsúzom e világtól, hogy nem emlékszem, láttam-e egyet is rokonaim közül, mióta atyám országából eltávoztam !»

Jól esik felemlíteni ezeket az apró epizódokat, mert minden elméleti bizonyításnál világosabban kiderül belőlük, hogy Árpádházi szentjeink nemcsak test voltak a mi testünkből, vér a mi vérünkből, hanem egyúttal tudatos osztályosai is a magyar sorsközösségnek. Szeretettel és odaadással csüggték a nemzetet, melynek tagjaiul születtek és a magok tehetsége szerint készségesen dolgoztak annak a hazának felvirágoztatásán, melyet a Gondviselés kifürkészhetetlen akarata sajátjukul kijelölt számukra.

Árpádházi szentjeink példája tehát főséges apológiája a katolikus hazaszeretetnek, mely szinte lenyűgöző erővel sugározza felénk, hogy a katolikus életeszmény heroikus fokon való megvalósítása nemcsak hogy nem tépi szét, hanem ellenkezőleg még szorosabbra vonja, bensőbbé és természetfölöttibbé teszi az egyén és az őt körülölelő nagy közösség viszonyát. De ez nem is lehet másként. Hiszen a nemzet éppúgy Isten gondolata és akarata, mint az emberiség. Isten akarta, hogy az emberi nem kisebb részekre, nemzetekre oszolva éljen és viragozzék ; Ő akarta, hogy a dicsőítésnek és hálaadásnak az a soha el nem halkuló himnusza, mely milliók és milliók szavában és tetteiben zeng, egyhangúság helyett a különböző nemzeti nyelvek és egyéniségek harmonikus összecsengésében hirdesse az Ő végtelen főségét és nagyságát. De ugyanígy Isten gondolata a haza fogalma is. Hiszen az emberiség térbe és időbe beágyazva éli életét. Ebből következik, hogy a nemzet és a nemzet egyéniségének kibontakozásához elengedhetetlenül szükséges terület, vagyis a haza egymást kölcsönösen kiegészítő fogalmak. Aki az egyiket akarja, annak okvetlenül akarnia kell a másikat is. Aquinói Szent Tamás egyenesen természeti szükségletet lát a hazában (principium connaturale producens in esse et gubernanas), melynek pusztulása egyet jelent a nemzet és az egyén pusztulásával.

Ilyen magas felfogás mellett valóban csak a hozzá nem értés és bornirtság feltheti tőlünk, katolikusoktól a hazát és a nemzetet s a katolicizmus egyetemességében csak a tudatlanság és rosszhiszeműség láthatja a magyarság külön érdekének veszedelmét. Avagy történelmünk legfényesebb századaiban nem a katolicizmus volt-e az egyetlen államfenntartó és nemzetkonzerváló

erő? Nem a katolicizmus nevelte-e a fényesnevű államférfiak és hősök hosszú sorát, akik nemzetök szebb és boldogabb jövőjének biztosítására áldozták egész életüket? Mert nekünk jó példáért igazán nem kell a szomszédba mennünk. Nemzeti szentjeink mellett a kiváló hősök végeláthatatlan sorának ragyogó példája tündököl előttünk, akik hazájok és nemzetök önfeláldozó szolgálatát mindig jól össze tudták egyeztetni katolikus meggyőződésükkel. Hogy csak a legnagyobbakat említsük, ott van Nagy Lajos, a daliás idők daliás királya, nemzeti nagylétünk legtökéletesebb megszemélyesítője, aki életírójának találó megjegyzése szerint «uralkodása zenitjén, trónja virágában is minden reményét a királyok királyába helyezte, szerencsáját neki köszönte, boldogságát tőle remélte». Azután ott van Hunyadi János, aki mint a kereszténység bajnoka hordozta körül a magyar lobogót a Balkán véráztatta térein; ott Pázmány Péter, aki ilyen forró lírai szavakban önti ki a nemzete jövőjén borongó aggodalmát: «Mert ha nekünk nem fáj saját nemzetünknek fogyása, romlása, nem tudom, kinek fájhat. Magam felől kegyelmeteknek azt tekéletes igazsággal írom, hogy ha lehetne, véremmel is megoltanám ezt a szegény hátra maradt Magyarországi üszögöcskének újonnan fellobbant lángját, mely ha tovább terjed, elolthatatlan leszen és minden országokban levő hadakat erre a pusztult hazára vonszunk, kit az Úr Isten távoztasson. Mert úgy tetszik, hogy mint a küszöb és ajtó között levő ujj, úgy vagyunk mi az hatalmas császárok között és mind oltalomtul s mind ellenségtül romlanunk kell, ha békekészségben nem maradunk.» Nemzeti küzdelmeink legdicsőbb vezére, II. Rákóczi Ferenc is inkább az imádság erejétől, mint a fegyverek hatalmától remélte vállalatának sikerét. Ezért szigorú ezredparancsban kívánta, hogy «az isteni tiszteletnek kinek-kinek hitvallása szerint való folyamatja hadaink között is megszűnés nélkül gyakoroltatván, a minden jóra hasznos kegyesség a vitélő rendek között is lábra hághasson és az isteni félelemben való gyakoroltatások által hadaink között levő erkölcstelen életüket megjobbítván, az Úristent hozzánk való könyörületességre engesztelhezzük». És újabkori történetünk három nagy vátesze, Zrínyi Miklós, Széchenyi István és Prohászka Ottokár szintén a katolicizmus talajából nőtt ki és a katolicizmus erejében magasodott a magyar ugar messze századokra eligazító fároszává. Mindhárman katolikus hitökből merítettek ihletet és soha el nem pihenő ösztönzést, hogy agyuknak minden gondolatát, szívknek minden dobbanását a magyar újjá-születés siettetésének szenteljék.

Ilyen fényes példák után — gondolom — felesleges volna tovább bizonyítgatni, hogy katolicizmus és hazaszeretet nemcsak hogy jól megférnek egymással, hanem bizonyos fokig fel is tételezik egymást. *Facta loquuntur*. Ezeréves történetünk lapjai eleget beszélnek helyettünk hazaszeretetünk heroikus erőfeszítéseiről és vértanuságig emelkedő önfeláldozásairól. Mert a mi hazaszeretetünk elsősorban a tettek hazaszeretete. Mi igazán megszívleljük a költő szavát:

Szütökben legyen a haza, és ha kimondani szükség,
Tetteitek zengjék nagy, diadalmi nevét.

Vörösmarty.

A mi hazaszeretetünk éppúgy nem ismeri a fellengzős dicsekvést, mint a türelmetlen, mindig csak másokra acsarkodó sovinizmust; de nem ismeri a nemzeti hiúság legyezgetését sem. A mi eszményképünk Zrínyi Miklós férfias őszintesége, aki habozás nélkül szemébe mondja nemzetének: «Én nem hízelkedhetem, édes nemzetem, tenéked, hogy hazugságonnal dicsérjelek. Hanem im megmondom magadnak fogvatkozásaidat, olyan szívvel és szándékkal, hogy megesmervén magad is, vedd ki azt a mocskot eszedből, lelkedből, reformáld vétkeidet, öltözzél igazságba, övedzzél erősséggel, hívd segítségre a Jehovát, resolváld magad, avagy ajándékozd magad az Isten nevének, és magadnak oltalmára kössünk kardot a pogány ellen. Ha azért a magunk fogvatkozásait megesmérjük előbb, könnyebben az orvosságot is feltalálhatjuk azután.» Mi Széchenyivel együtt valljuk, hogy «nem lelki, testi s országbeli javaink dicsérete emelheti fel hazánkat, hanem hátramaradásink s hibáink nagylelkű elismerése s azoknak férfias orvoslása». Mi nem hízelkedéssel, hanem az igazság leplezetlen feltárásával akarjuk szolgálni hazánkat. Innét van, hogy a nemzeti bűnököt soha senki metszőbb kiméletlenséggel nem ostromozta, mint a katolikus hazaszeretet három nagy prófétája: Zrínyi, Széchenyi és Prohászka. De bármily szent felháborodás mennydörög szavaikban, mindig kiérezzük belőlük az együttérzés páthoszáát és a javítás szenvedélyes vágyát. Ez a nagy különbség köztük és egynémely új próféták közt, kiknek felháborodásából csak káromkodás cseng ki s a gyűlölet és káröröm sátáni profilja villog elő.

A hazaszeretet katolikus fogalmazásából természetszerűleg következik, hogy mi a hazában nem egyes kiváltságos rétegek anyagi és szellemi boldogulásának eszközét látjuk. Régebben, míg a nemzet egyet jelentett a kiváltságos osztályokkal, talán megállhatott ez a felfogás, de ma már semmi létjogosultsága nincsen. Ma a haza fogalma összeesik polgárainak összességével. A katolikus hazaszeretetnek tehát ma nem lehet más eszménye, mint a hazának olyan alakítása és berendezése, hogy benne minden becsületes polgár megtalálja az emberhez méltó élet élésének feltételeit. Más szóval a mai hazaszeretetnek erős szociális ízzel által- meg általjátrnak kell lennie. Ma minden hazáját őszintén szerető katolikus embernek a nagy szociális ellentétek feloldásán, a különböző társadalmi rétegek között tátongó feneketlen örvények betömésén és a gyűlölet forrásainak elfojtásán kell dolgoznia, hogy az összebékélt tömegek harmonikus és megértő együttműködésében ismét régi tisztult fényében ragyogjon fel a haza fogalma.

Im, így bontakozik elénk a hazaszeretet katolikus fogalmazása. Előtünk nagy példák állanak s ránk nagy feladat vár: egy sokat szenvedett nemzetnek és egy megcsontított hazának szebb jövőre derítése. Habozásra, töprengésre tehát nincs időnk.

NÉMET KÁROLY.

(1873—1930.)

1930 dec. 9-én hosszú és változatos menet kígyózott a kerepesi-úti piarista sírbolt felé, hogy megadja a végső tisztességet iskolánk tragikus hamarsággal eltávozott tanárának, Német Károlynak. Riadt tekintetű kisdíákok, kik talán most döbbsentek rá először az Imperator Mors komor hatalmának tudatára, ragyogó szemű ifjak, kik csak az imént vágtak neki nagy magabizással az életnek, meglett korú férfiak, kiknek halántékát már megeste a közelítő tél dere és őszbecsavarodott öregek, kiknek semmi várnivalójuk nincs többé az élettől, lépkedtek egymás mellett. Valamennyiök arca ijedt megdöbbsenést és bánatos megilletődést tükrözött vissza ; a megdöbbsenés az emberi élet örök egyformaságban ismétlődő és mégis mindig megrendítő kilobbanásának, a megilletődés pedig a jó tanár, a jó ember és a jóbarát örökre visszavonhatatlan eltávozásának szólt. Mert a jelenlevők közt nem volt egyetlenegy sem, aki Német Károlyban legalább az egyiket, esetleg mind a hármat ne veszítette volna.

Legtöbbsen természetesen a jó tanárt sirattuk benne. Mert Német Károly igazán jó tanár és kalazanciusi szellemtől áthatott piarista nevelő volt. Az iskolai munkát megszentelt örökségnek, élethivatásnak tekintette és egész szívét-lelkét belevitte, hogy minél eredményesebbé tegye. Még a legelvontabb grammatikai szabályok tanítását is étellel és elevenséggel igyekezett áthatni. Valóságos művésze volt az absztrakt fogalmak megérezkítésének és megfoghatóvátételének. Különösen alsóbb fokon üzte nagy kedvvel és eredménnyel ezt az egyéni módszert és idővel egész rendszerré fejlesztette. Leleményességével nemcsak színesebbekké és mozgalmasabbakká, hanem egyben tanulságosabbakká is tette óráit, mert jelentékenyen megkönnyítette az elvont nyelvtani szabályok megértését és emlékezetbe rögzítését.

De legnagyobb ambíciója mégsem a grammatizálás, hanem az irodalmi tanítás volt. Szeretettel és lelkesedéssel csüggött nemzeti irodalmunkon és minden igyekezetével azon volt, hogy alkotásait minél közelebb hozza tanítványai szívéhez. Ebben a tekintetben irodalmi megújhodásunk tiszteletreméltó pátriarchájával, Kazinczy Ferencsel tartott szoros lelki atyafiságot; miként az, ő sem ismert különbséget kisebb és nagyobb író között : egyforma szeretettel igyekezett valamennyit megeleveníteni és megkedveltetni. Előadásaira mindig nagy gonddal és odaadással készült. Vezérfonalul szeretett mesterének, Széchy Károly professzornak előadásait használta, de mellettök szívesen fog-

lalkozott az illető kérdés monografikus irodalmával is. Óráira mindig egész halom könyvvel járt, hogy az elméletet azonnal megfelelő illusztrációs anyaggal kísérhesse. Mert ő valóban az irodalmat iparkodott tanítani és megkedveltetni. A bemutatott szemelvényeket mindig maga olvasta és olvasásközben sohasem mulasztotta el felhívni tanítványainak figyelmét az olvasmányban rejlő költői szépségekre és irodalmi értékekre.

Az irodalom megszerettetése mellett másik nagy ambíciója volt a diákjaiban esetleg szunnyadó írói hajlam költögetése és tudatos irányítása. Ezért már a grammatikai fokon lépten-nyomon utalt a szebb és plasztikusabb kifejezésekre, a stilisztikával és a retorikával kapcsolatban pedig szüntelenül azon igyekezett, hogy tehetségesebb diákjait rákapassa a tudatos alakításra és a szép stílus kellékeinek keresésére. Ugyanez a szempont vezette a dolgozatok iratásánál is. A témákat mindig nagy gondossággal és körültekintéssel választotta meg és csak tüzetes megbeszélés után adta fel. Hasonló gondossággal járt el a javításnál. Úgyszólván minden mondatot külön latra vetett és megbírált. Ezzel a néha talán kicsinyesnek tetsző eljárás móddal rendkívül eszméletőleg hatott és nem kis mértékben közrejátszott abban, hogy tanítványai közül aránylag sokan kaptak kedvet a tollforgatásra. Mint önképzőkörvezető szintén nagy eredménnyel működött. A feldolgozásra alkalmas témák kikérésével és az elhangzott előadások jóakarátú, mindig lelkes buzdításban kísérelte meg a tagok érdeklődési körét, nagy odaadással rendezett színi bemutatóival pedig alakító- és előadóképességeket fejlesztette.

De Német Károly nemcsak jó tanár, hanem jó ember is volt. Tanítványait, kicsinyeket és nagyokat mind egyforma szeretettel fonta körül, szívesen bibelődött apró-cseprő ügyeikkel, sőt alkalomadtán anyagilag is segítette őket. Különösen amióta kizárólag az alsóbb osztályokra korlátozta működési körét, amióta az intézet pater parvulorum-ja lett, azóta forrott össze bensőleg kicsiny barátaival. Úgyszólván minden idejét közöttük töltötte és ha közbe-közbe kedves zsémbességgel zsörtölődött is velök, alapjában nagyon szerette valamennyiüket s minden tőle telhetőt megtett, hogy embert faragjon belőlük. Szeretetét megőrizte irántok akkor is, mikor már kinőttek keze alól, mikor kisdiakokból nagydiákok lettek; állandóan figyelemmel kísérte haladásukat, buzdította, feddette őket s ha kellett, szívesen szólt egy-két jó szót érdeklődésben. Ugyanilyen szeretettel bánt embernembi emberekké serdült diákjaival is: fenntartotta velök az összeköttetést, kitartásra ösztönözte őket és a tiszta szív önzetlen örömeivel örült legparányibb sikeröknek is. Nem csoda tehát, hogy diákjai részéről általános szeretet övezte mindenütt, ahol csak mint tanár megfordult.

Nem kisebb szeretet övezte őt mint társaságbeli embert és mint jóbarátot. Jóízű humorával, mindig friss tréfacsináló kedvével és ártatlan, szinte kisdiakos bohóságával, mely mindvégig jellegzetes vonása maradt egyéniségének, egy csapásra meghódította mindenkinek szívét, aki csak érintkezésbe jutott vele. Azok közé a kivételszámba menő emberek közé tartozott ő, akiket lehetetlen nem szeretni. Egész lényé csakúgy sugározta a jóságot és szeretetreméltóságot. És amilyen leleményes volt mások szeretetének kiváltásában,

éppen olyan fogékonynak mutatta magát annak viszonzására. Különösen rendtársait vette körül meleg szeretettel. Azt a kegyeletes lelkületet, mellyel a piaristaság irodalmi multjának emlékeit böngészte, a jelen nemzedékre őszinte rendtársi és baráti szeretet formájában árasztotta ki. A keze alatt felnőtt fiatalabb nemzedéknek az atyai jóbarát készségével és önzetlenségével nyúlt hóna alá, ellátta jó tanácsokkal, bőségesen juttatott neki gazdag tudásának kincsesházából és készörömet kezére járt kutatásaiban. A vele egykorúakkal pedig úgy bánt, mint testvér szokott a testvérral.

Német Károly 34 évre terjedő tanári működése alatt több helyütt árasztotta diákjaira és barátaira szép lelkének pazar kincseit, de leghuzamosabban és legmaradandóbb eredménnyel a mi iskolánkban működött. Hiszen közpályájának felét Budapesten töltötte. Teljes joggal alkalmazhatjuk tehát magunkra a római költő szavát :

Multis ille bonis flebilis occidit,
Nulli flebilior, quam tibi.

De a koporsóját körülálló sok könnyes szemű kisdíák, meghatott szülő, jóbarát és ismerős mutatta, hogy drága halottunk magvetése nem volt eredménytelen. Kedves és szeretetreméltó egyéniségének emléke tovább él, érett bölcseségről tanuskodó szava tovább cseng mindazok lelkében, akik mint tanítványok vagy jóbarátok szerencsések voltak őt közelebbről ismerni.

BESZÉD AZ ABITURIENSEKHEZ.

Az évváró ünnepélyen a Budapesti Piarista Diákszövetség nevében elmondotta : *Liber Endre*, Budapest székesfőváros alpolgármestere.

Kedves Ifjú Barátaim !

Vannak érzelmek, melyek állandóan ott élnek a mi lelkünkben, külső hatásukat sokszor a mindennapi élet ezernyi gondjai közepette alig érezzük, de amikor eljönnek az ünnepnapok, ezek az érzések ismételten és ismételten kigyúlnak a mi lelkünkben és a lelken keresztül még az arcra is rávetítik nemes fényüket. A Budapesti Piarista Diákszövetségnek gondolat- és érzésvilága a hétköznapi robotjában is telítve van a tisztelet, hála és szeretet motívumai-val a mindnyájunkat emberekké nevelt Kegyesitanítórend iránt, de úgy érzem, hogy a mai napon ezek az érzelmek kigyúlnak a mi lelkünkben és ünnepi fényben ragyognak. Ezeket az ünnepi fénybe öltözött őszinte, meleg érzéseket hoztuk ma ide az élet robotjából mi, öreg diákok és ezeket az ünnepi érzéseket hozták ti is fiatalok, akik az élet robotjába, harcába készültök szent idealizmussal, a hitnek, öntudatnak, munkának ebben az iskolában készített erős fegyverzetével.

Boldog örömmel és lelkes készséggel vállaltam a kitüntető megbízást, hogy a mai ünnepi alkalommal a Budapesti Piarista Diákszövetség nevében én üdvözljem az idén érettségit tett ifjú Barátainkat és én búcsúztassam el őket az intézettől néhány lelkemből fakadt szóval. Vállaltam ezt a szép feladatot annál nagyobb örömmel, mert engem harmincöt év hálás emléke fűz a Kegyesitanítórend szent hagyományaihoz és dacára az élet viharaiiban eltöltött harmincöt esztendőnek, ezekhez a szent hagyományokhoz való kapcsolatom erőssége soha egy pillanatra sem gyengült és nem is fog gyengülni sohasem.

Kedves Ifjú Barátaim ! Ne vegyétek rossz néven, hogy a mai ünnepi alkalommal nemcsak a szép emlékeket visszaálmódó öreg diák, hanem a sorsotokon, életpályátokon aggódva elmerengő és meghatódott szülő is szól hozzátok. Mikor búcsúzni akarunk tőletek, mi, öreg diákok, kik szeretettel veszünk körül benneteket, szinte zavarban vagyunk, hogy mosolygó arccal forduljunk-e felétek, mert nyolc év sikerének ragyogó koronáját hordjátok büszkén fejeteken : vagy könnyezzünk-e, mikor titeket is könnyes szemmel látunk itt állni. Az a szőghajú, ábrándos gyermek jut eszembe rólatok, aki a szép szivárvány arany hídját akarta elérni és hiába tartóztatta száz kis virág, száz kis madár útjában, hiába szaggatta túske ruháját, szél és vihar hiába fenyegette, erdő bokros útján hiába feketélt rá az éjszaka, hegyen-völgyön esve-bukva ment, futott a szép híd felé. Úgy képzelem, hogy ezl az

utat tettétek meg ti is nyolc év alatt. Sok gát, sok akadály állt utatokba, az öröm virágai, a szórakozások dalai csalogattak le az útról benneteket, de ti mentetek a cél felé, a szivárvány arany hídjához, hogy azon át eljussatok oda, amiről álmodtatok ti és álmodtunk egykor mi is. Az érettségi vizsgálattal elértetek ahhoz a hídhoz, melyen át az életbe juthattok. Nektek ez nagy öröm és boldogság, nekünk szép és boldogító emlék.

Kedves Ifjú Barátain! Én tudom azt, hisz nekünk, öreg diákoknak lelke tükröződik bennetek és mi ezt boldog örömmel látjuk, hogy ti mind a legszentebb eszményiséggel, nemes becsvágygal és edzett akarakterővel felfegyverezve indultok neki az életnek. Az is biztos, hogy ennek a ragyogó nevű intézetnek szelleméből kaptátok azok az elindításokat, melyekből az életben lendület, szárnyalás, biztos eligazodás lesz számotokra. De ne felejtsetek, hogy az iskolában a lelkiműveltségnek csak anyaggyűjtő és elrendező munkája folyt, az életben azonban ennek a lelkiműveltségnek *teremtő vágygá és alkotó erővé* kell válnia. Az iskola motívumokat szolgáltatott, melyekből ragyogó és gazdag kultúra alakulhat lelketekben. Az iskolai tudományban van sok fölség, szépség, tökéletesség, aki meglát belőle valamit, abban már megvan a gényusz új meglátások, felfedezések, lelkigazdagságok megszerzésére. De ez nem annyit jelent, hogy az iskola mind frókat, tudósokat, művészeket, csupa nagy embereket vár kikerült tanítványaiból, bár hála Istennek, ilyenek is elég szép számban voltak és vannak a piarista diákok között; ilyen magas nem lehet az iskola célkitűzése, mert az iskola csak szimbóluma a tudásnak és műveltségnek, csak pirkadó tükrözése annak a mélységnek a lélek világában, mely az életben tisztultabb és sugárzóbb formákat ölt, de igenis az életre való helyes és biztos előkészítés a programja és feladata. Azt is tudom, hogy az iskolában nemcsak a szellemi, hanem a lelki világot is gondosan építgettétek. S bizonyára ezt az utóbbit becsültétek többre, mert ezt nem a syntaxis, nem a syllogizmus és a logaritmus állítja össze, hanem a lét titkait megértő tisztelet, ebből a megértésből fakadó gyönyör és a szépségen újjongó szeretet alkotja meg. Úgy képelem, hogy az iskola az ifjúság lelki világának alakításában főképp arra törekszik, hogy ezt az ifjú lelket megtermékenyítse, a tulajdonképeni emberi világ kialakítására és megteremtésére képesítse, hogy később erős és boldog legyen.

Az iskolát pedig — ne felejtsetek! — az élet igazolja. Az élet, mely sohasem volt nyitottabb az ifjúság előtt, mint ma, mikor a legkülönbözőbb szellemi és társadalmi irányzatok hullámai háborgatják életének a mi időnkben még csendesebb vizeit s ezzel az áramlattal szemben ti sem állhattok tétován és tétlenül. A mi időnkben a hazafias érzés Vesta-oltárai voltak az iskolák s arra kellett előkészülnünk, hogy az életben ezzel a Vesta-lánanggal a haza oltárán égő tüzet ápoljuk és védjük: ma az iskolának e mellett a nemes célkitűzése mellett különös hivatása is van, az, hogy felvértezze tanítványait ama veszedelmes vallás- és nemzetellenes áramlatokkal szemben, melyek a hazának nem alkotmányos, hanem erkölcsi alapjait ingatják meg és a keresztény világnézetet, mely ezer éven át erőssége volt, akarják sarkaiból kiforgatni. A jövő a ti kezetekben van, titóletek függ, hogy romlásnak indul-e a hajdan erős magyar, vagy erős, nagy virágzó országgá nő újra, mint volt valaha Szent

István nagy birodalma ; töletek függ, mikor az iskola határain túl az élet veszi át a nevelést és az is fejezi be. Töletek függ, hogy lelki életemek és magyarságtok kiművelése, teljes kifejlődése betetőzése legyen annak az építkezésnek, melynek itt rakták le mély és erős fundamentumait.

Kedves Ifjú Barátaim ! Mintha szimbólumát látnám annak, mikor bontják és hordják a régi piaristák épületét, az én régi iskolám falait, hogy újabb, erősebb, szilárdabb bástyák kellenek a keresztény magyar kultúrának, keményebb, harcraedzettebb ifjúságra van szükségünk a mai zord idő viszonytásaiban. Új hajlékot kellett építeni a régi helyett, mert a régi, mint minden emberi mű, omlatag lett és idejét mult és az új korok új szelleme az új ifjúságnak szebb, egészségesebb, alkalmasabb iskolaépületet kívánt. És most odakint leomlik a régi épület és vele egy darabja, talán a legutolsó egyike, a régi Pestnek, a régi hagyományoknak és emlékeknek. Ne legyen azonban tévedés; a régi helyett új épületet emeltek, de a tradíció a Kegyesitanítórend szellemében ősi és változatlan, talán csak a páthosza és lendülete hatalmasabb. A földi épületek sorsa a romlás, maga az ember bontja le azt, amit korábban alkotott, de a lelkekben épült falak szilárdak ; ezeknek a falaknak nem szabad megrendülniök az idők viharában. Ha tehát majd belekerültök a sokféle politikai, szociális, tudományos és kulturális áramlat sodrába, vigyázzatok, hogy meg ne inogjatok és meg ne szakítsátok lelki fejlődésetek régi hagyományainak a fonálát. A kertész, mikor valami növényt más idegen talajba ültet, nem vágja el annak gyökerét, sőt még a gyökerektől behálózott földet is átviszi az új talajba, mert tudja, hogy e nélkül az a fiatal növény elenyved, elpusztul. Ti ennek a dicső Tanítórendnek földjéből valók vagytok, szellemi életemeknek, műveltségteknek, karaktereteknek minden gyökérszála ebbe a földbe mélyed. Tehát mikor távoztok, magatokkal kell vinnetek ennek a földnek, ennek a Kegyesitanítórendnek szellemét abba a másik talajba és ebből a szellemből kell magasra nőtetök és kivirágoztatok. Egy tökéletesebb létnek szépségére, egy teljesebb élet világosságára, de még anyagi életlehetősétek biztosságára is csak épen a fundamentumra állva tehettek szert.

Kedves Ifjú Barátaim ! Nem festek elétek sötét képeket a jövőről, hogy rátok súlyos és nehéz küzdelmek várnak. Hiszen a hivatástok is szebb és dicsőbb, mint volt a miénk ; a ti hivatástok minden erővel megvalósítani mindnyájunk álmát, mindnyájunk vágját, fohását és imádságát : Magyarország feltámadását. *Hit, erkölcs, munka*, ezt a hármas jelszót írrom zászlótokra, mellyel kimentek az életbe, ezt a zászlót vigyétek bele az élet minden küzdelmébe és ezt a zászlót hozzátok vissza tisztán, szeplőtelenül és győztesen a Budapesti Piarista Diákszövetségbe. Isten áldása legyen rajtatok és jövőtökön !

I. ISKOLÁNK MULTJA.

Pest városa a másfélszázados török szolgaság és a Rákóczi-szabadságharc szenvedései után új életre ébredve, 1717-ben iskoláinak vezetését a kegyestanítórendre bízta és 10.000 forintnyi alapítvánnyal megvetette iskolánk alapját. A két első piarista tanító 1717. november 7-én kezdte meg a tanítást 155 tanulóval, a syntaxisták és principisták osztályával. A következő évben a poétikai és retorikai osztály is megnyílt. 1743-ban az intézet egyik nagyműveltségű tanárának, br. Cörver Eleknek kezdeményezésére magánjellegű bölcsészeti tanfolyamot is nyitottak, amely 1752-ben nyilvános jelleget nyert és magánosok adományain kívül Pest városa 5000 forintos alapítványából (1759) tartatott fenn. E bölcsészeti tanfolyam 1784-ben szűnt meg, amikor az egyetemnek Pestre való áthelyezése következtében fölöslegessé vált. 1752—1784 között 2887 tanuló látogatta. A bölcsészeti iskola úttörő munkát végzett a modernebb irányú, Leibnitz, Wolf és Newton szellemében művelt filozófia meghonosításával, a matematika, fizika és földrajz tanításával. 1777-ben Bcnyák Bernát magyar nyelven kezdte előadni a filozófiát, Szablik István pedig a fizika tanításában jeleskedett ; ő bocsátotta föl hazánkban az első léggömböt a pesti piaristaház udvaráról 1783. augusztus 15-én.

A gimnáziumi tanítás 1777-ig a jezsuita-rendszer keretében folyt, de különös gondot fordítottak a reális tárgyak és a magyar nyelv tanítására. Ez utóbbit hathatósan támogatták a magyar nyelvű iskolai színelőadások, melyek 1718-ban kezdődtek meg.

A gimnázium az első Ratio educationis (1777) után ötosztályúvá (három grammatikai és két humanióraosztály), a második Ratio (1806) után pedig hatosztályúvá (négy grammatikai és két humanióraosztály) változott. Az intézet tanárai állhatatosan küzdöttek II. József németesítő törekvései ellen és a magyar nyelv s szellem az 1848 előtti latin iskolában a nemzeti felbuzdulás korszakában egyre erősebben érvényesült. Ezt bizonyítják a följelentések, melyek 1800—1830 között arról panaszkodnak, hogy a latin helyett magyarul tanítanak : erről tanuskodnak az 1830 után időnkint megjelent kiadványok, melyekben a kiválóbb tanulók szépirodalmi zsengei láttak napvilágot.

A szabadságharc után a gimnázium főgimnáziummá alakult át. 1850-ben nyílt meg a 7. osztály, 1851-ben tartották meg az első érettségi vizsgálatot 143 tanulóval. Az iskola az önkényuralom alatt is megőrizte magyar szellemét, mert a tanügyi kormányzat germanizáló rendelkezései a tanárok tervszerű ellenállása miatt kudarcot vallottak és a tanítás egy-két tárgy kivételével a tilalom ellenére is magyarul folyt.

A városi tanács az 1717-ben megnyílt iskolát ideiglenesen egy, a mostani Eskü-út és a Galamb-utca sarkán álló házban helyezte el, majd 1718 őszén áttelepítette a most is fennálló egykori jezsuita rezidenciába (mai Görög-udvar, Galamb-utca 4.), melyet a piaristák részére vásárolt meg. Innét 1762-ben költöztek át a piaristarend által megszerzett gróf Esterházy-féle telekre, mely a Petőfi-tér, Piarista-utca (a régi Kötő-utca) és a Galamb-utca között fekszik. Iskolánk 1917. február 14-én költözött át új palotaszzerű helyiségébe. Ez a kegyestanítórend és a kormány áldozatkészségéből épült föl; az építkezés céljaira az intézet egykori érdemes igazgatója, Trautwein János, 200.000 koronát meghaladó összeget, az iskola egykori hálás tanítványa, Hidaskürti Nagy Sándor református vallású földbirtokos 100.000 koronát adományozott.

Iskolánk eddigi főigazgatói: farádi Vörös Antal (1776—1785), báró Prónay Gábor főispán (1785—1790), gróf Szapáry József főispán (1793—1822), Orgler József kanonok (1824—1829), Adamkovics Mihály kanonok (1831—1845), Fogarassy Mihály kanonok (1846—1849). Az önkényuralom idején főfelügyelők voltak: Kovács Pál helytartótanácsi tisztviselő (1851—1853), Haas Mihály prépost (1853—1858), Halder Konrád kir. tanácsos (1858—1867). A főigazgatóságok visszaállítását követően iskolánk főigazgatói voltak: Fesztl Károly kanonok (1862—1866), Róder Alajos kanonok (1866—1867), Lutter Nándor kegyestanítórendi áldozópap (1867—1891), Erődi-Harrach Béla (1892—1919), Pintér Jenő (1919—).

Iskolánk eddigi igazgatói: 1717. Demka Sándor, 1720. Szokolóczy Vencel (egyházjogász), 1722. Bieliczky Ágoston, 1724. Holesinszky Ferenc, 1725. Haul Venantius, 1728. Gaiger Márton, 1730. Demka Gáspár, 1733. Mosl Miksa, 1736. Pogadl Flórián, 1737. Krenn Péter, 1743. Demka Sándor, 1746. Bajtay Antal (később II. József tanítója, majd erdélyi püspök és báró), 1749. Schultze Ernő, 1752. Conradi Norbert (jeles latin költő és szónok), 1754. Vankovics Tivadar (filozófus), 1756. Valero Jakab, 1757. Petrasko Sándor, 1760. br. Cörver János (filozófus), 1762. Kónya Kristóf, 1763. br. Cörver János, 1764. Vavrik Ödön, 1766. Rátay Egged, 1769. br. Schaffrath Lipót (latin szónok és költő), 1770. Volako Marcel, 1772. br. Schaffrath Lipót, 1807. Aigl Glicér, 1830. Grosser János (tankönyvíró), 1831. Róth Mihály (egyházi szónok), 1841. Tamassy József (latin költő), 1844. Nagy Péter (latin költő), 1847. Jallósits András (latin költő), 1849. Horváth Cirill (később a budapesti egyetemen a bölcsészet tanára, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja), 1858. Lutter Nándor (matematikus, később tankerületi kir. főigazgató, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja), 1861. Szepesi Imre (kiváló filológus, később egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja), Somhegyi Ferenc (történetíró, később egyetemi tanár, majd rendfőnök, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja), 1866. Baranyai Zsigmond (tankönyvíró), 1867. Trautwein János (tankönyvíró, az Oltáregyesület alapítója), 1887. Léva Imre (bölcseleti író, a Budapesti Katholikus Kör alapítója, később rendfőnök), 1891. Jankó Károly, 1902. Kovács Antal (irodalomtörténetíró), 1908. Bartos József, 1919. Vörös Cirill, 1920. Lóky Béla, 1925. Kispartay János.

Az iskola egykori (elhúnyt) tanárai közül a tudomány és irodalom terén

különösen kitűntek : Dezsericzky Ince (történetíró), br. Cörver Elek és János (filozófusok), Bajtay Antal, gr. Königsacker József (matematikus, az első, Magyarországon megjelent könyvvel tankönyv szerzője), Benyák Bernát (filozófus), Horányi Elek (irodalomtörténetíró), Simai Kristóf (színműíró), Koppi Károly (történetíró, később egyetemi tanár), Endrődy János (filozófus), Szablik István (fizikus), Klohammer Ferenc (latin költő), Horváth Ignác és Villiger József (Vörösmarty Mihály tanárai), Eschner Konstantin, Szigly Gábor, Schirckhuber Móric (természettudományi író, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja), Sümegi Pál (tankönyvíró), Hanák János (természettudományi író), a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja). Ujváry János, Hindy Mihály (filológus, tankönyvíró), Purgstaller József (filozófus, később egyetemi tanár, rendfőnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja), Barts Ferenc (tankönyvíró, később a gyulafehérvári káptalan nagyprepostja), Sárvári Béla (tankönyvíró), Kalmár Endre (költő), Petlanovics Alajos, Polák Ede (fizikus), Cseh Ferenc (filozófus), Nagy Márton (Petőfi Sándor tanára, pedagógus, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja), Horváth Pius (tankönyvíró), Schmidt Ágost (fizikus), Pachinger Alajos (természettudományi író), Vajda Gyula (történetíró), Pintér Kálmán (irodalomtörténetíró, a Vörösmarty-kultusz lelkes munkása), Vámos Károly (irodalomtörténetíró), Nagy Alajos (pedagógus), Pap János (természettudományi író), Kiss Sándor (irodalomtörténetíró, költő, Terentius fordítója), Drajkó Béla (filológus), Maywald József (filológus), Ormándy Miklós (természettudományi író), Prónai Antal (irodalomtörténetíró), Acsay Antal (pedagógus), Titz Antal (theológus, tankönyvíró).

Immár 214 éves iskolánk **tanítványai** közül az **egyházi pályán** kitűntek : br. Bajtay Antal erdélyi püspök, gr. Batthyány Ignác erdélyi püspök, Kőszeghy László csanádi püspök, Haynald Lajos bíboros, kalocsai érsek, Lonovich József csanádi püspök, Schopper György rozsnyói püspök, Bogisich Mihály c. püspök, zenetörténeti író.

Írók : br. Orczy Lőrinc és fiai, József és László ; Bacsányi János, Versegly Ferenc, Sándor István, Katona József, Vörösmarty Mihály (és fia, Vörösmarty Béla), Bajza József, Petőfi Sándor (és fia, Petőfi Zoltán), Vajda János, Lenau Miklós, Toldy Ferenc, gr. Majláth János, gr. Haller László (Fénelon Telemache-jának fordítója), gr. Dessewffy József, Kovasóczy Mihály, Szentmiklóssy Alajos, Tasner Antal, Szabó Richárd, Szigeti József, Sujánszky Antal, Remellay Gusztáv, Török János, Gorove István, Kuliffay Ede, Madách Imre (és fia, Madách Aladár), Dalmady Győző, Győry Vilmos, Kertbeny Károly, Bérczy Károly, Berczik Árpád, Tóth Béla, Maszlaghy Ferenc, Ábrányi Emil és Kornél, Rákóczi Viktor.

Művészek : Lotz Károly, Jankó János, Telepy Károly, Zichy Mihály, Marastoni József (festők) ; Bignio Lajos, Bertha Sándor, Sztojanovics Sándor (zeneszerzők).

Tudományos írók : Haliczky Antal (régész), Rupp János (orvostanár), Stáhlly György (az ország szemorvosa), ennek fia, Ignác (országos főorvos) és unokája, György (orvostanár), Dégen Gusztáv (jogász), Schmidt György (orvostanár), Toldy Ferenc (irodalomtörténetíró), Fejér György, Mátrai Gábor,

Jerney János és Jankovich Miklós (történetírók), Vezzerle Ignác (theológus), Hajnik Károly és Imre (jogászok), Lechner Lajos (mérnök), az Andrassy-út tervezője, Margó Tivadar (zoológus), Pónori Thewrewk Aurél (anthropológus), P. Thewrewk Emil (filológus), P. Thewrewk Árpád (filológus), Schwartz Gyula (történetíró), Finály Henrik (filológus), Entz Géza (zoológus), Konek Sándor (jogász), Kalchbrenner Károly (botanikus), Pauler Gyula (történetíró), Navratil Imre (orvostanár), Landau Gusztáv (mérnök), Salzbauer János (egyházjogász), Kilényi Hugó (jogász), Madarassy László (jogász), Schulek Vilmos (műépítész), Hampel József (régész), Felletár Emil (országos fővegyész), Mayr Aurél (nyelvész), Baumgarten Izidor (jogász), br. Eötvös Loránd (a legnagyobb magyar fizikus), Pasteiner Gyula (müélettörténetíró), Mutschenbacher Béla (orvos), Mutschenbacher Viktor (jogász), Réczey Imre (orvostanár), br. Láng Lajos (jogász), Kerékgyártó Béla (történetíró) és Loránd (orvos), Nendvich Gusztáv (műépítész), Szivák Imre (jogász), Jósa András (orvos, archeológus, a nyíregyházai múzeum alapítója), Jendrassik Ernő (orvostanár), Bodnár Zsigmond (irodalomtörténetíró), Gerlóczy Gyula (jogász), Fésűs György (jogász), Lechner Károly (orvostanár), Pertik Ottó (orvostanár), Petzwall Ottó (matematikus), Klamarik János (pedagógus), Péterfy Jenő (esztétikus), Lörenthey Imre (paleonthológus), Holzwarth Jenő (orvostanár), Zubriczky Aladár (theológus), Székely Ágoston (orvos).

Közéleti szereplésük miatt nevezetesek : hg. Grassalkovich Antal, Martinyovics Ignác, Laczkovics János, Ürményi József, gr. Cziráky János, gr. Széchenyi István, gr. Károlyi István, Lajos és György, Majláth György (ország-bíró), Deák Antal, Szentkirályi Móric, Almásy Pál, Földváry Gábor, gr. Ráday Gedeon, gr. Keglevich István és Gábor, gr. Forgách Antal, Mérey Sándor, Marczibányi Lőrinc, Somssich Pongrác, Csányi László (a szabadságharc vértanuja), Klauzál Gábor, Bittó István, br. Wenckheim Béla, Ordódy Pál, br. Orczy Béla, gr. Khuen-Héderváry Károly, Justh Gyula, Csávolszky Lajos, Matlekovics Sándor ; Návay Lajos és Nikolényi Dezső (a proletárdiktatura áldozatai), Bartha Richárd, Bárczy Dezső, Samassa Adolf, Tóth Lajos, Zoltán Béla.

Katonák : br. Simonyi József (a híres huszáróbest), Mészáros Lázár (hadügyminiszter), Perczel Mór, Török Ignác (az aradi vértanu), Földváry Károly (a vörössipkások parancsnoka), Forinyák Gyula (altábornagy).

Tanítványaink közül a világháborúban 105-en haltak hősi halált.

Fővárosi polgármesterek : Boráros János, Rottenbiller Lipót, Szentkirályi Mór, Gerlóczy Károly, Kammermayer Károly, Halmos János, Márkus József.

Iskolánk a most lefolyt tanévben fennállásának 214. évét töltötte be.

II. ISKOLÁNK AZ 1930-31. ISKOLAI ÉVBEN.

1. **Az iskolai év lefolyása.** Alakuló értekezletünket 1930. augusztus hó 28-án tartottuk ; augusztus 29., 30. napjain voltak a javító-, különbözeti- és magánvizsgálatok. A tanulókat július 1., 2. és szeptember 1., 2. napjain vettük fel. Az iskolai évet ünnepélyesen szeptember 3-án Veni Sancte-val nyitottuk meg, e napon végeztük az osztályrendezést, kiosztottuk a nyom-

tatott órarendet ; szeptember 4-én kezdtük a rendes tanítást, mely a Rendtartásban engedélyezett szüneteken kívül megszakítás nélkül folyt az iskolai év végéig. A VIII. osztályban május 9—15-ig tartottuk meg az összefoglalásokat. Az I—VII. osztályokban a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 540—05/128—1931. számú rendelete értelmében június 10—15-ig végeztük az összefoglalásokat. Magánvizsgálatokat augusztus végén, decemberben és júniusban tartottunk az előirt időben. Az iskolai évet az előbb jelzett miniszteri rendelet értelmében június hó 18-án ünnepélyesen Te Deummal fejeztük be.

2. Változások a tanári testületben. A kegyestanítórend főnöke az 1930/31. iskolai évre ezeket a változásokat rendelte el : Sótonyi István gazdasági tanulmányok végzésére Magyaróvárra rendeltetett. Egy évig volt lelkes tanára iskolánknak. Szamek József dr. hittanárunk a rendi hittudományi főiskolán nyert alkalmazást. Két évig volt testületünk tagja s mint hitszónok és cserkésztsízt is hasznos munkát végzett. Helyükbe jöttek : Ohmacht Nándor és Mencer József rendes tanárok Vácról.

Miskolczy István egy évi olaszországi tanulmányi szabadságáról visszatért s elfoglalta előbbi munkakörét.

A december 6-án elhunyt Német Károly tanártársunk óráit a testület tagjai között osztottuk szét.

3. Az igazgató kiténtetése. Iskolánk igazgatóját a Kormányzó Úr Öfö-méltósága Budapesten, 1931. évi február hó 14. napján kelt magas elhatározásával a tankerületi királyi főigazgatói címmel tüntette ki. A tanári testület ebből az alkalomból február 20-án rendkívüli gyűlést tartott, amelyen Perényi József dr., a testület széniora, a következő beszéddel köszöntötte a kiténtetettet :

Engem, mint a testület széniorát, ért a megtisztelő szerencse, hogy Méltóságodat legmagasabb helyről ért kiténtetése alkalmából köszöntsem. Ha poéta volnék, cifra, szép szavakat keresnék, hogy Méltóságod érdemeit méltányoljam, de én nem jártam Árkádiában, Pegazusom sincsen s így csak gyalogszerrel bandukolhatok a Helikonra vezető úton. De a cifra, szép szavakat pótolja a szív melege, a szeretet. Mert szeretettel, tisztelettel, ragaszkodással és nagyrabecsüléssel állunk itt Méltóságod előtt, a mi erőskezü. de mindig megértő és jószívű vezetőnk előtt. Ha tanügyi érdemes munkásságát röviden kellene jellemeznem, ezekben a szavakban foglalhatnám össze : Mindent az iskoláért, mindent az iskolának.

Méltóságod rövid igazgatósági ideje alatt iskolánk külső és belső képe lényegesen megváltozott. A külső változást mindenki azonnal észreveheti. Az iskola lépcsőházában, a tanácsteremben, az irodában az iskola multjának megbecsülése beszél a falakról. Itt tekintenek ránk az intézet volt vezetői, jeles tanárai biztatón ; nagynevű tanítványaink emlékei, Szent Imre herceg remek szobra az ifjúságnak szolgál biztatásul, serkentésül. Ezeknek az emlékeknek létesítése Méltóságod érdeme. Az iskola belső életében a színvonal emelése, a modern pedagógia eredményeinek felhasználása Méltóságod nevéhez fűződik.

Az iskoláért és az iskolának fárad és dolgozik, amikor a Piarista Diák-

szövetség gyűlésein megjelenik, amikor résztvesz a Közoktatási Tanács munkájában, a tanári egyesületek, a Pedagógiai Társaság gyűlésein, vagy a tanárképző intézet vezetésében s megjelenik tanártársainak tudományos előadásain és e sokoldalú elfoglaltság mellett tud időt szakítani a tudományos irodalom művelésére is.

Az iskoláért és az iskolának dolgozik, amikor féltő gonddal és lelkiismeretességgel figyeli tanítványainak előmenetelét és ellenőrzi a tanári testület munkáját.

Minden irányú tanügyi elfoglaltságában alapos pedagógiai felkészültsége, tapintata, nemes gondolkozása és jó szíve nyilatkozik meg. Egész ember, aki egész szívével, egész elméjével szolgálja hivatását. Ezért nem is lepett meg bennünket régen megérdemelt magas kitüntetése s mikor most ezért ünnepeljük, úgy érezzük, hogy a tanári testület ünneplésébe belekapcsolódnak a szülők, az ifjúság, a volt tanítványok is, mert hiszen Méltóságod fáradhatatlan munkásságának és ügybuzgóságának egyik fontos eredménye, hogy közelebb hozza a régen végzett tanítványokat és a szülői házat is intézetünkhöz.

Fogadja Méltóságod az egész tanári testületnek legőszintébb jókívánásait: a jó Isten tartsa meg igen sokáig a legjobb erőben, egészségben a magyar ifjúságnak és munkatársainak öröme és boldogságára!

Március 1-én az ifjúság is bensőségesen ünnepelte igazgatóját. Az üdvözlő beszédet Kovács Dénes VIII. A. o. tanuló mondta.

Március 8-án a Budapesti Piarista Diákszövetség közgyűlésén Sipőcz Jenő dr. polgármester, elnök üdvözölte nagy szeretettel az öreg diákok nevében az Alma Mater kitüntetett igazgatóját.

4. Rendi gyakorlati tanárképzés. A gyakorlati tanárképzést az 1929. évi állami Szabályzat és Utasítás előírása szerint végeztük. *Pedagógiai vezető* volt a gimnázium *igazgatója*, a két jelölt részére a kegyestanítórend főnöke *vezetőtanárokul Szomolányi József* és *Karl János dr.* tanárokat nevezte ki. *Gyakorló jelöltek voltak: Wolf Miklós*, szaktárgyai: földrajz és természetrajz; beosztva földrajzból a II. A., természetrajzból az V. A. osztályba Karl János dr. vezetőtanárhoz. Tanítási gyakorlatot végzett és próbatanítást tartott a II. A. osztályban. *Vas József*, szaktárgyai: a magyar s latin nyelv és irodalom; beosztva mindkét tárgyból a II. A. osztályba Szomolányi József vezetőtanárhoz. Tanítási gyakorlatot végzett és próbatanítást tartott a II. A. osztályban. Mindkét jelölt középiskolai tanári oklevelet szerzett szép sikerű pedagógiai vizsgálat alapján március hónapban.

5. Tanári értekezletek. Az előírt időben és módon tartottuk meg értekezleteinket. A második félévi módszeres gyűlésen értekezést olvastak fel: Kispartai János dr. igazgató az osztályozásról, Belyis Antal az idegen nyelvről való fordításról, Ferenczi Zoltán dr. a szertárak gondozásáról.

Rendkívüli értekezletünk volt december hó 9-én, *Német Károly* tanártársunk temetése napján. Az igazgató ezen az értekezleten felolvasta Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgató úr részvétiratát. «Megrendült lélekkel vettem a hírt — írja — Német Károly tanár úr elhúnytáról. A megboldogult a maga kedves egyéniségével és tiszta lelkületével mindnyájunk szeretetét bírta: annál fájdalmasabban esik, hogy elköltözött közülünk. Kifejezem legbensőbb rész-

vétemet mind a magyar kegyestanítórendnek, mind a budapesti piarista gimnáziumnak. Elhunyt kartársam és Barátom emlékéért kegyelettel fogom megőrizni.»

Az igazgató ezzel a beszéddel róttá le az iskola kegyeletét :

Iskolai munkánkat megszakítva szomorú kötelességtevésre gyűltünk össze. December 6-án d. u. két órakor meghalt szeretett rendtársunk : Német Károly. A Mindenható rövid ideig tartó betegség után szólította őt magához s elhunytával gyászba borította iskolánkat, a tanári testületet, az ifjúságot, szülőket és volt tanítványokat. És ez a gyász nem a szavak és színek gyásza, hanem a lelkek mélyéről feltörő megilletődöttség őszinte megnyilvánulása. A tanári munka : lelkek növelése s e munkának legfőbb hatóereje a szeretet. Ez hatotta át megboldogult tanártársunk munkáját, ez alakította jellemét, ezért szerették s voltak gyermekies ragaszkodással iránta tanítványai s tisztelték mindazok, akik megismerték.

Elhunyt tanártársunk ez évben 34. évét töltötte a tanári pályán ; 2 évig tanított Temesvárott, 13 évig Kecskeméten, 11 éve tanít iskolánkban. 4 évig volt rendfőnöki titkár és 2 évig a rendi iskolák ügyeinek intézője a rendkormányban. Lelkes piarista volt, lelkiismeretes, kötelességtudó, buzgó tanár és jószívű nevelő. Szerette a rendet s önérzettel vallotta magát piaristának. Kecskeméti studiumunk sok növendéke tőle tanulta megismerni a rendi multat, lelkesedni érte s dolgozni, hogy becsültté tegyék jelenét. Szinte áhitatos kegyelettel kutattatta a régi piaristák írásait, színre alkalmazott, átdolgozott piarista iskoladrámákat, gyűjtögette az adatokat a rend szellemi történetéhez s szíves készséggel bocsátotta azokat azon rendtársai és más tudósok rendelkezésére, akik munkáikban a rend történetével és piarista írókkal foglalkoztak. A serényen kutató névtelen munkatárs szerepét töltötte be Prónai Antal mellett, sokat köszönhet neki Szinnyi József Magyar írók c. munkájában.

Szeretettel foglalkozott, mint tanár, szaktárgyaival, különösen a magyar nyelvvel és irodalommal. Igazi pietas fejlődött ki benne nemzeti irodalmunk munkásai iránt. Mindegyiket megbecsülte s azt szerette, ha tanítványai is minden íróról csak a szépet, a jót tudják. Ezért akárhányszor kijavítottatta a tankönyv egyik-másik bíráló megjegyzéseit is. Ne bíráljuk, hanem olvassuk és szeressük nagy íróinkat, szokta mondani az iskolában.

Ezt a pietast szította tanítványaiban mint az Önképzőkör vezetője. Már év elején számbavette egyes írók jubileumait, kiosztotta a szerepeket, a tanulókat ellátta könyvekkel, útbaigazításokkal, gondosan állította össze ilyen ünnepi gyűlések programját. Legnagyobb jutalma volt tanítványai lelkesedése. Hogy ezt felkeltse, fáradságot nem ismert. Leleményes volt ünnepélyek rendezésében, régi iskoladrámák színrehozásában. És ha később érezte is a nagy munka után a fáradságot, munkája sikere újra felvillanyozta. Tanári módszerét a tanítványai iránt való nagy szeretete irányította. Sokszor valósággal együtt tanult tanítványaival, akikkel olykor-olykor zsörtölődött, de akiket mindig kivétel nélkül szeretett. A szegényeket felkereste lakásukon s nagy volt az öröme, ha vehetett nekik téli időben meleg ruhát.

Munkájában, tetteiben került a feltűnést, egyszerű, lelkiismeretes munkása akart és lett is rendjének. Életét áldozatul szánta s ezt az áldozatot egész lélekkel meghozta.

Tanártársai a megértő, előzékeny és viszontszolgálatra kész kollégát tisztelték benne. Szinte szimbolikus jelentőségű, hogy az utolsó tanítási órája is helyettesítés volt.

Halálával egy nagyon érdemes piarista tanári pálya ért véget. Tanítványai halálával, mi tanártársai igaz kegyelettel és tisztelettel emlékezünk rája.

6. Valláserkölcsei nevelés. Nevelői munkásságunk arra irányul, hogy tanítványainkat életrevaló, cselekvő emberekké neveljük, akiknek lelke fogékony minden iránt, ami szép, igaz, jó és szent, akiknek jelleme erkölcsi jellemmé fejlődik, érzésvilága nemes értékek revelálója lesz. Az életrevalóság kötelességünké teszi, hogy tekintettel legyünk a való élet követelményeire. de amint az élet értelmét a természetes életrend feletti magasabb szempont adhatja meg, úgy az életrevalóság szabályozója is igazán csak a természetes lét feletti magasabb elvszerűség lehet. Meggyőződésünk szerint ennek értelmi és érzelmi hordozója a vallás. Ezért voltunk rajta nevelői eljárásunk minden mozzanatában, hogy tanítványaink figyelmét ráirányítsuk a természetfeletti világrendre. Arra törekedtünk, hogy a vallásosságot ne csak tiszteletreméltó külsőségekben lássák, hanem fejlettségük szerint megéljék szellemi életük összeszedettségében a lélek spontán odafordulását a minden szép, igaz, jó és szent örök Kútfejéhez. Ennek a törekvésnek az eredménye volt, hogy tanítványaink a vallásos egyesületekben buzgólkodtak, a kegyelem eszközeit parancs nélkül gyakorta használták.

A kollektív vallásos nevelés fontosabb mozzanatai ezek voltak :

Ősszel a fűtési idő beálltáig és április végétől minden nap közösen hallgattak szentmisét tanulóink. Ezeken a hétköznapi miséken az egész ifjúság énekelt. A Boldogságos Szűz iránt való különös tisztelet erősítésére október és május hónapokban a rózsafüzért imádkoztuk tanítványainkkal. Vasár- és ünnepnapon rendszerint külön-külön hallgatott szentmisét és szentbeszédet az alsó- és felsőosztályos ifjúság. Kötelező módon ötször gyóntak és áldoztak tanulóink. A húsvéti lelkigyakorlatokat március hó 19., 20., 21. napjain tartottuk. Vezetők voltak : az alsóosztályosoknál Ferenczi Zoltán dr., a felsőosztályosoknál Ohmacht Nándor.

Ifjúságunk lelkiügyeinek gondozásában ez évben segítségünkre voltak : Németh Jenő házfőnök, Bontó József c. igazgató, Zimányi Gyula kalazanti-numi igazgató és Szamek József dr. theol. tanár urak. Áldozatos munkájukat hálásan köszönjük.

Az ifjúság vallásos nevelését szolgálták ezek az ünnepi alkalmak :

Már a mult iskolai évben előkészítettük ifjúságunkat a Szent Imre jubileum méltó megünneplésére. A mult évi nagy vakációban rendezett országos ünnepélyeken, ahol csak lehetett, megjelentek. Az iskola a maga nagy jubiláris ünnepélyét november 5-én, Szent Imre herceg ünnepen, rendezte. Ennek az ünnepélynek maradandó emléke az a nagy művészi értékű márványszobor, amelyet ebből az alkalomból *tolnai gróf Festetics Sándor* úr Öexcellenciája állíttatott iskolánkban. A szobor elkészítésére a mult iskolai évben szűkebb-körű pályázat alapján, amelyben részt vettek : Damkó József, Vastagh György és Vastagh László szobrászművészek, Vastagh László. volt tanítványunk kapott megbízást. Munkáját ihlettel végezte s a lelki tisztaságnak, a felfelé

törő nemességnek és férfias erőnek kifejező, megkapó ábrázolását adta nagy szeretettel és ambícióval megalkotott művében. A szobrot, melyet Derzsy Gergely szobrász faragott márványba, iskolánk első emeletén helyeztük el Hüttl Dezső dr. műegyetemi tanár, rector magnificus tervei szerint ; háttérét mozaik lap díszíti. Az iskolánkban elhelyezett műalkotások között első helyen van ez a szobor, amelynek felállítására hétezer pengőt adományozott nemeslelkű jótevőnk. Az iskola hálája s azoknak a lelkeknek imádsága legyen érte a köszönet, akik látásából merítenek áhitatot, ihletet, lendületet.

Ünnepélyünket országos jelentőségűvé tette *Serédi Jusztinián* bibornokhercegprímás úr Őeminenciájának az a kitüntető kegyessége, hogy ünnepélyünk előtt ifjúsági kápolnánkban szentmisét mondott, amelyen megáldoztatta első áldozóinkat s az ünnepélyen a Sz. Imre szobrot megáldotta. A kultuskormány, a főváros, a főigazgatóság, a Budapesti Piarista Diákszövetség képviselőinek és tanítványaink szüleinek igen nagy gyülekezetében bensőséges melegséggel emlékezett meg Őeminenciája az országos Sz. Imre jubileum világraszóló sikeréről, mellyel nem csupán a magyarságot sikerült felrázni, hanem az egész világ figyelmét felénk fordítottuk. A jubileumi esztendő végén atyai szeretettel fordult a magyar ifjúsághoz s megindult lélekkel buzdította Sz. Imre herceg erényeinek követésére. A lélekből lelkedzett szavak, mélységes érzések és nagy gondolatok megszólaltatói, megcsendülnek tanár és tanítvány lelkében, valahányszor a szoborra nézünk. Hódolattal és igaz hálával köszönjük e helyen is Őeminenciája főpásztori jóságát.

Velünk ünnepelt ezen a nagy napon a Budapesti Piarista Diákszövetség is, amelynek képviselőjében *Degré Miklós dr.* társelnök úr Őexcellenciája tett szívből jövő, szívekhez szóló beszéddel bizonyosságot az iskolával való együttérzésről s arról, hogy az Alma Materből kikerült egykori diákok, az életben is egyek az iskolával az itt megismert nemes eszmények kultuszában. Az apostoli hevületű szózat hálás lelkekben talált nagy visszhangra.

Sebes Ferenc dr. rendfőnök úr Őméltósága mondott ünnepi beszédet, melyet itt közlünk :

Nemes érzésű és hívő gondolkodású magyar főúr hálás áldozatkészsége állította ezt a szobrot. Rendeltetése, hogy emléke legyen a 900 éves Szent Imre jubileumnak s egyúttal, hogy ide a nyüzsgő, lüktető diákélet kellős közepébe helyezve nevelő tényező legyen, t. i. szimboluma és egyben élesztője és táplálója a *hősi szellemnek*.

Az a kard, melynek Szent Imre herceg a markolatát fogja, az Árpádok kardja ! Az az ősi magyar kard, mellyel Árpád hazát szerzett népének, a véreskezű Géza és apostoli István pedig a keresztény stílus állami élet és kulturális fejlődés alapjait rakta le. Ez a kard a kalandozások vészes korszakában rettegésbe fagyasztotta Európa népeit : Szent László kezében a nyugati lovagok ámuló tiszteletével övezte a magyar nevet. Ez a kard a magyar nép kardja, az ősök és utódok kardja, a magyar erő ! Élét és fényét a hősi szellem acélozta és aranyozta ! Az ezeréves hősi szellem, mely a zivatáros századok keserves életküzdelmeiben mindig megsegítette a magyart és az enyészet fenyegető szellemeit határainkról elrebbentette !

De a harcok hősi lelke nem az egyetlen nemzetfenntartó tényező. Ezért a hüvelybe tért pihenő kardhoz a titokzatos lilium simul !

Szent Imre herceg a már kereszténynek született második generációhoz tartozott. Fajának hagyományos harci kedve benne új mezőkre talált — lelki értelmet nyert. Őt nem csupán a puszták nyilas magyarjának vitézsége, hanem Szent Gellért diadalmas aszkézise is ihlette! Távolba tekintő szemmel nem a rónák határán esetleg feltűnő ellenséges lovas után kémlelt, mint pogány ősei tették, hanem mélyre nézett, a belső világba merült, a szív redőiben rejtő infernalis hatalmakat vizsgálta. Büszke elődei népeket vetettek igába, ő a vétkes emberi természet hajlamainak és szenvedélyeinek letörésében s Krisztus alázatos szolgaságában lelte gyönyörűségét. A kardforgatásban jeles s vadászatban kedvét lelő Imre herceg a lelki harcoknak is hadnagya volt! A csodás lilium ezeknek a sikerrel viselt lelki hadjáratoknak a fehér lobogója, a diadalmas öngyőzések palmeája — a szemérem, a fegyelem, az önuralom, a legszentebb eszményiségnek átadott egész élet hősi szelleme!

Ez a remek műalkotás, mely gondolatokat sugall és lebilincsel és szépségével gyönyörködtet, a történeti vonatkozások iránt fogékony ember előtt különös értéket nyer attól a fénytől, hogy a főmagasságú bíboros-hercegprimás úr személyesen volt kegyes megszentelni. Amiként Szent Gellért mesteri keze áldólag dolgozott a fiatal Imre herceg lelkén s az omlatag királyi trónról a szentek gloriolás hierarchijába növesztette bele, Óminenciája Szent Gellért rendjének Isten ritka ajándékaival kitüntetett tagja, szentelte föl s áldásával a profán emlékek sorából természetfeletti rendbe emelte ezt a művet, melyet áhítat és lelkesülés hozott létre. Ez a mű immár szent hely, hol Szent Imre herceg lelke jár és Isten kegyelmét közvetíti. Az Anyaszentegyház etikette szerint a legmélyebb hála hódolatával csókoljuk Eminenciád szent bíborát s felejthetetlen kitüntető kegyességének emlékét arany betűkkel őrizzük gimnáziumunk évkönyveiben!

Szent Imre herceg a veszprémi Szent György-templomba járt imádkozni. A vértanú-vitéz szentélyében áldott éjszakáknak titkos szent virrasztásában szívta magába a lelkesülést és erőt királyi feladatokra! A mi diákjainknak, kik nap-nap mellett eljárnak előtte, ettől a szent szobortól kell venniök a lelki harcok és az életküzdelem hősi szellemének teljességét, hogy a testben-lélekben tiszta és erős ifjúság rátermett és méltó legyen elvégezni nagy történelmi feladatát: visszaszerezni a haza ősi területét, felemelni a porba alázott nemzetet és Szent István országára új dicsőség fényét deríteni!

* * *

Az ünnepélyen *Pusch Ödön dr.* vezetésével az énekkar adott elő több éneket zenekari kísérettel. gr. Zichy Mihály III. A. o. t. és Kovács Dénes VIII. A. o. t. szavaltak. Iskolánknak ezt az emlékezetes ünnepét az *igazgató* ezzel a beszéddel zárta be:

Ebben a jubiláris esztendőben világraszóló nagy ünnepek éreztették meg a szent királyi család szent fiának nagyságát. A szárnyaló lelkesedés és öröm, a himnuszok zengő dallama, a harangok zúgása az első pünkösdi lelkét és hangulatát terjesztették szerte a hazában s a lélek áradása, lelkek hozsannája köszöntötte a magyar kereszténység hajnalának ékes liliumát. Ezeknek a nagy ünnepeknek a bevezetéseképpen már felzendült annak az ifjúságnak imádt-

ságos szava, amely ígéretessé teszi ezt a jubileumot és most az országos ünnepek befejezéseken újra kigyúl az a sok picike kis láng, amely együttesen, fényözönével, bevilágít a jövőbe. Ez a jubileum fényes villámtűz volt a magyar éjszakában s az iskola a lassú, munkás nap melegével igyekszik fejleszteni, erősíteni tanítványaiban azt az eszménységét, amelyet az megvilágított.

Ezt tesszük ebben az iskolában is.

Lelkeket alakítunk az eszmény hasonlatosságára. Nem pusztá bámulatot keltünk, hanem fogékonyságot ébresztünk az eszményből kisugárzó indítékok iránt, hogy azok cselekvésre, tevékenységre indítsanak. Nem elméletileg igazolható eszményképet rajzolunk, hanem a valóságot megjelenítő, átizzító példaképet állítunk Szent Imre hercegen tanítványaink szemei elé. A haladó idők szellemében fejlesztünk bennük készségeket, hogy felvértezzük őket a tudomány és a gyakorlati élet megkívánta ismeretekkel és ügyességekkel, de mindezek feül azt a halhatatlan lelket gondozzuk bennük, amely hordozója a készségeknek s szüntelen tevékenységével alakítja szellemiségüknek. Ez az iskola 200 éves történetében vágott új csapást a bölcséletben, végzett újító munkát didaktikai törekvésekben, de változatlan annak az igazságnak a megvallásában és megvalósításában, hogy túl minden korszellem- és életkörülmények kívánta követelményeken, tanítói és nevelői munkájában a halhatatlan lélek igényeit, a természetfölötti élet elveit kell kielégítenie. S ebben a munkában — mondhatjuk Szent Pál apostollal — az Isten munkatársai vagyunk. Az Isten malasztja szerint alapot vetünk, hogy arra építsen szülői ház, iskola és társadalom. Tudjuk s az arra hivatottak mindegyike előtt hangsúlyozzuk az apostollal, hogy más alapot pedig senki sem vethet azon kívül, amely vettetett, amely a Jézus Krisztus. A nevelésben a természetfölötti elv érvényesítése az, amit a természetfölötti élet hőse : Szent Imre herceg sugároz az iskola felé.

Százados forduló alkalmával elhelyeztük ebben a csarnokban nagy tanítványainknak, gróf Széchenyi Istvánnak és Vörösmarty Mihálynak, domborművü képét. Tanulóink szemei elé állítottuk a tettek hőstét és költői nyelvünk megteremtőjét. Az ő idejükben is a végső pusztulás szélén állott nemzetünk s egyikük a régi dicsőség varázsos képeivel, buzdító szavával, másikkal alkotásaival, iránytadó gondolataival öntött bizalmat a nemzetbe s nyitották meg előtte a megújulás, a boldogulás útját. A mai idők még jobban súlyosodnak ránk, mint őseinkre a 100 évvel ezelőttiek ; erőforrás után kutatunk s szeretnénk nemcsak a jelen elesettségből felemelkedni, hanem arról is gondoskodni, hogy a magyar lélek, magyar szellem mindig frissen, üdén termelje a maga értékeit, hogy meg nem fakulva képviseljük azt a színt, amely az Isten gondolata szerint az emberiség nagy egyetemében a magyarságot teszi. S úgy érezzük itt Szent Imre herceg szobránál, hogy ezt az erőt nem vértelen kultúrfilozófiák rendszerében, hanem annak a valóságot megértető és értékelő metafizikának az útmutatásában találjuk meg, amely hősöket, szenteket állít élénk, amely a hősből a szentet, a szentből a hőst mint egységes valóságot ismerteti meg velünk. Ennek ismeri Szent Imre herceget, mint aki mindig az Isten közelségében érezte magát és ismeri Szent Imre herceget, mint aki a diadalmas erőnek, lemondásnak, önzetlenségnek ismert és ismeretlen nemzeti hőseit inspirálta.

A Szentnek és benne a nemzeti hősnek ez a példaképe sugárzik felénk a liliomos herceg alakjából, erre az eszményképre figyelmeztet bennünket márványba vésett szobra. Több ez, mint egyszerű emlék, tanár és tanítvány inspirálója.

Mély hálával mondok ezért köszönetet gróf Festetics Sándor úr Ónagyméltóságának, aki ezt a szobrot nekünk adományozta s Vastagh László művész úrnak, kedves volt tanítványunknak, aki az adományozó nemes gondolatát ihletes vésőjével megvalósította.

Ez a szobor serkent bennünket arra az imádságra, amelyet Szent István király az Intelmekben ajánlott fiának: «Küldd el, Uram, a bölcseséget a te fönséged székéről, hogy velünk legyen s velünk munkálkodjék, hogy tudjuk, mi kedves előtted minden időben». És mi tettekre váltjuk az imádság szavait.

* * *

Az ünnepélyt követő három napon Szent Imre triduumot tartottunk. Az elmondott beszédekert Értesítőnk első lapjain közöljük.

Október 19-én megtartottuk a missziós vasárnapot. Beszédet mondtak: Balanyi György dr. és Ohmacht Nándor.

Október 26-án megünnepeltük Krisztus királyságának ünnepét. Beszédet mondtak: Pusch Ödön dr. és Éder-Szászy László dr.

November 23-án ültük meg Calasanzi Szent József patrocíniumát. Az ünnepi szentmisét az igazgató, a szentbeszédet Balanyi György dr. mondta.

Február 14-én és május 15-én a piarista Landriani Glicerius boldoggá avatásának sikeréért végeztek ájtatosságot tanítványaink.

Május 14-én a Rerum Novarum jelentőségét méltatta Balanyi György dr. Június 4-én résztvettünk a belvárosi ünnepi körmeneten.

Június 7-én Sebes Ferenc rendfőnök úrert ajánlotta fel az ifjúság közös szentáldozását. Ezzel ünnepelte meg ezüstmisés jubileumát.

Tanítványaink közül ez évben a papi pályát öten választották.

7. Kegyeletre nevelés. A kegyeletes érzés szítására és erősítésére szolgáltak ezek az alkalmak:

Október 4-én Sebes Ferenc dr. rendfőnök úr névünnepe szentmisét hallgatott ifjúságunk, utána a piarista diákok ragaszkodó szeretetét küldött-ségileg fejezte ki Óméltósága és a rend iránt. Szónokuk Lupkovics Miklós, az önképzőkör főjegyzője, volt.

Október 31-én felkeresték és megkoszorúzták tanítványaink az elhunyt tanárok, volt nagy tanítványunk: Vörösmarty Mihály és Fraknoi Vilmos sírját.

November 2-án megkoszorúztuk a kápolnánk előcsarnokában elhelyezett hősi emléket, amely előtt tisztelgő elvonulással fejezte ki ifjúságunk kegyeletét.

November 3-án az elhunyt tanárokert mondott rekviemen voltunk.

December 9-én reggel az egész ifjúság résztvett a boldogult Német Károly tanártársunkert mondott rekviemen, délután a temetésén.

Március 3-án a kegyestanítórend jötevőjéert, I. Ferenc királyunkert, bemutatott gyászmisén voltunk.

Május 31-én megünnepeltük a Hősök ünnepét. A beszédet Menczer József mondta; megkoszorúztuk hős diákjaink emlékművét s előtte a tanulók tisztelgő menetben vonultak el.

8. Hazafias nevelés, ünnepélyek. A vallásosság mellett a munkás hazaszeretet érzése az, amely áthatja egész nevelői munkánkat, amelynek tanítványaink lelkében való ápolására, erősítésére minden alkalmat felhasználunk. Az igazi hazaszeretet: áldozatos munka a magyarságért, becsületos kötelességteljesítés. Tanítványaink szeméi elé állítjuk a magyar vitézség példáit, lelkükbe oltjuk a hősök kultuszát. A tanítás közben felmerülő alkalmakon kívül ezt a célt szolgálták ezek a megemlékezések és ünnepélyek:

Október 6-án az aradi vértanúkra emlékeztünk. Lelkükért gyászmisén imádkoztunk.

Október 24-én és 31-én a magyar héttel és takarékosági nappal kapcsolatosan a magyar munka és munkás megbecsülését, a takarékoságot kötöttük tanítványaink lelkére.

A március 15-én rendezett hazafias ünnepélyünk műsora ez volt:

1. Liszt: II. Magyar rapszódia. Előadja: a gimnázium zenekara.
2. Petőfi: Nemzeti dal. Szavalja: Imrédy János, I. B. o. t.
3. Szent-Gály: Szabadságharc katonadalok. Énekli: a gimnázium énekkara.
4. Ünnepi beszédet mond: Karafiáth Jenő, VIII. B. o. t.
5. Liszt: XV. rapszódia. Zongorán előadja: Jelinek Győző, VIII. A. o. t.
6. Kerner-Herodek: A magyar dal. Melodráma. Szavalja: Kovács Dénes, VIII. A. o. t. Kiséri a gimnázium énekkara, zongorán László Gábor, VIII. B. o. t.

7. Mester-Borsay: Szózat. Énekli: a gimnázium énekkara.

8. Reimann: Induló. Előadja: a gimnázium zenekara.

Június 4-én nagyszabású ünnepély keretében vettek búcsút iskolánktól az abiturientek. Ezen az ünnepélyen osztottuk ki az ifjúsági körök érdemes tanulóinak a jutalmakat. Az ünnepélyen megjelent Sebes Ferenc rendfőnök úr, a Diákszövetség tagjai Sipőcz Jenő polgármester, elnök és Degré Miklós ítéltáblai elnök urak vezetésével nagy számban, a szülők és iskolánk barátai több százán. Az ünnepély műsora ez volt:

1. Adam: A nürnbergi baba. Nyitány. Előadja: a gimnázium zenekara.
2. Végvári: Három szín. Szavalja: Gervay Miklós, I. B. o. t.
3. Mendelssohn: Vadászdal. — Weber: Békahangverseny. Előadja: a gimnáziumi énekkar.

4. Az abiturientek nevében beszédet mond: Lupkovic Miklós, a Vörösmarty-Önképzőkör főjegyzője.

5. Godard: Berceuse de Joselyn. Előadja: a gimnázium zenekara.

6. A Budapesti Piarista Diákszövetség nevében beszédet mond: Liber Endre, Budapest székesfőváros alpolgármestere.

7. Haydn: Gyermekszinfónia. Előadja: a gimnáziumi gyermekzenekar.

8. Az igazgató beszéde. Jutalmak kiosztása.

9. Szent-Gály: Diákinduló. Előadja: a gimnázium ének- és zenekara. Hódolattal ünnepeltük meg december 6-án és június 18-án a Kormányzó

úr Őfőméltósága név- és születésnapját. Ifjúságunk mindkét alkalommal szentmisét hallgatott. A hazafias érzés elmélyítésére erősítettük tanítványaink lelkében ünnepélyes alkalmak felhasználásával és tanítás közben is a nemzeti zászló iránt való tiszteletet.

9. Tanulmányi előmenetel. Az I—VII. osztályokban az 1926. évi, a VIII. osztályban a régi tantervben megállapított anyagot tanítottak az Utasítások és a módszeres értekezleteken megállapított elvek szerint. A tanításban felhasználtunk a hagyomány-, rendi gyakorlat- és a modern pedagógia-nyújtotta minden eszközt, hogy tanítványainkat spontán munkára szoktassuk és velük művelődésünk elemeit elsajátíttassuk. Ebben a munkában igénybevevők mindenekelőtt a tanulók tevékenységét. Ez lehetségessé vált, mert ügyeltünk arra, hogy osztályaink ne legyenek zsúfoltak. Az V. osztálytól kezdve másfajájú (polgári vagy szak-) iskolába küldjük azokat a tanulókat, akikről kitünt, hogy nem képesek a gimnázium tanítási anyagával megbirkózni. Felfogásunk szerint az iskola komoly munka színhelye. Szorgalmat s megfelelő tehetséget kíván. A tanulóknak kell dolgoznia s a főiskolára való előkészítés, mint a törvényben megállapított cél, nivót követel. Nincsen különösebb panaszunk a tanulók munkája tekintetében, sőt örömmel tapasztaltuk bennük azt az erkölcsi komolyságot, hogy nem jó bizonyítvány elnyeréséért tanultak, hanem köteleességtudatból és művelődési vágyból.

Adtunk alkalmat a felsőosztályosoknak a speciális hajlamok, tehetségek érvényesítésére az önképzőkör egyes szakosztályaiban. Önként megnyilatkozó tudásvágy kielégítésére tartott Balanyi György dr. a VII. B. osztály tanulóinak szociológiai előadássorozatát.

A tanulmányi előmenetelt, amennyiben számokkal kifejezhető, jelzik ezek az adatok : 685 osztályozott rendes tanuló közül jelesrendű 101 (14.73%), jórendű 222 (32.45%), elégségesrendű 301 (43.93%), elégtelen 61 (8.89%), ezek közül javíthat 51 (7.43%).

10. Tanulmányi versenyek. Pintér Jenő dr. tankerületi kir. főigazgató úr Őméltósága ebben az évben rendezte a kilencedik országos középiskolai tanulmányversenyt május 26-án. Ezen a versenyen Pólya János VIII. B. o. t. a földrajzból győzelmet aratott s így az első helyre került 6 egységgel ; Budó Ágoston a fizikából dícséretet nyert a második helyen 5 egységgel, Kovács Dénes VIII. A. o. t. a szépirodalomból a negyedik helyen 3 egységgel, Valló József VIII. A. o. t. a történelemből az ötödik helyen 2 egységgel. E szerint iskolánk az 1930—31. tanévi országos középiskolai tanulmányi versenyen 16 egységet szerzett s az első helyre került. Ez az eredmény tanítványaink becsülettel végzett munkájának jutalma ; ösztönzés a testi ügyességek megszerzésére túlzottan hajlamos ifjúságnak a szellemi élet értékeinek megbecsülésére és elsajátítására ; hathatós buzdítás a nevelőoktatói munkát végző tanári testületre.

A középiskolai tanulmányi versenyt intézményszerűen Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgató úr szervezte meg az 1922—23. tanévben. Rendezett az 1922—23. és 1923—24. tanévben Budapest középiskolái részére tankerületi versenyt. Mindkét évben iskolánk nyerte el az elsőséget. Az 1923 óta rendezett kilenc országos verseny közül két alkalommal : 1922—23. és 1930—31. tan-

évben került iskolánk az első helyre. Minden évben küldtünk a versenyre tanulókat, akik eddig a magyarból 1, a latinból 2, a görögből 1, a történelemből 8, a földrajzból 4, a mennyiségtanból 3, a fizikából 2, a szépirodalomból 2 győzelmet, ill. dícséretet szereztek.

11. Tanulmányi kirándulások. Ismeretszerzés vagy nemes szórakozás céljából ifjúságunk az év folyamán több kiránduláson vett részt. A tanulmányi kirándulásokat a vezető tanárok megfelelően előkészítették, a történelmi helyeken a tanulók hazafias ünnepélyt rendeztek. A legnevezetesebb volt ebben az évben az *Olaszországba* rendezett tanulmányi kirándulás.

1. 1931 márc. 24-én dr. Karl János, Kiss József és Balanyi György tanárok vezetésével egy 22 főnyi, IV—VII. oszt. diákcsoportunk Olaszországba indult Velence, Bologna, Firenze s főleg Róma nevezetességeinek megtekintésére. Az elindulást hónapokig tartó tervezgetés és gondos előkészítés előzte meg; ennek volt köszönhető, hogy a kirándulás minden részletében programszerűen és hajszálnyi pontossággal bonyolódott le.

Az út első szenzációja az éjtszakai utazás volt. Persze a harmadik osztályú kocsik kemény fapadjai nem a legkényelmesebb párnáknak bizonyultak. Némelyek nem is aludtak semmit. Mások nagy igyekezettel felkapaszkodtak a keskeny csomagtartó polcokra és ott addig forgolódtak, míg csakugyan sikerült nekik hosszabb-rövidebb időre elszunnyadniok. Kivételképpen akadtak olyanok is, akik minden háborítás ellenére édesdeden átaludták az egész éjtszakát. De akár aludt, akár nem, reggelre mindenki frissnek és látnivalókra éhesnek érezte magát. Mikor Postumiánál olasz földre gördült vonatunk, már az egész társaság az ablakoknál szorongott, hogy azon frissiben kapja a kínálkozó benyomásokat. Egyelőre azonban csak a Karszt kietlen sziklavilága ásitott felénk. Érdekesebbé csak akkor vált a vidék, mikor kezdett előtűnedezni, majd egész szépségében elénk tárult a tenger síma tükre. Minél jobban közeledtünk Trieszthez, a panoráma annál pompásabban bontakozott elénk. A tragikus sorsú Miksa császár miramarei kastélyának távolból előcsillanó fehér körvonalai nem kis mértékben fokozták a kilátás festőiségét.

Triesztbe nem mentünk be, hanem Bivio d'Aurisinánál egyenesen a velencei útra tértünk. Nemsokára elértük az Isonzo-folyót, melynek hajjai olyan sokat tudnának regélni a magyar vitézség és kitartás csodáiról. Azután gyors egymásutánban áthaladtunk a Tagliamenton, a Livenzán és a Piavén, melyek mindegyike a magyar hősiség édesbús emlékeit őrzi. De nem volt időnk huzamosabb ideig merengeni a multon, mert vonatunk rohanva vágatott előre és szinte megállás nélkül röpített bennünket az álmok városa felé. Hamarosan szemünkbe tűntek Mestre tornyai, majd előcsillant a lagunák tükre s mi egyszer csak azon vettük észre megunkat, hogy mozdonyunk a velencei állomáson sistereg. Nosza, azonnal felöveztük magunkat és indultunk kifelé. Ez azonban nem volt olyan egyszerű feladat, mert egyik-másik ifjú barátunk egy nagy földkörüli utazás szükségleteihez arányította pogygyászát. Még szerencse volt, hogy hamarosan előkerültek a hotel emberei és megkönyörültek rajtunk.

A szállóban való elhelyezkedés egy-kettőre végbement. A fiúk kettesé-

vel-hármasával kerültek egy-egy szobába. Alapos mosakodás után ebéd és ebéd után — tekintettel az éjszakai alvás soványságára — hosszabb pihenés következett. Egyik-másik fiú azonban olyan alaposan bele talált feledkezni Morfeus karjaiba, hogy a szieszta végén legjobb akarattal sem tudtunk lelket verni beléjük. Így hát megcsökkent létszámmal indultunk első állomásunkra, ami természetesen nem lehetett más, mint a világhíres Szent Márk-tér. Mialatt hajónk csendesen úszott lefelé a Canal Grandén, a két partot szegélyező gyönyörű paloták látása észrevétlenül visszaringatta lelkünket abba a fényes korszakba, mikor Velence még a «tengerek királynéja» és a világkereskedés főemporiuma volt. A Szent Márk-tér elbűvölően szép templomával, harangtoronyával, csipkefinomságú dogepalotájával és remekbe készült prokuráciáival még teljesebbé tette az illuziót. Szinte vártuk, hogy egy láthatatlan érintésre felszakad a jelen varázsa s Velence provinciális városból ismét egy virágzó nagy birodalom fényes fővárosává változik vissza. Vártuk, hogy egyszer csak megnyílik a palota kapuja, kilép rajta az aranyba-ezüstbe öltözött doge és gőgös tanácsuraival a készen tartott állami hajóra, az ékesmívű Bucintorora száll, hogy mint 1313 óta annyiszor tette, újból eljegyezze magát a tengerrel. De az álom csak álom maradt. A hatalmas teret büszkélkedő patriciusok helyett jámbor turisták és zarándokok töltötték meg, akik hozzánk hasonlóan a galambok dédelgetésével, fényképezkedéssel és emléklbumok vásárlásával, illetve az Olcsó Jánosokkal való alkudozással szórakoztak.

Miután kellőképpen kigyönyörködtük magunkat a Piazza di S. Marco felejthetetlen szépségeiben, a közeli Isola di S. Giorgiora hajóztunk, melynek bencés kolostorában nevelkedett és elüljáróskodott a zsenge magyar kereszténység dicső vértanuja, Szent Gellért püspök. A szép háromhajós és kupolás templomban Tintoretto Jakab képei, Campagna pompás bronzcsoportja és a páratlan szépségű barokk-kórus megtekintése után bizonyos meghatottsággal fedeztük fel azt a hatalmas márványtáblát, melyen Dessewffy Sándor csanádi püspök az 1900. évi nemzeti zarándoklat alkalmából ékes magyar és latin felírában öröktette meg vértanu elődjének emlékét. De érdeklődéssel szemléltük azt az egyszerű termet is, melyben a francia megszállás alatt levő Rómából elmenekült bíborosok Chiaramonti Barnabás imolai püspököt 1800 márc. 14-én VII. Pius néven pápává választották. A kolostor megtekintéséről azonban le kellett mondanunk, mivel az a szekularizáció óta tűzérkaszárnnyául szolgál.

A szigetről visszatérve, kedves kalauzunknak, vitéz Kárpáthy-Kravjanszky Mór premontrei kanonoknak vezetésével széles utcákon és szűk síkátorokon át egyenesen hazafelé indultunk. Útközben bőséges alkalmunk kínálkozott az olasz népszokásoknak, így pl. az utcagyerekek hihetetlen tolokodásának megismerésére. Mire hazaérkeztünk, leszállott az este s a vacsora gondjának elvetése után mi is siettünk letakarodni és bizony senki sem szorult ringatásra hogy el tudjon aludni.

A következő nap (márc. 26.) programján elsőnek az Archivio centrale és a mellette levő Frari-templom szerepelt. Az előbbinek megtekintése főleg azért volt tanulságos, mivel sokezerre menő iratköteggel mindennél jobban

meg tudja érzékeltetni Velence hajdani világtörténeti jelentőségét, az utóbbié pedig azért, mivel a S. Maria Gloriosa dei Frari köztudomás szerint a lagunák városának legnagyobb és legszebb templomai közé tartozik. Külön érdekessége, hogy a velencei történelem egész sereg kitűnőségének (Tizian, Marcello, Pesaro, Foscari, Canova) emlékét őrzi magában. A templom legnagyobb művészi értékét, Tizian Assuntáját azonban a nagybőjti idő előrehaladottsága miatt nem tudtuk meglátni. Hogy ezért némiképpen kárpótoljuk magunkat, a Frariból egyenesen a szépművészeti múzeumba (Accademia di belle arti) mentünk, ahol módunkban volt szinte lépésről-lépésre kísérni a velencei képművészet fejlődését. Innét tovább haladva az 1630. évi nagy pestisjárvány emlékére épített szép és tágas S. Maria della Salute-templomba tértünk be, mely Tiziannak és Tintorettonak több értékes képét rejtje magában. Utána, hogy fotografusaink se panaszkodjanak, hosszabb ideig sütkéztünk a jó meleg tavaszi napon és csak akkor indultunk haza, mikor az óra már az ebéd idejét jelezte.

Délután ismét a Szent Márk-térre siettünk, hogy tüzetesebben szemügyre vegyük a dogepalotát és a templomot. Az előbbiről azonban az idő előrehaladottsága miatt le kellett mondanunk s meg kellett elégednünk a palota külső szépségeinek és remek harmóniájának élvezésével. A templom ellenben nyitva állott előttünk s főséges arányaival, gazdag ornamentikájával, gyönyörű mozaikképeivel s szebbnél-szebb kápolnáival és oltáraival felejthetetlen benyomást gyakorolt ránk. A templom mellett természetesen nem feledkeztünk meg a harangtoronyról sem s bár közben az idő erősen hűvösre és szelesre fordult, tetejéről sokáig gyönyörködtünk az élénk táru-
l pompás panorámában.

De a fiúk legfőbb élvezete mégis a galambok etetése volt. A társaság Benjaminja (Létay I.) fejére, vállára szórta a kukoricát s úgy csalogatta magához a szelíd állatokat. Egyik-másik gyerek talán még most is ott állna, ha karavánvezetőnk erélyes szóval indulást nem vezényelt volna. Útközben futólag benéztünk a kicsiny S. Maria Formosa-templomba, hogy gyönyörködjünk Palma Vecchio szép Szent Borbálájában, azután pedig a híres SS. Giovanni e Paolo (S. Zanipolo)-templom felé irányoztuk lépteinket. Itt mindenekelőtt Verrochio monumentális alkotása, a gyönyörű Colleoni-szobor kötötte le figyelmünket, míg bent a tágas szentegyházban főleg a szebbnél-szebb síremlékek hosszú sora ragadott meg bennünket. Valóságos pantheon tárult itt élénk, melyben Velence legdicsőségesebb korszakának, a XV. és XVI. századnak kiemelkedő hőszai alusszák örök álmukat.

Ezzel ki is merült velencei programunk, helyesebben szólva, letelt a Velence megtekintésére előirányzott idő. A SS. Giovanni e Paolótól részint gyalogszerrel, részint gondolán hazaindultunk tehát, hogy odahaza idejében elvégezzük a csomagolás prózai műveletét. Azért kellett iparkodnunk, mivel másnap korán reggel szándékoztunk indulni.

Márc. 27-én programszerűen ismét vonatra szállottunk tehát és költöző vándormadarak módjára délnek vettük utunkat. Első nagyobb állomásunk Padova volt. A város hatalmas székesegyháza, a Szent Antal tiszteletére épült il Santo már messziről szemünkbe tűnt magasbatörő tornyaival

és hét kupolájával. A gyönyörű székesegyház látása azután a legtermészetesebb asszociációval élénk varázsolta a nagy szociális szent alakját, kinek hétszázéves jubileumát éppen mostanában üli a keresztény világ. Gondolatban és érzésben tisztelettel hajtottuk meg előtte fejünket és mindannyian arra a tömérdék alamizsnára gondoltunk, melyet az ő hathatós közbenjárása szerez a szegények százezreinek.

Padova után az áldott lombárd síkságon vágatott tovább vonatunk. A tavasz már erősen ütögette fejét. A fák lombosodni kezdtek, sőt akárhány már kackiás virágdíszben hivalkodott. A réteket szintén tarka virágszőnyeg hímezte be. Magyar szemnek azonban legjobban feltűnt az öntözés intenzitása; akármerre néztünk, mindenütt csatornák és öntöző művek tűntek szemünkbe. De van is miből öntözni. A Brenta, Adige és a Pó érhálózata olyan bőven szolgáltatja a vizet, hogy jut belőle mindenhová. A három folyó közül különösen a Pó imponált mindannyiunknak széles medrével és méltóságos hömpölygésével.

Alighogy a Pón átkeltünk, mindjárt Ferrara alá kanyarodott vonatunk. Mialatt az állomáson vesztegeltünk, önkénytelenül a «kis primásra» fordult gondolatunk és szavunk, aki innét, a ferrarai udvarból került a jeges Duna mellé magyar érseknek és bíborosnak; de nem feledkeztünk meg Savonaroláról és Ariostóról sem, akiknek pályája szintén innét indult el a hír és dicsőség, illetve a vértanuság magasai felé.

Ferrara után a Renon és több csatornán áthaladva nemsokára berobogtunk Emilia tartomány fővárosába, a büszke Bolognába, ahol néhány órára megszakítottuk utunkat. Miután kocsinkat egy fascista őr gondjaira bíztuk, egyenesen a város bensejébe indultunk. Utunk mindenütt kellemes árkádok alatt vezetett. Így jutottunk el a város szívéül szolgáló óriási Neptun- és a vele összefüggő Viktor Emanuel-térre, melynek egyik oldalán a hatalmas arányú Palazzo Comunale, a másikon pedig a Palazzo del Podestá és II. Frigyes császár regényes sorsú fiának, Enzio királynak palotája kötötte le figyelmünket. Sokkal kevésbé elégtett ki bennünket a tér hátsó szegélyéül szolgáló rengeteg S. Petronio-templom. Első pillantásra a Szentírás szavai ötlöttek eszünkbe: «Quia hic homo coepit aedificare, et non potuit consummare». A hatalmas templom külseje mindenütt a félbemaradottság jeleit mutatja. Látszik rajta, hogy a hatalmas és dús gazdag apák többre vállalkoztak, mint amennyit elszegényedett fiaik és unokáik el tudtak viselni. Bensejének szép gótikus kiképzése azonban sok tekintetben kárpótol külsejének elhagyatottságáért. Különösen a kórus baldachinja ragadta meg figyelmünket, mint amely alatt annakidején (1530) VII. Kelemen pápa V. Károlyt császárrá koronázta. A Petronio közvetlen közelében találtuk a világhíres egyetem egykori épületét, az Archigymnasiumot, mely jelenleg városi könyvtár céljaira szolgál; de az udvarban köröskörül beillesztett tömérdék tarka címer még a régi dicsőségről beszél. Miután még érdeme szerint megbámultuk a két ferde tornyot, különösen a közel száz méter magas Torre degli Asinellit, visszaindultunk az állomásra, mert időnk lejárában volt. Ebéd után ismét beszállottunk kocsinkba, melyet ezúttal változatosság okáért villamos mozdony vontatott és az Apenninek vonalán át egyenesen a szép Firenzének vágatunk neki.

Az út, mely mindenütt híven követi a Reno-folyó szeszélyes kanyargását és tömérdek alagútban fúrja át magát a hatalmas hegyvonulaton, a legsebbebb és legváltozatosabb hegyi pályák közé tartozik. De azért mégis megkönnyebbülve sóhajtottunk fel, mikor az Arno völgyébe térve, a távolból megpillantottuk a «virágok városát».

Firenzében, a Hotel Parlamentóban, vagyis abban az épületben táboroztunk le, amelyik 1863—70-ig. az olasz törvényhozás színhelyéül szolgált. Vezetőnknek pl. éppen az elnöki fogadó jutott lakosztályul két előszobával. Mi azonban nem sokat merengtünk a multon, hanem mihelyt a legszükségesebb mosakodást elvégeztük, siettünk le az utcára, hogy élvezzük az első benyomásokat. Először közvetlen szomszédunkat, a Palazzo vecchiot vettük szemügyre ; áhitattal szemléltük kiklopszi falait és büszkén égbemeredő tornyát ; elgyönyörködtünk a bejáratát őrző Dávid fiatalos szépségében és a vele szemben álló Herkules és Cacus-csoport zordon erejében. Nemsokára felfedeztük Savonarola szomorú tragédiájának bronzablával megjelölt színhelyét is. Majd tovább menve, a Loggia dei Lanzi szép szoborcsoportozataiban gyönyörködtünk ; utána a Palazzo degli Uffizi két szárnya közt kikanyarodtunk az Arnóhoz s mindkét partján végigsétálva, élveztük a friss benyomásokat. Végül egy nagy vargabetével a székesegyházat, a keresztelő kápolnát és a harangtornyot ejtettük útba s azzal az eltökélt szándékkal tértünk szállásunkra, hogy mindezt a sok szépséget holnap tüzetesebben megvizsgáljuk.

Elhatározásunkhoz híven 28-án jó korán reggel megkezdtük körútunkat. Először az Or S. Michelét ejtettük útba s Verrocchio, Ghiberti és Donatello gyönyörű szobraiban megbámultuk a régi firenzei céhek finom műérzékét és mecenási bőkezűségét ; azután Dante házát kerestük fel és egy röpke pillanatra megállottunk a nagy költő «vizének mélységei felett» s elmerengtünk csodálatos életpályáján, a legkülönösebb életpályák egyikén, melyet valaha költő megfutott. De sokáig nem maradhattunk, mert programmunk sietésre ösztönzött bennünket. Firenze márványba rögzített csodája, a dóm, teljes nevén a Cattedrale di S. Maria del Fiore felé irányoztuk tehát lépteinket. A rengeteg színes márványtömeg finom harmóniájával és az egész város fölé emelkedő remek kupolájával igazán lenyűgöző hatást gyakorolt reánk. A benső hatás azonban kevésbé fogott meg bennünket ; a templom óriási arányaihoz képest túlságosan egyszerűnek, szinte puritánnak találtuk a belső díszítést. Annál teljesebb mértékben kielégített bennünket a Baptisterium és a Giotto lángelméjét hirdető Campanile. Ajtaikon áhitattal szemléltük Andrea Pisano, Ghiberti, Sansovino Donatello és Luca della Robbia finomkivitellű reliefjeit, melyek közel kétszáz év művészeti fejlődését fogják össze.

A Dóm-térről Brunelleschi másik remek alkotásához, az ókeresztény stílusban épült S. Lorenzo-templomba siettünk, mely ütött-kopott külseje ellenére nagy művészi értékeket zár magában ; így többek között Donatello utolsó bronzreliefjeit és Michelangelo világhírű Medici-síremlékeit. Innét a ferencesek birtokában levő S. Crocésba, a legkitűnőbb firenzei nagyságok : Michelangelo, Macchiavelli, Aretino, Alberti, Alfieri, Rossini stb. pantheonjához vezetett útunk. Már a templom előtt megragadta figyelmünket Dante monumentális márványszobra, bent pedig annyi művészi szépség, kép, szobor,

dombormű ötlött szemünkbe, hogy igazán nehéz volt elhatároznunk, hogy melyiket nézzük inkább. Benedetto da Majano és Donatello reliefjei mellett talán mégis Giottonak és tanítványinak Szent Ferenc életéből vett képsorozata tette ránk a legnagyobb hatást. Miután itt eléggé kigyönyörködtük magunkat, az Uffizibe rohantunk, hogy legalább némi fogalmat szerzzünk az olasz képírás e páratlan teljességű gyűjteményének gazdagságáról. Sokáig azonban nem maradhattunk, mert még a Palazzo Pitti világhíres képtára és műgyűjteménye is megtekintésre várt. Így is a késő dél vetett bennünket haza szállásunkra.

A délutánt, tekintettel a délelőtti programm zsúfoltságára, egészen a szabad természetnek szenteltük. Kimentünk a város fölött emelkedő Piazzale Michelangelóra és onnét hosszasan elgyönyörködtünk az elénk bontakozó páratlanul szép panorámában; azután letelepedtünk a hatalmas olajfák alá és élveztük az olasz tavasz meleg sugártörését. Közben fotografusainknak is bő alkalma nyílt tudományuk megmutatására. Miután így eléggé kipihéntük magunkat, a szép S. Miniato al Monténak és a lábánál elterülő temetőnek kerülve, hazaindultunk s azzal a jóleső érzéssel zártuk le firenzei programunkat, hogy sikerült rövid idő alatt sokat látnunk.

Másnap, 29-én, azaz virágvasárnap előbb misét hallgattunk, azután egyenesen az állomásra siettünk, hogy megfelelő ebédporciókkal, vagyis cestinókkal felfegyverkezve utolsó állomásunkra, az örök városba induljunk. Az út bizony meglehetősen hosszú volt, de a társaság oda se nézett neki. Némelyek sakkozással, mások bridgezéssel mulattatták magukat; akik pedig nem játszottak, azok az olasz tájék folyton változó szépségeit élvezték, történelmi reminiscenciákat szövögettek vagy a Baedekert tanulmányozták. Így azután gyorsan telt az idő. Arezzo, Terontola, Orvieto, Orte egymásután maradtak el mellettünk és egyszerre csak feltűnt a láthatáron az urbs aeternának tornyokkal gazdagon megtűzdelt képe. Az állomáson már várt bennünket római kalauzunk, dr. Walter János generális asszisztens úr, de megjelent vele Pasquale Vanucci római asszisztens generális és a magyar piarista provincia két római növendéke, Eröss József és Wittmann Ádám is. Az állomásról azonnal szállásunkra, a via Torinón levő S. Bernardo nevű cisztercita konviktusba mentünk, mely innét kezdve több mint egy hétre meleg családi otthonunk lett. A fiúk ugyan a velencei és firenzei tapasztalatok után először kezdetlegesnek találták a tömeges elszállásolást és a túlságosan olaszos étkezést is nehezen szokták meg, de aranyos jókedélyükkel hamarosan túltették magukat a kezdet nehézségein.

Az elhelyezkedés és a farkasétvággyal elfogyasztott uzsonna után természetesen mindnyájan az utcára kíváncsoztunk és azon melegében látni óhajtottuk Róma legfőbb látványosságát, a Szent Péter-templomot. Az elhatározást rögtönös cselekvés követte. Walter asszisztens úr élére állott kisdud seregünknek és a hosszú via Nazionalén és folytatásain és a Ponte Vittorio Emanuelén elkalauzolt bennünket áhított célunkhoz. A templom és a tőle elválaszthatatlan tér persze még impozánsabbnak tűnt fel előttünk, mint ahogyan vártuk s mindannyiunknak az volt az érzése, hogy ezért magáért érdemes volt Rómába jönnünk. Mivel azonban közben az idő öreg estére hajolt, meg kellett elégednünk általános impressziók szerzésével s a tüzetesebb megismerlést alkalmasabb időre kellett halasztanunk.

Római tartózkodásunk második napja (márc. 30.) először a S. Pantaleonba vezetett bennünket, hogy tisztelegjünk a piaristarend egyetemes főnökénél, Del Buono Józsefnél. A tisztelgésnél társaságunk egyik legfiatalabb tagja, Straub Gyula formás latin beszédben köszöntötte a generálist és ajándékképpen átadta neki néhány magyar piarista szerző díszkötéses munkáját; utána Gusztáv Béla ugyancsak latin beszéd kíséretében nagyatyja győri csokoládégyárának egy kollekciójával kedveskedett. A generálist szemmeláthatólag kellemesen érintette a figyelem és hosszabb latin beszédben köszöntötte a fiúkat. Beszédközben megjelent Garrido Tamás, a spanyol asszisztens generális és kiváló latin költő is és lényének meleg közvetlenségével azonnal meghódította a fiúk szívéét. Kezében kéziratot szorongatott és némi biztatásra a következő szép üdvözlő költeményt szavalta el :

Nunc Pii fragrans redolent aroma
Ordinis cunae, rutilant novella
luce et insuetis recreant in Urbe
cantibus aures.

Patris antiquos Calasanz penates
Arpadum visit soboles, suaeque
nobili sedes decorat paternas
flore iuventae.

Mater exultans hodie salutem
fillis reddit patribusque et optat,
donec Aeterna maneatis Urbe
esse beatos.

Sospites rursus patrias in oras
Urbe ab aeterna, iuvenes, redite
atque doctrina et pieta te cunctos
vincite cives.

A nagy hévvel előadott költemény természetesen frenetikus hatást váltott ki; a hozzáfűzött néhány magyar szó csak fokozta a lelkesedést. Nemsokára előkerültek a kispapok is, túlnyomórésztben spanyolok és olaszok és az olasz-magyar és spanyol barátkozás rövidesen olyan magas fokra hágott, hogy Grillo atya, a kispapok felügyelője magyar beszéddel üdvözölt bennünket, viszont a mi hispanologusunk, Dienes G. spanyolul viszonzta Garrido atya udvariasságát. Közben megtekintettük Kalazanzi Szent József szobáját, ereklyéit, köztük szívéét és nyelvét és iskoláját, melyben annakidején megjelent neki a Bold. Szűz s mely jelenleg kápolna céljaira szolgál. Órákig el tudtunk volna még időzni a kedves környezetben, de napirendünk kiszabottsága sietésre késztetett. Tovább indultunk tehát s előbb a szép és érdekes Piazza Navonát kerestük fel, hogy gyönyörködjünk Bernini pompás szökőkútjaiban; azután pedig a Rainaldi és Borromini művészetét dicsérő S. Agnese-templomba tértünk be, melynek altemploma a keresztény ókor e kedves vértanujának szenvedéséről emlékezetes. Végül még a szenátus tanácskozásainak színhelyéül szolgáló Palazzo Madamát látogattuk meg és gyönyörködtünk fogadótermének szép és kifejező képeiben, melyek a római történelem legismertebb jeleneteit örökítik meg.

A délután legnagyobb eseménye a kispapok és a mi fiaink futballmérkőzése volt. A nagy bajnoki mérkőzés Róma egyik legnagyobb és legszebb parkjában, a villa Pamphilj-Doriában ment végbe és bizony a mieink súlyos vereségével (2 : 5) ért véget. Ez azonban természetesen semmit sem rontott kedvükön, sőt valósággal felvillanyozta őket. Hazafelé jövet, módjukban volt a Gianicolo tetejéről végighordozni tekintetünket a lenyugodni készülő nap sugaraiban csillogó városon s gyönyörködni a kupolák sűrű erdejében, melyek a roppant

háztenger fölé emelkednek. A S. Onofriónál viszont a szerencsétlen Torquato Tasso emléke kívánczozott elénk, aki hányatott élete végén itt talált megnyugvást.

Márc. 31-ét egészen a Vatikánnak szántuk. Sétánkat a régiségtárral kezdtük, a könyvtárral és a Borgia lakosztályával folytattuk s a végén Raffael világhírű stanzáinál állapodtunk meg. Teremről-teremre járva aprólékosan végignéztük valamennyit és érdemük szerint megcsodáltuk színeik elevenségét s alakjaik mozgalmas változatosságát és bámulatos élettelességét. Azt hittük, hogy utánuk már semmi különb nem jöhet. Mikor azonban útunk végén a sixtini kápolnába léptünk és egész megrendítő erejűekben elénk bontakoztak Michelangelo halhatatlan freskói a világteremtés és az utolsó ítélet drámai jeleneteivel, egyszerre az az érzése támadt mindannyiunknak, hogy csak most kerültünk szembe a festőművészet legmagasabb kinyilatkoztatásával.

Délután, vatikáni látogatásunk méltó befejezéseként, a Szentatya színe elé készültünk. Már éppen indulóban voltunk, mikor váratlanul betoppant Walter asszisztens úr s jelentette, hogy minden valószínűség szerint nem csoportban, hanem külön fogunk Őszentsége elé járulni. A hír valóságos szenzációként hatott reánk. Mindenekelőtt határozatba vettük, hogy a Szentírás szava szerint: «Meg ne jelenjél üresen színeim előtt», megfelelő ajándékkal fogunk kedveskedni a Szentatyának. Hosszas fejtörés után megállapodtunk abban is, hogy egy díszes kiállítású misekönyvet, egy magyar vonatkozású olasz munkát és egy szép virágcsokrot fogunk felajánlani. Nosza mindjárt autóbuszra és villamosra kaptunk tehát, hogy a kívánt dolgokat előkerítsük. A feladat nem volt könnyű, de végre mégis sikerült. Félhat tájban már valamennyien a Vatikán kapujában álltunk és nagy izgalmak közt vártuk a fejleményeket. Különösen szónokunk, Toldy—Ősz I. izgult erősen. De — valljuk meg — volt is rá oka. Mert bizony kevés magyar diák jut abba a helyzetbe, hogy Őszentsége előtt latinul szónokoljon.

Végre megnyílt előttünk a kapu: A meghívó felmutatására mindenütt utat nyitottak és mi lépésről-lépésre közelebb jutottunk a Szentatya lakosztályához. Már csupán a legbensőbb fogadóterem volt előttünk, mikor végre megállítottak és karéjalakban elhelyeztek bennünket. Az üdvözlőbeszéd elmondásáról azonban az utolsó pillanatban mégis le kellett mondanunk, mivel az illetékes tényezők határozottan ellenezték. Úgy egyeztünk meg tehát, hogy az ajándékok átnyújtói (Rajz Gy., Deutsch Gy., Létay I.) átadásközben néhány latin mondatot intéznek Őszentségéhez. Közben az idő előrehaladt; egyszer csak megnyílt a belső lakosztály ajtaja és a velünk szomszédos teremben feltűnt a Szentatya fehér talárba öltözött magas, férfias alakja s miután a köréje gyűlt nemzetközi zarándokcsoportot megáldotta, felénk irányozta lépteit. Mi természetesen térdelve és mélyen meghajolva fogadtuk a tiszteletreméltó aggastyánt. Megbízottjaink sorra eléje járultak és ügyesen átadták ajándékaikat. Őszentsége egy pillanatra megállott. Látszott rajta, hogy kellemesen érinti a dolog. Különösen a virágcsokrot fogadta szívesen. Azután megnyitotta ajkait s nagy örömeinkre szólni kezdett hozzánk zengzetes olasz nyelven. «Szívesen fogadom a magyarokat mindig — mondotta többek közt —, szívesen fogadlak benneteket, magyar piarista diákokat is és szívesen veszem a felaján-

lott szép virágokat, melyek a ti szimbólumaitok : szimbólumai tiszta életeteknek. Dicsőséges történetük miatt mindig örvend a lelkem, ha magyarok jönnek Hozzánk. De személyesen is ismerjük a magyarok hazáját, mert utazásaink során megfordultunk ott s ezért régi ismerősként köszöntjük őket itt Rómában. Légyenek meggyőződve a magyarok, hogy ma is közel vannak a pápa szívéhez». Mi szívünk gyökeréig meghatva hallgattuk ezeket a meleg közvetlenséggel elmondott szavakat és a Szentatya áldásának vétele után valamennyien azzal az érzéssel keltünk fel, hogy életünk egyik legszebb és legemlékezetesebb eseményének voltunk boldog részesei.

Ápr. 1-én először a pápák középkori tartózkodási helyét, a lateráni palotát kerestük fel. Itt különösen az 1925. évi missziós kiállításból kinőtt páratlan gazdagságú missziós múzeum kötötte le figyelmünket. Alig győztünk betelni a rengeteg néprajzi, népművészeti és vallástörténeti érdekességgel, melyek úgyszólván az egész földkerekség valamennyi primitív és haladottabb népének életét elibénk varázsolták. Földrajzi és ethnográfiai tudásunkat egyaránt rendkívüli mértékben gyarapították az itt látottak. Hogy pedig tudásunk mellett művészi ízlésünket is fejlesszük, a múzeumból egyenesen a lateráni bazilikába mentünk, mely a mater et caput omnium ecclesiarum orbis terrarum büszke címet viseli. A nagyszabású és művészi szempontból gazdagon felékesített bazilika még a Szent Péter-templom után is le tudta kötni figyelmünket. Különös meghatottsággal állottunk meg benne II. Szilveszter pápa emléke előtt, melyet annakidején a magyar Fraknoi püspök állíttatott a saját költségén. De hódolattal adóztunk az újkor legnagyobb és a középkor leghatalmasabb pápája, XIII. Leó és III. Ince emlékének is, kiknek hamvai szintén itt vannak elhelyezve. A templom mellett nem mulasztottuk el felkeresni a régiségénél fogva nagy értéket képviselő baptisteriumot és az ú. n. Sancta Scalát sem.

A délutánt a közép- és újkori Róma nevezetességeinek megtekintése után az ókori Róma emlékeinek szenteltük. Traianus, Augustus és Caesar részben még feltárás alatt levő fórumai mellett elhaladva, Diocletianus diadalíve felől közelítettük meg a Forum Romanum területét és a via sacrán végigmelve, majd a Palatinus lejtőjén fölfelé emelkedve lélekből néhány óra alatt átértük az antik Róma történetének közel ezer esztendejét és szinte kézzelfogható példákön győződünk meg a régi és középkori, a pogány és keresztény Róma emlékeinek észrevétlen egymásbafolyásáról.

A pogány Róma emlékeinek idézése után ismét a keresztény Rómába tértünk vissza s a lateráni templomban meghallgattuk Jeremiás siralmainak, az ú. n. zörgő zsolozsmáknak egy részletét. Sokáig azonban nem időzhettünk, mert tekintettel a következő nap, nagycsütörtökön végzendő áldozásunkra, lelkiügyeinket akartuk rendezni.

Ápr. 2-án programmunknak megfelelően idejében a S. Pantaleonba sereglettünk, misét hallgattunk s alatta magunkhoz vettük az Úr szent testét. Utána a generális úr megreggeliztetett bennünket. Miután így testileg és lelkiileg egyaránt megerősödtünk, napirendünk betöltéséhez kezdtünk. A zöldségpiacon, a híres Piazza Campo dei Fiorin át, melynek legnevezetesebb látnivalója az egyházellenes célzattal felállított Giordano Bruno-szobor, először a

Palazzo Spada alla Regolába mentünk, melynek első emelete az államtanács (consiglio di stato) gyülekezési helyéül szolgál s melynek kifejező Pompeius-szobrát a néphit azonosítja azzal a Pompeius-szoborral, melynek lábánál annak idején Caesart meggyilkolták. Innét a Palazzo Falconieribe, vagyis a római magyar intézetbe, majd az örök város legszebb palotái közé számított Palazzo Farnesébe mentünk, melynek építésén többek közt Michelangelo is dolgozott. Azután Róma egyetlen említésreméltó csúcsíves templomát, a dominikánusok birtokában levő S. Maria sopra Minervát kerestük fel, melynek sok szép síremléke mellett legnagyobb értéke Michelangelo Feltámadott Krisztusa. Igen nagy hatást gyakorolt reánk a Pantheon is immár közel kétezeresztendő hatalmas kupolájával s a keresztény és pogány hagyományok sajátos egymásbaolvasztásával. Utána még a Loyolai Szent Ignác tiszteletére épült S. Ignazio-t és az új jezsuita egyetemet, a Collegio Romanot látogattuk meg.

Délutáni programunkat a királyi palota, a Quirinál tüzetes megismerésével kezdtük; utána pedig, tekintettel, hogy a fiúk már kezdték unni a sok kép- és szobornézést, változatosság kedvéért az állatkertet kerestük fel. A számítás jól bevált; a fiúk kitűnően szórakoztak. Legjobban persze a majmok pajzán játszadozása és az oroszlánok etetése érdekelte őket. Közben nagy méretkezés is volt, melynek eredményeként kiderült, hogy az olasz út soványító kúrának senkinél sem vált be.

Az állatkertből egy kisebb vállalkozó sereg még elment a Szent Péter-templomba, végighallgatta a zörgő zsolozsma befejező akkordjait, utána pedig végignézte a pápai oltárfosztás érdekes jelenetét. A dolog annyira megtetszett, hogy egyik-másik fiú szeretett volna emléket kérni az oltárfosztásnál szereplő forgácskötegekből, de a nagy tolongás miatt nem tudtak hozzáférközni.

Ápr. 3-án reggel mindenekelőtt a hiányos tisztálkodási lehetőségek miatt halaszthatatlanná vált fürdés ügyét intéztük el; utána pedig a gyönyörű S. Maria Maggiorét, Róma legnagyobb és legszebb Mária-templomát kerestük fel és hosszasan elgyönyörködtünk történeti és művészi emlékekben egyaránt megbecsülhetetlenül gazdag kápolnáiban és oltáraiban. Szerettük volna a híres Gesù-templomot is látni, de a nagy embertömeg miatt nem tudtunk bejutni.

Délután ismét gazdag program várt reánk. Nevezetesen először a messze kint fekvő S. Paolo fuori le mura, Róma legszebb bazilikáját kerestük fel; utána pedig a város átellenes pontján lévő S. Agnese fuori le murahoz siettünk váltott villamosparipákon. Az utóbbinál egyúttal megragadtuk az alkalmat, hogy az ókeresztények életének színhelyére, a katakombákba is bepillantást nyerjünk. Innét hazafelé jövet betértünk a köralakú S. Constanzába, mely eredetileg Nagy Konstantin Konstantia nevű leányának síremlékéül épült s melyet főleg eredeti formájukban reánk maradt mozaikképei tesznek különlegesen értékesé. A Porta Pia és a via Venti Settembre érintése a múltból ismét a jelenbe térített bennünket és alkalmat adott az új Olaszország alapvető problémáinak részletes megbeszélésére.

4-én az eddigi szokással ellentétben megoszlott a társaság; a nagyobbik rész a római repülőtér megtekintésére indult, egy kisebb csoport a Capitolium és a vele kapcsolatos részek felkeresését vette célba, de voltak olyanok is, akik a villa Borghesét nézték meg. Legnagyobb eredménnyel a középső csoport

járt, mert a Gesù kezdve végignézte az Ara caeli-t a bambino-val, a Capitoliumot farkasaival és rendkívül értékes múzeumával, az egész Forum Romanumot s befejezésül a S. Pietro in vincoli-t Michelangelo utólérhetetlen remekével, a Mózes-szoborral.

A délutánt, utolsó szabad délutánunkat Rómában egy nagyobb kirándulásra szántuk. Választásunk az Albanoi-hegyek lejtőjén fekvő Frascatira esett, mely rendünk alapítójának, Kal. Szent Józsefnek életében is nagy szerepet játszott. Hosszú villamosozás után szerencsésen ki is értünk. Első útunk az ottani piarista kollégiumba vezetett s lehet mondani, ott is végződött. A piarista atyák ugyanis olyan szívesen láttak és marasztaltak bennünket, hogy emiatt nagyobb körút tételére nem maradt időnk.

5-én, húsvét napján ismét a S. Pantaleonba mentünk misére. Utána nagy fényképezkedés következett az udvaron ; a felvételnél, melyet az öreg frate Paolo eszközölt, a fiúk vegyesen helyezkedtek el a Szent Sebestyénről nevezett katonai kör tagjaival. Utána a földkerekség legfiatalabb államának, a città del Vaticanonak megtekintésére indultunk. A határon többhelyütt fegyveres pápai csendőrök tartóztattak fel bennünket, de Walter asszisztens úr egyetlen szava mindenütt utat nyitott. Az új állam területén legjobban szemet szúrt a nagyarányú építkezés. Amerre csak elhaladtunk, mindenütt újonnan épített vagy épülő paloták s rendezés alatt levő utak és parkok fogadtak bennünket. Látszik, hogy az állam sorsának intézői különös fontosságot tulajdonítanak neki, hogy minél előbb megszerezzék a külön államiság szurrogátumait. Sétánk során először a csillagvizsgálóba tértünk be ; szakszerű vezetés mellett megtekintettük az intézet teleszkópját, gazdag meteoritgyűjteményét és érdekes csillagászati felvételeit. Azután felmentünk a torony legtetéjére és onnét diadalmasan meghordoztuk tekintetünket a vatikáni kertek, a S. Pietro, sőt az egész pápai állam fölött. Mélyen alattunk feküdt a város tömérdek templomával, háztengerével és nyüzsgő életével. Jól esett onnét a magasból alátekinteni s élvezni a húsvét boldog nyugalalmát.

Az obszervatóriumból a technika másik csodájának, a vatikáni új rádióleadó állomásnak megtekintésére indultunk. Az állomás éppen a húsvéti szentmisét adta le különféle nyelveken. Gianfranceschi jezsuita atya, a Nobil-expedíció egyik tagja s az obszervatórium igazgatója, készségesen megengedte, hogy magyarul is leadjuk a miseszöveget ; mivel azonban ez nem volt kéznél, Walter asszisztens úr az Exultet kezdetű ének és a húsvéti evangélium magyar szövegét mondotta be a masinába. Így minden várakozás ellenére örömdetes tanui lettünk az első vatikáni magyar leadásnak.

Ezzel végére is jutottunk római vándorlásunknak. A délutánt ugyanis római barátaink és jóakaróink tiszteletére rendezendő búcsúelőadásra szántuk. A fiúk már napok óta nagy ambícióval készültek az ünnepségre. Űgyszólván minden este próbákat tartottak, szombaton és vasárnap pedig a még meglevő magánkészletek és a közös kassza terhére szerzett új készletek felhasználásával végtelen számú sandwich-et készítettek a buffet számára. Az előadásra a generálisi házon kívül hivatalos volt a konviktus priorja és személyzeté ; a szülők képviselőtében Toldy-Ősz I. barátunk édesapja jelent meg, aki éppen átutazóban volt Nápoly felé. Az előadások magyar s részben francia nyelven

folytak ; olasz vendégeinkre való tekintettel azonban a társaság olasz tudósai, Dienes G. és Szőnyi A. rövid olasz tájékoztató prologusokat készítettek hozzájuk. Egyébként az egyes darabok megjátszása olyan élethű és temperamentumos volt, hogy akik nem is értették a szöveget, könnyen megérthették, miről van szó. A darabok megrendezésében és előadásában Leopold A., Hárászti G., Latzkó K. és Zerkovitz J. voltak a főmesterek. Elsősorban az ő érdemök, hogy minden jól sikerült. Vendégeink szemmeláthatólag otthonosan érezték magukat. Ennek egyik jele volt, hogy a végtelen számú sandwich az utolsó darabig elfogyott ; ennek jele volt az is, hogy Garrido atya latin szónoklata után magyar nyelven köszöntötte Petőfi nemzetét és éltette Nagy-Magyarországot. Még kedvesebb volt, hogy az ünnepség utolsó számaként az olasz és spanyol kispapok egészen kifogástalanul elénekelték a magyar Himnuszot. Érthető, hogy ilyen előzmények után nem könnyen ment a búcsúzás. Mindössze egy hetet töltöttünk Rómában, mégis úgy búcsúztunk, mintha legalább egy esztendő édesbús emlékeitől kellene válunk. Nem is hittük volna, hogy ilyen nehezünkre esik a hazaindulás. De az idő letelt s nekünk jönnünk kellett.

6-án, húsvét másodnapján kedves és felejthetetlen emlékekkel csordulásig teli lélekkel mentünk az állomásra. Walter asszisztens úr, hűséges és páratlanul figyelmes kalauzunk, utóljára jött ki vezérelni bennünket. Bizony nem volt könnyű elválni tőle. De nem tehattünk mást ; a vonat fűtyült és mi nehéz szívvel búcsút intettünk az örök városnak s benne mindazoknak, akiket rövid idő alatt annyira megszerettünk.

Az utazás nem volt kényelmes. Ünnepe után lévén, olyan nagy tömegek özönlöttek el a kocsikat, hogy még a folyosókon is alig lehetett mozogni. Bennünket azonban ez csak annyiban zavart, hogy némileg korlátozott mozgási szabadságunkban ; egyébként mindannyiunknak megvolt a maga kényelmes ülőhelye. Unatkozni most sem igen volt alkalmunk. A már jövet kialakult sakk- és kártyakompániák ismét akcióba léptek, a zarándokcsapat historikusa pedig valóságos akadémiát alakított maga körül és végöket-hosszukat nem érő előadásokban fejtette föl a modern történelem, politika és szociológia aktuális kérdéseit. Így azután az idő aránylag gyorsan elmúlt. De azért mégis jól esett, mikor nyolcórai szakadatlan zakatolás után Bolognába érkeztünk és ismét az áldott anyaföldre tehetjük lábunkat. Aznap este nem is végeztünk semmi érdemlegest. Ha le is mentünk a városba, ezt inkább csak azért tettük, hogy egy kissé kinyújtóztassuk elgémberedett tagjainkat. Legfőbb vágyunk az volt, hogy minél előbb ágyba kerüljünk.

7-én reggel a rendelkezésünkre álló rövid időt a már látottak rekapitulálása mellett a San Domenico és a Corpus Domini vagy La Santa-templomok megtekintésére használtuk fel. Az előbbiben főleg Szent Domonkosnak és a magyar történelemben halhatatlan érdemeket szerzett Marsigli tábornoknak, a Danubius Pannonico-Myscus nagyérdemű szerzőjének sírreléke gyakorolt reánk nagy hatást, az utóbbiban pedig Bolognai Szent Katalinnak immár közel ötszáz esztendő óta romlatlan holtteteme ragadott meg bennünket.

Tíz óra után megfelelő cestinókkal felvértezve újból vonatra szálltunk és indultunk Velence, illetve Trieszt felé. A napirendünk beosztása ugyanolyan

volt, mint az előző nap, azzal a különbséggel, hogy az akadémia még nagyobb hatással és fáradhatatlanabban működött. Este Triesztben azzal a szándékkal szállottunk ki, hogy az éjjel jól kipihenjük magunkat és csak a következő nap reggel indulunk tovább. Már le is horgonyoztunk szállónkban, mikor kiderült, hogy a júgoszláv hatóságok bölcs rendelkezéséből azonnal kell indulnunk, mert ellenkező esetben csak egy teljes napi késedelemmel folytathatjuk útunkat. Mit volt mit tennünk, a kényszernek engednünk kellett. Gyorsan bekaptuk a vacsorát és rohantunk az állomásra, ahol persze már minden valamire való helyet lefoglalva találtunk. De ez legkevésbé sem hozott ki bennünket sodrunkból; ellenkezőleg, örömeinket találtuk a vállalkozás váratlan romantikájában. Nagynehezen feltornáztuk magunkat a kocsi, csomagjainkat gondosan összemáhláztuk, magunk pedig letáboroztunk a folyosón. Az akadémia ismét megkezdte működését és pedig változatosság okáért a béke és háború kérdésével. Így aztán, ha lassan is, de mégis múlt az idő. Szerencsére utitársaink közt meglehetősen számmal voltak olaszok; ezek Postumáig mind lemaradoztak. Így aztán éjjel felé majdnem mindenkinek jutott becsületes ülőhely. De most is akadtak elszánt lelkek, akik átvirrasztották az egész éjszakát. Egészben véve az éjjeli utazás jobban sikerült, mint ahogyan eleinte indult. Mikor reggel átléptük a magyar határt, többé-kevésbé valamennyien felüdülve szívtuk magunkba az édes hazai levegőt.

Utunknak végére jutottunk. Úgy érezzük, nem jártunk hiába. Lelkiekben sokkal gazdagabbnak érezzük magunkat, mint elindulásunk pillanatában. Emlékekben és benyomásokban olyan kincset hoztunk magunkkal, mely — hisszük — egész életünkön át elidegeníthetetlen tulajdonunk és hű kísérőnk marad. És hogy a Rómában szerzett és kapott benyomások kölcsönösök voltak, arra bizonyosság Garrido atya szép válasza, mellyel Bolognából küldött üdvözlőnként viszonzta:

Cartulam vestram, pueri patresque
laetus accipi, sonitusque tamquam
si daret dulcis philomela cantum,
perculit aures.

O mihi cari Budapesti alumni!
Semper adstantes animus videbit,

vosque ridentes, iuvenes, amabit,
vosque loquentes.

Vestra me totum, fateor benigna
comitas cepit, veniensque sculpta
vestra inoblito facies in aevum
corde manebit.

2. Nagyobb kirándulásokat rendeztünk *Pécs környékére* és a *Mátrába*.

Intézetünk 42 tanulója Para Imre dr. és Menczer József tanárok vezetésével hazánk történeti emlékekben gazdag vidékét, Pécset és környékét kereste fel.

Május 16-án délben indultunk hajón Mohácsra, ahová kellemesen eltöltött út után este érkeztünk meg. 17-én, vasárnap reggel a plébániatemplom sokác miséjén vettünk részt, majd autóbuszra szállva, kimentünk a Cselepaták torkolatánál felállított emlékműhöz, ahol ünnepély keretében emlékezünk meg a mohácsi eseményekről. Menczer József tanár Mohács Magyarországáról szólott, Kurucz Pál IV. B. o. tanuló pedig Kisfaludy Károly elégiáját szavalta el. Ezután a város nevezetességeit néztük meg. Az épületek közül a fiúk figyelmét különösen a mór-stílusban épült új városháza kötötte le.

Vasárnap lévén, alkalmunk volt a Ferenciek-temploma előtt a misére gyülekező sokácok festői népviseletét is megfigyelni. A sokác-felvonulás megszemlélése után a város déli oldalán elterülő temető II. Lajos-kápolnája felé vonultunk, melynek falán a mohácsi csatát megörökítő hatalmas festmény látható. Ezzel búcsút is vettünk a várostól és újra autóbuszra szállva a csatateret is érintve, változatos vidéken keresztül a déli órákban Siklóásra érkeztünk.

Siklóson gr. Benyovszky Móric úr szivességéből megtekintettük az ősrégi várat, melynek egykor Zsigmond király is foglya volt. A vár bástyáiról nagyszerű panoráma tárult elénk, melynek legszembeütőbb pontja a közeli Mária-Gyüdnek kéttornyú temploma. A baranyamegyeiek kedves búcsújáróhelyén egy órát töltöttünk, hosszabb pihenőt pedig a szomszédos Harkányfürdőben tartottunk, ahol a gyógyforrás pompás vizében meg is fürödtünk. Így felfrissülve folytattuk utunkat kirándulásunk tulajdonképeni célja, Pécs felé. Az útbaeső Szalánta községben megálltunk és több sokác csoportot lefényképeztünk.

Pécs első panorámája a magasan fekvő Resch-pusztánál tárult elénk. Nagyszerű látványt nyújtott a Mecsek lábánál elterülő város sok tornyával és hatalmas középületeivel. Napnyugtakor értük el a város szélét, ahol már várt ránk Rónaky Kálmán dr. ny. árvaszéki elnök úr, ki nemcsak egész pécsi tartózkodásunk alatt volt kiváló kalauzunk, hanem nagy szeretettel vett részt a kirándulás előkészítésében is. Pécssett a Szent Mór-kollégiumban szálltunk meg, melynek igazgatója Vargha Damján dr. egyetemi tanár úr mindent megtett, hogy fiaink az egyetemi város pompás diákokotthonában igazán otthon érezzék magukat.

Hétfőn, május 18-án első utunk a Zsolnay-gyárba vezetett, ahol megfigyeltük a világhírű porcellánok készítését. A török eredetű belvárosi templom megtekintése után a délelőtt legnagyobb részét a város építészeti remekének, a dómnak szenteltük. A remek román stílusú bazilika hajóját, szentélyét, altemplomát és kápolnáit bejárva, áhitatos lélekkel szálltunk le az ó-keresztény kubikulumba és a nemrég feltárt földalatti imádkozóhelyre. A dómot elhagyva, megnéztük a szemklinika kertjében álló Szent János-kápolnát is, melynek eredeti török kupolája mellett ott áll még az egykori minaret. Délelőtti sétánkat a városi múzeumban és a Littke-gyárban tett látogatás fejezte be. Délután gyönyörű időben mentünk fel a Mecsekre és élveztük a Kis József kilátó tetejéről elénk táruló képet, majd lefelé jövet, a forrásról nevezetes tettei platón játékkal fejeztük be a napi programot.

Pécsi tartózkodásunk második napján, május 19-én, autóbuzskirándulást tettünk az Első Dunagőzhajózási Társaság pécsvidéki szénbányatelepére, ahol a Széchenyi-akna felvonótornyát és a szénmosóberendezéseket tekintettük meg. Délután ellátogattunk a Pius-gimnáziumba és a vele kapcsolatos internátusba, megnéztük a Zrínyi-katonaiskola sportterét, a szomszédos repülőteret és a Pannonia sörgyárat.

Május 20-án reggel vonaton indultunk utunk utolsó állomására, Szigetvár felé. A csinos dunántúli városka állomásán Bencze Ernő plébános úr fogadott bennünket, kinek lelkes kalauzolása mellett jártuk be a magyar hősök vérével megszentelt földet. A történeti érdekességekben gazdag templom meg-

tekintése után hódolattal álltunk meg a város főterén felállított Zrínyi-emlék előtt. Innen a várba mentünk, hol Bertha Kelemen VII. A. o. tanuló beszéde, Straub Gyula IV. B. és br. Heim Miklós III. A. o. tanulók szavatai idézték elénk a hős Zrínyi szellemét. A vár területét bejárva a vár jelenlegi birtokosának, gr. Andrassy Mihálynak kastélyát is megnéztük, mely mellett áll a vár egyetlen török eredetű emléke, a csonka minaret.

Délben búcsút vettünk önzetlen kalauzunktól, Rónaky Kálmán dr. úrtól, ki idáig elkisért bennünket, valamint Bencze Ernő plébános úrtól, a piarista iskolák melegszívű barátjától és Baranya kedves tájait elhagyva, sok élménnyel gazdagodva tértünk vissza a fővárosba.

3. Május 19-én és 20-án a IV. B. o. egy részét s az V. A. osztályt a Mátrába vezették Bátori József dr., Kiss József és Vézner Károly tanárok. Gyöngyös nevezetességeinek (Vak Bottyán sírja, a franciskánus templom, a kolostor könyvtára, a nagy templom) megtekintése után autóbusszon értek Mátrafüredre. Innen a Kallók völgyén, Máriácskán, Gyökéresen s a most épülő szanatóriumon át — gyalog tették meg az utat Mátraházáig, melynek pompás turista-szállója nagy vendégszeretettel fogadta a kiránduló csapatot. Kalauzunk az egész úton dr. Ehrlich Mihály gyöngyösi ügyvéd úr, a Máttra-Egyesület alelnöke volt; az ő mindenre kiterjedő figyelmének és lekötelező szívességének köszönhetjük, hogy a meg-megeredő eső és a fárasztó turák ellenére is minden nehézség nélkül, vidáman járhattuk be csonka hazánk legszebb vidékét. Az első nap csúcspontja a Kékes volt. A második napra (Nagyhidason, Csórhegyen, Vércverésen, Nagylápafőn, Mogyorós ormon keresztül) a Gallya-tetőre gyalogoltunk; itt egy szerencsés félórában kitértünk a hegyek koszorúja s a Pilisi hegyektől egészen a Liptói havasokig elért tekintetünk. A leereszkedés szokatlan úton, végig erdőben történt. Gyöngyösről este 8 órakor indultunk vissza Budapestre.

4. Ezekon kívül több kisebb kiránduláson vettek részt tanítványaink. Voltak Kecskeméten (VII. B.), Vácson (IV. B.), Aquincumban (V. A., V. B.), a Gellérthegy környékén (I. B., VI. A., B.), a Szépművészeti Múzeumban (VI. A.), a Nemzeti Múzeumban (III. A.), az Állatkertben (II. B.), megtekintették a nemzetközi árumintavásárt (VI. A., VI. B.).

12. **Hivatalos látogatások.** Krywald Ottó c. prépost úr a vallásanftásnak érseki főbiztosa többször ellátogatott a hittani órákra. Jelen volt a VIII. A. és B. osztály május 9-én és több osztálynak jún. 9-én tartott hittani összefoglalásán.

Látogattak iskolánkban több alkalommal az egyes tárgyak szakfelügyelői.

13. **Vendégeink.** A jelen iskolai évben is több előkelő külföldi vendégünk volt. Amerikai, angol, francia, német, lengyel és görög kiválóságok látogattak meg munkánk közben, jelen voltak egy-egy tanítási órán, kérdezték tanítványainkat s megtekintették az iskola felszerelését.

14. **Fegyelmi állapot, szülői értekezletek.** Az iskolai fegyelem fenntartásában általában jótékonyan hatott a szülők megértő közreműködése. Tanítványaink fegyelmezettségét elsősorban lelki eszközökkel akarjuk elérni. Azt akarjuk, hogy a külső rend kiművelt lelkük kifejezője legyen.

A szülői házzal való kapcsolatot az ellenőrző füzetek, fogadó órák és a

szülői értekezletek szolgálták. Az ellenőrző füzetek hasznosaknak bizonyultak : kívánatos, hogy használatukban a szülők türelmet és következetes szigorúságot tanusítsanak.

Fogadóórákat szeptember második felétől május végéig tartottunk. Látogatottságuk mindenkor nagy volt.

A szülőket kétszer hívtuk meg értekezletre. Szeptember 28-án az iskola tanulmányi és fegyelmi rendjét ismertette az igazgató, Bátori József dr. pedig a szülői házban kívánatos következetes nevelői eljárásokról szólt. Május 28-án a cserkészek nyári táborozását beszéltük meg.

A rendes tanulók viseleti osztályozása : példás : 502 (73·28%), jó : 179 (26·11%), szabályszerű : 4 (0·58%).

15. Egészségi állapot, testnevelés. A tanári testület és az ifjúság egészségi állapota kielégítő volt. Hosszabb ideig az igazgató, rövidebb ideig a tanári testület egy-két tagja betegeskedett. Betegségük alatt szakszerűen helyettesítettük óráikat.

Uhl Gyula dr. egészségtanár és iskolaorvos két alkalommal vizsgálta meg az egész ifjúságot. Trachoma vagy trachomagyanus eset nem fordult elő. A fogak állapota a IV—VI. oszt. tanulónál a gyermekkori rossz táplálkozás következtében több esetben kifogásolható, de minden tanuló fogazata jól ápolt. A mandulák elég sok tanulónál túltengettek. A közellátás gyakoribb, távollátás elvétve, szemrengés egy esetben fordult elő. A tanulók egészségi állapota a téli és kora tavaszi hónapokban általában jó volt. Az influenza-járvány idejében, január és február hónapokban tömegesebb, de nem sokáig tartó megbetegedések voltak ; feltehető, hogy néhány mulasztás a szülők fokozott óvatosságára vezethető vissza.

A testnevelési órákat a téli időben modern felszerelésű tornacsarnokunkban, ősszel és tavasszal kedvező időben az udvaron tartottuk meg. A harmadik testnevelési órát az osztályok nagy száma miatt délután tartottuk játékkal kapcsolatosan. A testnevelést szolgálták a környékre rendezett gyakori fél-napos kirándulások is.

A tanulók legnagyobb része szereti a testedzést, kedvvel műveli a sport több ágát, amint ez a sportkörrel szóló beszámoló adataiból is kitűnik. Túlzásokra a sok verseny rendezése teszi hajlamossá a fiúkat, akiknek egészséges testedzését fontosabbnak tartjuk a versenyeknél.

16. Halottaink. Német Károly tanár halálán kívül, akiről Értesítőnk más helyén emlékezünk meg, egyéb gyász is érte iskolánkat. Alig kezdtük meg az új tanévet, máris mélységes gyász borult intézetünkre. Szept. 8-án meghalt Zimmermann György VII. B. oszt. tanulónk. Letört élte virágjában szülőinek egyetlen reménysége, a szelid lelkületű, tiszta jellemű és szorgalmas ifjú, a kiválóan buzgó cserkész. Ki gondolta volna, hogy a beszédes ajkak, melyek Veni Sancte napján oly lelkes örömmel számoltak be a vakációs élményekről, az első hét végén elnémulnak? Ki hitte volna, hogy a szeliden mosolygó szemek, melyek oly ragyogóan sugározták egy tiszta lélek nemes jellemvonásait, néhány nap múlva örökre lezárulnak s a fiatal, érényekben gazdag szív csak pár óráig dobog még? Emberi mérték szerint rövid volt élete, de neki elegendő méltó jutalmának, az örök boldogságnak a megszerzéséhez. Temet-

sén iskolatársaival, cserkésztestvéreivel együtt megsirattuk. Emlékét híven megőrzi az Alma Mater.

Január 5-én hirtelen távozott el örökre kedvesei s tanuló társai köréből: Kubinyi Béla, intézetünk VII. A. oszt. tanulója. Becsületes, derék és rendkívül törekvő fiú volt. Másutt kezdte iskoláit mint magántanuló, de a harmadik osztálytól kezdve iskolánknak volt rendes tanulója. Fokról-fokra emelkedett s amint jól esett látni rajta a ritka szép testi fejlődést, úgy örültek tanárai feltűnő szellemi és erkölcsi előhaladásán is. Szerette a sportot. A mult év végén valószínűleg e szenvedélyéből kifolyólag többször meghűlt s a sorozatos hüléseknek borzasztó következménye halálos lett: erős szervezetét három nap alatt felőrölte. Utolsó haláltusájában is tanárait emlegette s hittanárától kérte a halotti szentségek kiszolgáltatását. Az egyetlen fiú derékbatörése mélyen lesújtotta a gyászborult szülőket. Fiuk tanárai iparkodtak a fájdalmat vigasztalásukkal enyhíteni. Temetésén megjelentek tanárai, osztálytársai s a koporsóra hulló rögök mellé fehér liliomot szórtak. Isten nyugosztalja! Emlékét megőrizzük.

Itt említjük meg, hogy január 5-én temettük Pausz Andrást, iskolánk 30 évnél hosszabb ideig szolgált derék altisztjét és május 21-én Piros József dolgos, takarító munkását. Becsülettel, hűséggel szolgálták iskolánkat. Kegyelettel emlékezünk rájuk.

17. Iskolánk és volt tanítványaink. Volt tanítványaink megható szeretettel keresték fel nagyszámban ez évben is az Alma Matert, részben mint a Budapesti Piarista Diákszövetség tagjai, részben érettségi-találkozók alkalmával.

A Diákszövetség szeretetteljes figyelemmel kísérte iskolai életünk minden mozzanatát. Küldöttségileg képviseltette magát ünnepélyeinken, kegyeletos megemlékezéseinken. Az évváró ünnepélyen a választmány tagja: Liber Endre alpolgármester úr Óméltósága mondott tartalmas és szép beszédet abiturienšekhez. A Diákszövetség ez évben is értékes könyvjutalommal tüntetett ki a VIII. A. és VIII. B. osztályból egy-egy olyan tanuló, akik nyolc éven át voltak példás viseletű s jeles előmenetelű tanítványaink. Ezt a jutalmat kapták Kovács Dénes és Lupkovics Miklós.

Érettségi találkozóira ez évben is sokan jöttek össze. Az egyes évfolyamok ifjúsági kápolnáinkban szentmisét hallgattak, elmondották a Te Deum-ot. utána üdvözölték az iskolát és volt tanáraikat.

50 éves érettségi találkozóira jöttek össze június 4-én: Fauser Árpád dr. egészségügyi főtanácsos, Gajzágó Lukács földbirtokos, Gerlóczy Zsigmond dr. egyetemi tanár, a felsőház tagja, Hankiss János dr., ny. h. államtitkár, Lenhossék Mihály dr. egyetemi tanár, Pápay Ferenc prépost-plébános, Rónay Károly dr. ny. miniszteri tanácsos, Schlick Géza ny. MÁV főfelügyelő.

46 éves érettségi találkozóira jöttek össze június 21-én: Barczen Gyula ny. székesfővárosi tanácsnok, Degré Miklós dr., a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, Déry József dr., kir. ítélőtáblai bíró, Dudich Andor m. kir. kormányfőtanácsos, festőművész. Kondor Aladár dr., ny. kir. ítélőtáblai bíró, Kúzdi Aurél ciszt. házfőnök, a rend hittud. és tanárképző int. igazgatója. Lovrich István dr., m. kir. kormányfőtanácsos, ügyvéd, Lovrich József dr., m. kir.

kormányfőtanácsos, egyetemi tanár, Oswald István dr., a m. kir. Kúria másod-elnöke, Pilhoffer Nándor ny. postahivatali igazgató, Rottenbiller Fülöp dr., m. kir. igazságügymin. h. államtitkár, Schölnaszt Ödön ny. MÁV. főfelügyelő, Steiner Gyula dr., O. T. I. vezető orvosa, Szandház Ferenc, ny. főszo­l­gá­bí­ró, lapszerkesztő, Szegfy Mát­yás ny. m. kir. posta és táv. igazgató, Teleszky János dr., v. b. t. t., ny. m. kir. pénzügy­miniszter, az Első Magy. Ált. Biztosító Társaság elnöke, Záborszky István dr., m. kir. ig. min. h. államtitkár.

40 éves érettségi találkozó­ra jöttek össze október 6-án: Andrassy Géza ny. MÁV felügyelő, Bary Ágoston a min. sajtóiroda tisztviselője, Dániel Tivadar főtanácsos, Dubszky Alfréd államtitkár, Gobbi Károly dr. orvos, Hajdu Rezső MÁV felügyelő, Kégl János dr. ny. főispán, Leitner Vilmos dr. egyet. tanár, Lengyel Lóránd dr. orvos, Lovik Béla ny. ezredes, Mieth István a Magyar Nemzeti Bank oszt. főnöke, Minich Jenő dr. ny. táblabíró, ügyvéd, Ocskay Rezső dr. ügyvéd, Schneider Béla dr. ügyvéd, Spett Ferenc dr. ügyvéd, Szerdahelyi László tábornok, hadbíró, Veiter Gyula posta főfelügyelő, Wehner Gyula, a Budapesti Hazai Takarékpénztár aligazgatója, Perényi József kegyesrendi tanár.

40 éves érettségi találkozó­ra jöttek össze szegedi gimnáziumunkban volt tanítványaink június 13-án: Balogh Imre dr. ügyvéd, Fehér Róbert dr. ny. ítéltáblabíró, Gerencsér László dr. testn. főigazgató, Gácsér Endre pápai kamarás, tanár, Haris Andor dr. ítéltáblabíró, Hauser Ignác reál­gimn. tanár, Kövecz Károly főszám­tanácsos, Krammer József tőzsde­bizományos, madari Kreybig Rudolf ny. tábornok, Lázár Leó lapszerkesztő, Löffler Gyula bankár, Meák Géza dr. biztosítási főfelügyelő, Ottovay Kálmán, a Magy. Ált. Hitelbank főrevizora, vitéz Párkányi Sándor ny. tábornok, Reinitz Armand ny. bankigazgató, Sugár Viktor kormányfőtanácsos, orgonaművész, Szmétán László dr. ny. ítéltáblabíró, Török István dr. ny. min. tanácsos, Till József, a Magy. Nemz. Bank felügyelője, Vermes Kornél bizt. igazgató, Weliacha Károly dr. főszo­l­gá­bí­ró.

35 éves érettségi találkozó­ra jöttek össze június 17-én: Balatoni Károly tkp. jogügyi előadó, Hirkó Ferenc vármegyei árvaszéki ülnök, Hoffmann Rezső szám­tanácsos, Langer György, a Dél­német Dunagőzhajózási r. t. főnöke, Layer Károly dr. múzeumi őr, Liber Endre Budapest székesfőváros alpolgármestere, Lövész Nándor, Masirevics Szilárd meghatalmazott miniszter, Makay Dezső dr., a főudvarnagyi bíróság h. elnöke, Moldoványi Sándor követségi tanácsos, Mustó Béla felsőkeresk. igazgató, Natonek Ernő dr. fogorvos, Navratil Dezső dr. egyetemi tanár, Perczel Miklós dr. államtitkár, Rákóczy Béla dr. MÁV felügyelő, Reitinger Pál postatiszt, Rónay László min. tanácsos, Schram­ek Károly KSOD főfelügyelő, Sipőcz Jenő dr., Budapest székesfőváros polgármestere, Suján Imre közigazgatási bíró, Szantner Ottó pénzügyi főtanácsos, Tóth Aladár közjegyző, Urs Aladár dr. MÁV főfelügyelő, Vayer Lajos tanár­kép­zőintézeti tanár, Vojt Pál posta- és távirda főigazgató, Vörös Oszkár dr. ügyvéd, Zsidy Béla építész­mérnök.

30 éves érettségi találkozó­ra jöttek össze június 14-én: Andrassy Dezső ny. tanácsos, Baross Gábor, a m. kir. postata­karék­pénztár ny. vezérigazgatója, Borbás Gáspár dr. ügyvéd, Csahihen Károly pénzügymin. szám­tanácsos,

Demcsa Pál dr. Pest vm. tisztifőorvosa, Dórits István dr. min. oszt. tanácsos, Entz Ferenc dr. min. tanácsos, Farkasfalvi István gépészmérnök, Görög Jenő gépészmérnök, Harza Lajos dr. pápai kamarás, Hetényi Kamill pénzügyi tanácsos, Kauser Lipót dr. ügyvéd, Kerékgyártó Árpád reálgimn. igazgató, Kortsák Jenő pénzügyi tanácsos, Kovács Jenő dr., az «Electrolux társaság» főtisztviselője, Köpf Vince főtisztviselő, Kresz Ferenc gépgyári ügyv. igazgató, Lázár László dr. MÁV igazgató, Morlin Ervin miniszteri tanácsos, Mössmer Pál dr. keresk. főtanácsos, Praznovszky Iván ny. m. kir. rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter, Rákosi Endre hírlapíró, Ambrus József dr. ügyvéd, Remcsák Miklós gyógyszerész, gyógyszerértulajdonos, Rostár Lajos a «Magy. Siemens-Schuckert művek r. t.» főtisztviselője, Schlick Frigyes dr. «Kisbirtokosok Földhitelintézetének» titkára, Schmaderer Oszkár dr. szfv. főjegyző, Szelnár Aladár dr. a Hung. Automobil Club vezértitkára, Szécsi Jenő szfv. műszaki főtanácsos, Tauffer Gábor dr. ügyvéd, Toldy Lóránt dr. orvos, Unger Emil dr. m. kir. adjunktus a halélettani állomáson, Verebély László dr. műegyet. tanár, Wéber Dezső dr. gyógyszerész, gyógyszerértulajdonos.

25 éves érettségi találkozóra jöttek össze június 4-én : Farkasfalvy Sándor dr. min. oszt. tanácsos, Földessy János dr. ügyvéd, Földiák Frigyes dr. bankigazgató, Haidecker János dr. székesfőv. főjegyző, vitéz Horváth Béla dr. tanácsjegyző, Knirsch Gusztáv, a Nemzeti Bank felügyelője, Kartschocke József dr. OTI. titkár, Liptay Lajos dr., a Községi Takarékpénztár igazgatója, Máriássy Lajos dr. ügyvéd, Meszlényi Emil dr. min. titkár, Molnár Béla felsői keresk. isk. tanár, Strausz Tibor dr. orvos, Tellér Béla min. számvevőség-tanácsos, Seenger Gyula Kornél dr. főorvos, Sík Sándor dr. egyet. tanár. Vinczenti Gusztáv dr. kir. kúriai bíró, K. Kovács Gyula dr. tanker. főig., min. tanácsos, Zdanszky Oszkár dr. ügyvéd.

20 éves érettségi találkozóra jöttek össze október 19-én : Balásy Ferenc magánzó, Baronyi András dr. tisztviselő, Baróthy Miklós dr. ny. min. sz. rt. igazgató, Burghardt Antal gyáros, Csapody István dr. egyet. m. tanár, Fényi Béla okl. gépészmérnök, Fischer Ottó ny. huszárszázados, Hány Géza építész, Hermann Ipoly dr. főapáti irodaigazgató, Kelenfy Gyula MÁV. titkár, Kovács Adorján okl. gépészmérnök, Kuncze Lajos dr. ügyvéd, Laky József MÁV. főmérnök, Loczka Alajos dr. középisk. szakfelügyelő, Manndorff Béla báró osztályvezető főmérnök, Ohmacht Nándor kegyesrendi tanár, Popelka Oszkár dr. ügyvéd, Rakovszky György vezérkari őrnagy, Stoll Kálmán dr. tisztiorvos, Szakváry Aurél dr. bankhivatalnok, Szongott Ervin járási főszolgabíró.

20 éves érettségi találkozóra jöttek össze június 7-én : vitéz ifj. Adler-Rác József főmérnök, Andrassy Kálmán törvényszéki könyvtáros, Bayer Antal dr. gyógyszerész, Benesch Nándor dr. orsz. gyümölcsesz forg. tisztviselő, Brezlmayer Kálmán, Csépai Jenő mérnök Darvay Ferenc százados, Eggenberger Frigyes, a Hazai Bank cégvezetője, Eyssen Tibor dr. min. titkár, vitéz Gyarmathy István ügyvéd, Gyöngyösi István gépészmérnök, Faludy Sándor közgazd. mérnök, ifj. Farkas Kálmán mérnök, Fejér Miklós dr., Gábory Béla főmérnök Granichstäden Károly, a Hazai Bank tisztviselője, Halász Ferenc dr., a Hermes Bank ügyv. igazgatója. Hankiss János dr. egyet. tanár, Hindy Kálmán dr. min. titkár. mosócezi Holbesz Aladár igazgató-főtítká, Holló Gábor dr.

ügyvéd, vitéz Horváth László szfv. tanácsjegyző, Karg György báró folyam-
örkapitány, Kerekes Endre dr. ügyvéd, Kornis Ferenc dr. felsőkeresk. isk.
tanár, Kószeghy Antal dr. ügyvéd, Krazsóf József dr. szfv. tisztviselő, Krusché
Emil dr. középisk. tanár, Lazarus Antal, Lóczy Sándor gépészmérnök, Martony
József dr. ügyvéd, Mössmer Árpád mérnök, Murányi Nándor, a Magy. Hitel-
bank tisztviselője, Pákozdy László a Magy. Ált. Takarékpénztár tisztviselője,
Rőtth András dr. orvos, egyet. m. tanár, vitéz Rohonczy Viktor, Rutich
Ödön gazd. tisztviselő, Sachinis Tivadar, Szél Tivadar orvos, Schandl László dr.
min. titkár, Schürger Sándor dr. kórházi főorvos, Schwing Károly, Stefániai
Vilmos Moktár tisztviselő, Steingaszner Imre dr. orvos, Szitányi Ferenc dr..
min. titkár, Szlavik Géza, Telbisz Albert dr. százados-orvos, Tichy Kálmán dr.,
min. titkár, Vanyek Béla dr. pápai kamarás, teol. tanár, Vágó Gyula mérnök. Ve-
szely Károly cégvezető, Weigerth Aladár zeneszerző, Wittenberger István MÁV
főmérnök, Záborszky István dr. teol. tanár, Zsarnóczay János gazd. tanácsos.

10 éves érettségi találkozásra jöttek össze : *A csoport*, június 7-én : Bernát
Pál dr., Buchmüller Dezső dr., Engel Károly, Fridli Jenő dr., Horváth Károly,
Herczeg Ferenc, Hofhauser Endre dr., Ibrányi Endre dr., Kertész Gábor,
Krazsóf Pál, Láng Sándor dr., Lengyel Béla dr., Lőrinczi István, Pálos Ferenc,
Pilau Gusztáv dr., Richter László dr., Rudán Pál dr., Schmidhofer Lajos,
Schöttner Kurt dr., Solti Lajos dr., Szerdahelyi László dr., Szűsz István dr.,
Telkessy Gábor dr., Thier Emanuel, Tobisch János, Totsche Lajos, Trautsch
Alajos, Vaszy Viktor, Zakar Jenő, Zinhobel Kroly dr.

10 éves érettségi találkozóra jöttek össze : *B csoport*, június 21-én : Alács
Ferenc dr., Bartha Imre dr., Esterházy Antal herceg, Haidekker Lajos,
Klugeshertz István, Mészáros Ferenc, Lovass János, Orczy Gyula, Pellei Emil,
ifj. Péteri Ferenc dr., Puchinger Károly dr., Rónai István, Schön János,
Szolnoky István dr., Steller László dr., Szrutka Mihály, Turner András, Vértessy
György dr., Wagner Oszkár dr., Zichy Ede gróf.

18. Iskolánk kiadványa : Benyák Bernát : Joas. A magyar irodalmi ritka-
ságok c. sorozatban kiadtuk az iskolai év végén Benyák Bernátnak, iskolánk
hajdani, országszerte ismert tanárának (1774—1784) Joas című iskoladrámáját.

Benyák Bernát (1745—1829) a tüzes magyar piarista, tudós és író, fél-
századnál tovább nevelte az ifjúságot s magyar, francia, latin, német nyelven
több mint kétszáz művet írt. Joas című iskoladrámáját kéziratból sajtó alá
rendezte és bevezetéssel ellátta Perényi József dr. tanártársunk.

19. Jutalmazások. I. A) Ösztöndíjak : Régi ösztöndíjaink közül a néhai
kéméndi br. Szalay Albert emlékére tett ösztöndíjalapítvány kamatai fejében
Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke Öexcellen-
ciája 400 P-t adományozott. Ezt az összeget az alapítólevél értelmében Takács
István VII. A. o. t. kapta.

A néhai dr. hámosi Biró Pálné, született Weiss Mária. jutalomalapítvány
360 P kamatát Tóth Andor VIII. B. o. t. kapta.

Néhai Zerkowitz Oszkár emlékére tett alapítvány ez évi 160 P kamatát
Bónis György VIII. A. o. t. kapta.

A Bartos József nevére tett gróf Károlyi Imre-alapítvány 277-98 P
kamatát Jelínek Győző VIII. A. o. t. kapta.

A Szölgyény János nevére tett Éber Antal-alapítvány 184·48 P kamatát Giel János VIII. B. o. t. kapta.

A Lóky Béla-alapítvány 60 P kamatát Bertha Kelemen VII. A. o. t. kapta.

A Dragos Károly-alapítvány 60 P kamatát Tas Tibor VIII. B. o. t. kapta.

A Zimmermann György jutalomalapítvány 150 P kamatát Mikolay Miklós VII. B. o. t. kapta.

A közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek tanulmányi ösztöndíját (à 400 P) a következő tanulók élvezik : Botka Pál, Budó Ágoston, Kovács Dénes, Valló József VIII. A., Jalsovszky György VI. A. és Szercsényi Győző VI. B. o. t.

B) Jutalmak : a Budapesti Piarista Diákszövetség könyvjutalmát kapták : Kovács Dénes VIII. A. és Lupkovics Miklós VIII. B. o. t., akik nyolc éven át voltak példás viseletű és jeles előmenetelű tanulóink.

Pénzjutalomban részesültek : 50 P-t kapott Molnár Nándor V. A. o. t., 30 P-t kapott Baumgarten Jenő VI. A. o. t. 10—10 P-t : Meszlényi Jenő I. A., Tollinger Ferenc I. B., Halász Iván II. A., Szantál Sándor II. B., Szeliczki Dezső III. A., Petróczy Károly III. B., Babucsik Ernő és Pavelka György IV. A., Saláta Kálmán IV. B., Dudutz Károly V. A., Halász József V. B., Luxeder Ferenc VI. A., Nagele Béla VI. B., Nagy Ervin VII. A., Tolnay László VII. B., Letenoczky Ferenc VIII. A. és Tas Tibor VIII. B. o. t. Egy drb 10 koronás aranyat kapott Valló József VIII. A. o. t. a latin nyelv tanulésában elért szép előmeneteleért.

Szent Imre Albumot kaptak : Bálint-Nagy Zoltán I. A., Imrédy János I. B., Grosschmid Géza II. A., Szantál Sándor II. B., Bukovszky Gábor III. A., Lakatos György III. B., Nyitrai Ferenc IV. A., Heinrich Ferenc IV. B., Kindlovics Kálmán V. A., Hortobágyi Béla V. B., Misángyi Árpád VI. A., Bruck István VI. B., Morlin Zoltán VII. A., Pattantyus-Ábrahám Dénes VII. B., Kanitz Mihály VIII. A. és Vajna Ernő VIII. B. o. t.

A jutalmazásokhoz hozzájárultak : Wohryzka József úr 10 drb 10 koronás arannyal ; ebből az idei tanévben egyet adtunk ki. Balázs Endre ny. képezdei igazgató úr 160 P, Zimmermann Lajos dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd úr 150 P. Virágh Gyuláné úrnő 30 P, Weiner Adolf úr 10 P.

A kiadott pénzjutalom összege 4313·98 P. Huszár Károly ny. miniszterelnök úr 16 kötet Szent Imre Albumot, Takáts Sándor úr, a képviselőház főlevéltárosa, N. N., N. N. több kötet könyvet adományozott, amelyet ifjúsági köreinkben osztottunk szét. Fogadják az iskola hálás köszönetét !

II. *Új alapítványaink.* A jelen tanévben iskolánk két új alapítványt kapott. Az egyiket Zimmermann Lajos dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd úr tette az iskolaév elején eihünyt, hat éven át (1924—30.) volt széplelkű, derék tanítványunk, egyetlen fia emlékére, amint az alapító levél mondja : «hálával és szeretettel a budapesti kegyes-tanítórendi gimnázium iránt, amely fiünk tiszta lelkét minden szépre, nemesre. a magyar faj és a magyar haza iránti izzó szeretetre fogékonná tette».

Az alapítvány neve : «Zimmermann György jutalomalapítvány».

Az alapítványi tőke 10 drb egyenként 100 aranykorona névértékű, ezidőszent mintegy 2000 pengő árfolyamértékű Magyar Nemzeti Bank részvényben nyert elhelyezést.

A másikat szántói Körösy Pál József úr tette «azon hálától vezéreltetve, amelyet az itt nyert szellemi és erkölcsi irányításért érez», szelid lelkű, törekvő fiának, szántói Körösy Pál Lászlónak emlékére, aki három éven át (1925—28.) volt az I., II. és III. osztályokban rendes, illetve magántanulónk.

Az alapítvány a következő nevet viseli: «szántói Körösy Pál László jutalomalapítvány».

Az alapítványi tőkét I. 100, azaz Egyszáz amerikai dollár névértékű 7 $\frac{1}{2}$ %-os Magyar Országos Központi Takarékpénztár záloglevél, II. 20 azaz Húsz dollár összegről szóló Magyar Országos Központi Takarékpénztár által kiállított betéti könyv képezi.

III. HATÓSÁGOK.

Gimnáziumunk fenntartója : a Magyar Kegyestanítórend. A rend főnöke : **Sebes Ferenc dr.**, az országgyűlés felsőházának tagja.

Iskolánk a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr vezetése alatt áll. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter : **gróf Klebelsberg Kuno dr.** Államtitkár : **Szily Kálmán dr.** A minisztérium középiskolai ügyosztályának főnöke : **Rácz Kálmán dr.** miniszteri tanácsos.

A budapesti tankerület királyi főigazgatója : **Pintér Jenő dr.**, a Magyar Tudományos Akadémia, Szent István Akadémia, Kisludgy-Társaság és Petőfi-Társaság tagja.

IV. A TANÁRI TESTÜLET MŰKÖDÉSI KÖRE.

a) Igazgató:

Kisparti János dr. kegyestanítórendi áldozópap, c. tanker. kir. főigazgató. Szaktárgyai a magyar és latin nyelv s irodalom és a filozófia. Tanította a filozófiát a VIII. A. oszt.-ban, heti 3 órában. Tanári éveinek száma : 22.

b) A tanári testület nyugalmazott tagjai :

Hámos Nándor világi rendes testnevelési tan. Szolgálati éveinek száma : 35.

Huszka József világi rendes rajztanár, c. középiskolai igazgató. Szolgálati éveinek száma : 43.

c) A tanári testület rendes tagjai :

1. **Balanyi György dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendfőnöki tanácsos, hitszónok, a tanári könyvtár őre. Szaktárgyai : a történelem és a földrajz. Tanította a történelmet az V. A., VI. A., VII. B. és VIII. A. oszt.-ban, heti 12 órában. Tanári éveinek száma : 21.

2. **Bartha György dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a VII. A. oszt. főnöke. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet az I. B., a latin nyelvet az I. B. és VII. A. oszt.-ban, heti 16 órában. Tanári éveinek száma : 32.

3. **Bátori József dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a IV. A. oszt. főnöke, cserkészparancsnok. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a IV. A., VII. A., VIII. A., a latin nyelvet a IV. A., a történelmet a IV. A. o.-ban, heti 17 órában. Tanári éveinek száma : 8.

4. **Belyis Antal** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a VI. A. oszt. főnöke. Szaktárgyai : a latin és a görög nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a VI. A., a görög nyelvet a VI. A. és VI. B. oszt.-ban, heti 17 órában. Tanári éveinek száma : 16.

5. **Dragos Károly** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a VIII. A. oszt. főnöke, a Segítő Egyesület vezetője. Szaktárgyai : a latin és a görög nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a VI. B., VIII. A., (dec. 10-től) a III. B., a görög nyelvet a VIII. A., (dec. 10-ig) a földrajzot az I. A., éneket az I. B. oszt.-ban heti 17, illetve 19 órában. Tanári éveinek száma : 19.

6. **Éder-Szászy László dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes hittanár, hitszónok, a vallásos egyesületek vezetője. Szaktárgya : a hittudomány. Tanította a vallástant az A. oszt.-kban, heti 16 órában. Tanári éveinek száma : 9.

7. **Ferenczi Zoltán dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, (dec. 10-től) a III. B. oszt. főnöke, hitszónok, cserkészvezető, a természettani szertár és a matematikai-geometriai gyűjtemény őre. Szaktárgyai : a természettan és mennyiségtan. Tanította a mennyiségtant a II. B., III. B., VI. A., VI. B., a természettant a III. A., III. B. o.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 11.

8. **Friedrich Endre dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár. Szaktárgyai : a latin és a görög nyelv és irodalom. Tanította a latin és a görög nyelvet a VIII. B., a történelmet a III. B. és (dec. 10-től) természetrajzot az I. A. oszt.-ban, heti 11, illetve 13 órában. Tanári éveinek száma : 32.

9. **Hatvani Ede** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár. Szaktárgyai : a természettan és mennyiségtan. Tanította a földrajzot a III. A., a mennyiségtant a III. A., IV. A., IV. B. és V. B. oszt.-ban, heti 17 órában. Tanári éveinek száma : 31.

10. **Holló Károly** világi rendes tanár, a rajzszerzőre. Tanította a mennyiségtant az I. B., a rajzot az I. A., I. B., III. A., III. B., a rendkívüli rajzot az V. A., B. és VII. A., B. oszt.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 33.

11. **Huber István** világi rendes tanár. Tanította a mennyiségtant a II. A., a rajzot a II. A., II. B., IV. A., IV. B., a rendkívüli rajzot a VI. A., B. és VIII. A., B. oszt.-ban, heti 16 órában. Tanári éveinek száma : 12.

12. **Karl János dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a természetrajzi szertár őre. Szaktárgyai : a földrajz és a természetrajz. Tanította a földrajzot a II. A., II. B., III. B., a természetrajzot az V. A., V. B., VI. A. és VI. B. oszt.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 16.

13. **Kiss József** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a III. B. oszt. főnöke, cserkészvezető, a Maywald József gyorsírókör vezetője. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a IV. B., V. A., a latin nyelvet a IV. B. és V. B. oszt.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 7.

14. **Kozáky István dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, az V. B. oszt. főnöke, tanártestületi jegyző. Szaktárgyai : a magyar és a német nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet az V. B., a német nyelvet a IV. A., IV. B., V. B., VIII. B. és az éneket a II. B. oszt.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 6.

15. **Kövesi Lajos** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a III. A. oszt. főnöke. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar és a latin nyelvet a III. A., a természetrajzot a II. A. és II. B. oszt.-ban, heti 14 órában. Tanári éveinek száma : 31.

16. **Menczer József** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, az I. A. oszt. főnöke, az ifjúsági könyvtár őre. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet az I. A., VII. B., a latin nyelvet az I. A., a történelmet a III. A., az éneket az I. A. és (dec. 10-től) I. B. oszt.-ban, heti 18, illetve 19 órában. Tanári éveinek száma : 7.

17. **Miskolezy István dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a történelmi gyűjtemény őre. Szaktárgyai : a latin nyelv és irodalom és a történelem. Tanította a történelmet az V. B., VI. B., VII. A. és VIII. B. oszt.-ban, heti 12 órában. Tanári éveinek száma : 28.

18. **Ohmacht Nándor** kegyestanítórendi áldozópap, rendes hittanár, hitszónok. Szaktárgya : a hittudomány. Tanította a vallástant a B. oszt.-kban, heti 16 órában. Tanári éveinek száma : 16.

19. **Német Károly** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a III. B. oszt. főnöke. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar és a latin nyelvet a III. B., a természetrajzot az I. A. oszt.-ban, heti 12 órában. Meghalt 1930 dec. 6-án. Tanári éveinek száma : 34.

20. **Para Imre dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, az I. B. oszt. főnöke, a földrajzi szertár őre. Szaktárgyai : a földrajz és a természetrajz. Tanította a földrajzot az I. B., IV. A., IV. B., VII. A., VII. B. és (dec. 10-től) I. A., a természetrajzot a IV. A. és IV. B. oszt.-ban, heti 17, illetve 20 órában. Tanári éveinek száma : 25.

21. **Perényi József dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár. Szaktárgyai : a magyar és a német nyelv és irodalom. Tanította a német nyelvet a II. A., II. B., VII. B. és VIII. A. o.-ban, heti 11 órában. Tanári éveinek száma : 37

22. **Pesovár Ambrus** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a VI. B. oszt. főnöke, a Segítő Egyesület vezetője, tandíjkezelő. Szaktárgyai : a magyar és a német nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a VI. B., a német nyelvet a III. A., (dec. 10-től) III. B., V. A., VI. A., VI. B. és VII. A. oszt.-ban, heti 17, illetve 20 órában. Tanári éveinek száma : 23.

23. **Pintér Mihály dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a VIII. B. oszt. főnöke. Szaktárgyai : a természettan, vegytan és mennyiségtan. Tanította a mennyiségtant az I. A., VIII. A., VIII. B., a természettant a VIII. A. és VIII. B. oszt.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 13.

24. **Pusch Ödön dr.** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a II. B. oszt. főnöke, hitszónok, az ének- és zenekar vezetője, az ének- és zeneszertár őre. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a II. B., VI. A., (dec. 10-től) III. B., a latin nyelvet a II. B., (dec. 10-ig) a német nyelvet a III. B. és az éneket a II. A. oszt.-ban, heti 17, illetve 18 órában. Tanári éveinek száma : 21.

25. **Stefánszky Szilárd** világi rendes testnevelési tanár, a Sportkör vezetője, a tornaszertár őre. Tanította a tornát a B. oszt.-kban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 11.

Tantárgy

Sorszám	A tanár neve	I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A
1	Kisparti János dr.							
2	Balanyi György dr.							
3	Bartha György dr.		magy 5 lat 6					
4	Bátori József dr.							magy 8 lat 6 tört 2
5	Belyis Antal							
6	Dragos Károly	földr 3*	ének 1*				lat 6**	
7	Éder-Szászy László dr.	vall 2		vall 2		vall 2		vall 2
8	Ferenczi Zoltán dr.				mat 4	fiz 2	fiz 2 mat 4	
9	Friedreich Endre dr.	termr 2**					tört 3	
10	Hatvani Ede					fiz 2 mat 4		mat 4
11	Holló Károly	rajz 2	mat 6 rajz 2			rajz 2	rajz 2	
12	Huber István			mat 4 rajz 2	rajz 2			rajz 2
13	Karl János dr.			földr 3	földr 3		földr 2	
14	Kiss József							
15	Kozáky István dr.				ének 1			ném 4
16	Kövesi Lajos			termr 2	termr 2	magy 4 lat 6		
17	Menczer József	magy 5 lat 6 ének 1	ének 1**			tört 3		
18	Miskolczy István dr.							
19	Ohmacht Nándor		vall 2		vall 2		vall 2	
20	Német Károly*	term 2					magy 4 lat 6	
21	Para Imre dr.	földr 3	földr 3 termr 2					földr 1 termr 4
22	Perényi József dr.			ném 3	ném 3			
23	Pesovár Ambrus					ném 3	ném 3**	
24	Pintér Mihály dr.	mat 6						
25	Pusch Ödön dr.			ének 1	magy 4 lat 6		magy 4** ném 3*	
26	Stefánszky Szilárd		torna 2		torna 2		torna 2	
27	Szomolányi József			magy 4 lat 6				
28	Tajthy Kálmán dr.	torna 2		torna 2		torna 2		torna 2
29	Tóth Lajos							
30	Uhl Gyula dr.							
31	Vézner Károly							
32	Wagner Lajos							

* Dec. 6-ig.

** Dec. 10-től.

felosztás.

IV. B	V. A	V. B	VI. A	VI. B	VII. A	VII. B	VIII. A	VIII. B	órák száma
								fil 3	3
	tört 3		tört 3			tört 3	tört 3		12
					lat 5				16
					magy 3		magy 3		17
			lat 5 gör 6	gör 6					17
				lat 5			lat 4 gör 4		19
	vall 2		vall 2		vall 2		vall 2		16
			mat 3	mat 3					18
								lat 4 gör 4	13
mat 4		mat 3							17
	rajz 2				rajz 2				18
rajz 2			rajz 2				rajz 2		16
	termr 2	termr 2	termr 3	termr 3					18
magy 3 lat 6	magy 3	lat 6							18
ném 4		magy 3 ném 3						ném 2	18
									14
						magy 3			19
		tört 3		tört 3	tört 3			tört 3	12
vall 2		vall 2		vall 2		vall 2		vall 2	16
									12
földr 1 term 4					földr 1	földr 1			20
						ném 2	ném 3		11
	ném 3		ném 3	magy 3 ném 3	ném 2				20
							fiz 4 mat 2	fiz 4 mat 2	18
			magy 3						18
torna 2		torna 2		torna 2		torna 2		torna 2	18
								magy 3 fil 3	16
	torna 3		torna 3		torna 2		torna 2		18
	mat 3				fiz 4 mat 3	fiz 4 mat 3			17
					egészs 2	egészs 2			4
	lat 6 gör 6	gör 6							18
tört 2					gör 5	lat 5 gör 5			17

26. **Szomolányi József** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, igazgatóhelyettes, a II. A. oszt. főnöke, a Vörösmarty-Önképzőkör vezetője. Szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom. Tanította a magyar nyelvet a II. A., VIII. B., a latin nyelvet a II. A. és a filozófiát a VIII. B. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári éveinek száma : 17.

27. **Tajthy Kálmán dr.** világi helyettes testnevelési tanár, a Sportkör vezetője. Tanította a tornát az A. oszt.-kban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 2.

28. **Tóth Lajos** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár. Szaktárgyai : a természettan és mennyiségtan. Tanította a mennyiségtant az V. A., VII. A., VII. B., a természettant a VII. A. és VII. B. ost.-ban, heti 17 órában. Tanári éveinek száma : 21.

29. **Vézner Károly** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, az V. A. oszt. főnöke. Szaktárgyai : a latin és a görög nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet az V. A., a görög nyelvet az V. A. és V. B. oszt.-ban, heti 18 órában. Tanári éveinek száma : 17.

30. **Wagner Lajos** kegyestanítórendi áldozópap, rendes tanár, a VII. B. oszt. főnöke, a philologiai szertár öre. Szaktárgyai : a latin és a görög nyelv és irodalom. Tanította a latin nyelvet a VII. B., a görög nyelvet a VII. A., VII. B. és a történelmet a IV. B. oszt.-ban, heti 17 órában. Tanári éveinek száma : 25.

d) Rendí gyakorló tanárjelöltek :

Vas József, szaktárgyai : a magyar és a latin nyelv és irodalom.

Wolf Miklós, szaktárgyai : a földrajz és a természetrajz.

e) A rendes órarend keretén kívül tanító vallásstanárok :

Barabás István, tanította az unit. vallású tanulókat.

Havas Manó dr., tanította az izr. vallású tanulókat.

Losonezi Lajos, tanította az ev. ref. vallású tanulókat.

Orphanides Anthimos dr., tanította a gör. kel. vallású tanulókat.

Peér P. Sándor, tanította az ág. h. ev. vallású tanulókat.

Ruttkay Miklós dr., tanította a gör. kath. vallású tanulókat.

f) A rendkívüli tárgyak tanárai :

Holló Károly rendes tanár, tanította a rendkívüli rajzot.

Huber István rendes tanár, tanította a rendkívüli rajzot.

Kiss József rendes tanár, tanította a gyorsírást.

Pusch Ödön dr. rendes tanár, tanította a műéneket és zenét.

Stefánszky Szilárd rendes testnevelési tanár, tanította a vívást.

Tajthy Kálmán dr. helyettes testnevelési tanár, tanította a vívást.

Uhl Gyula dr. iskolaorvos és egészséggtanár, tanította az egészséggtant a VII. A. és VII. B. oszt.-ban.

g) Altisztek :

Németh Imre és Pásztor József.

V. A TANÁROK HITÉLETI, IRODALMI ÉS TÁRSADALMI MŰKÖDÉSE.

Kisparti János dr. igazgató, c. tanker. kir. főigazgató, az Országos Közoktatási Tanács előadó tanácsosa, a budapesti m. kir. Középiskolai Tanárképzőintézet igazgatótanácsának tagja, a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetségének tiszteleti tagja, a budapesti Katholikus Tanári Kör elnöke, az Országos Középiskolai Tanáregyesület és a Katholikus Tanáregyesület igazgató-választmányának, a Kath. Tanáregyesület Szent Gellért Kollégiuma felügyelő-bizottságának tagja, a Váci Piarista Diákszövetség társelnöke, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Budapesti Piarista Diákszövetség választmányának tagja, a Magyar Paedagogiai Társaság és a Magyar Külügyi Társaság rendes tagja, a Magyar Népszövetségi Egyesületek Szövetségében a nevelésügyi bizottság elnöke. Az 1930. év júliusában a Budapesten tartott katolikus pedagógiai kongresszuson a középiskolai szakosztály elnöke volt, mint ilyen elnöki megnyitó beszédet mondott és előadást tartott az eszmei koncentrációról a középiskolai nevelő-oktatásban. A Kath. Tanári Kör szegedi vándorgyűlésen felolvasást tartott a piaristák pedagógiájáról. A budapesti középiskolai tanárképzőben az első félévben a latin tanítás módszertanát adta elő, a II. félévben Cicero : Laelius és De officiis című műveit olvastatta és magyarázta. A Kath. Tanári Körben előadást tartott a Népszövetség ismertetése a középiskolában címen. A kath. szent Angela leánygimnázium érettségi vizsgálatain elnökölt.

Balanyi György dr. rendes tanár, rendfőnöki tanácsos, a kegyestanítórend történetírója, egyetemi magántanár, a Szent István Akadémia rendes tagja és osztálytitkára, a Kath. Középiskolai Tanáregyesület alelnöke, a Magyar Történelmi Társulat és a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének választmányi tagja. Cikkeket és könyvismertetéseket írt a Ferences Közlönybe, Katholikus Szemlébe, Századokba és a Történeti Szemlébe. Előadásokat tartott az Egyesült Ker. Nemzeti Liga II. ker. osztályában, az egyetemi kongregációban, a Regnum Marianum kultúrestéjén, a Kath. Leányok Országos Szövetségében, a Magy. Kath. Nőegyesületek Országos Szövetségének szociális szemináriumában és ünnepi beszédet mondott a kecskeméti piarista templom Koháry-emléktáblájának leleplezése alkalmával.

Bátori József dr. rendes tanár, a cserkészcsapat parancsnoka, a Magyar Cserkészszövetség Országos és I. ker. intézőbizottságának tagja, az I. ker. társelnöke, az Országos Vízcserkész Albizottság előadója és a Budapesti Piarista Diákszövetség könyvtárbizottságának tagja. Cikket írt a Vezetők lapjába, a Fiatal Magyarországba, két előadást tartotta víziörsvetető-tanfolyamon, egyet a rádióban, többet a Diákszövetség öregcserkészeinek, több ízben prédikált.

Dragos Károly rendes tanár, a budapesti kir. magy. tudományegyetemi közgazdaságtani karon a lengyel nyelv előadója.

Éder-Szászy László dr. rendes hittanár, a budapesti kir. magy. Pázmány Péter Tud. Egyetem bölcslelettudományi karán a Keleti Szeminárium tanár-

segédje, a Kath. Hittanárok és Hitoktatók orsz. egyesületének választmányi tagja, az Unio Cleri pro missionibus papi missziós egyesület Esztergom főegyházmegyei tanácsának tanácsos tagja, jegyzője és ellenőre, az esztergomi Szentszék budapesti ügyhallgatóságának megb. h. jegyzője, a pesterzsébeti Karmelita Nővérek rendes gyóntatója. Előadást tartott a Kath. Hittanárok egyesületében az V. osztályos hittan tanításának céljáról és módszeréről, (megjelent a Katholikus Nevelés márciusi számában), cikkeket írt a Katholikus Lexikonba, fordított az Unio Cleri évkönyvébe és a Stella Almanachba. Számos szentbeszédet mondott különböző templomokban, lelkigyakorlatokat tartott, májusi (a Teréz-templomban) és alkalmi beszédeket mondott, számos alkalommal számos helyen gyóntatott, vezette a tatai piarista rendház és kapucinus zárda ez évi lelkigyakorlatait.

Ferenczi Zoltán dr. rendes tanár, a Circolo Matematico di Palermo tagja. Cikket írt ennek Rendicontijébe Sur la sommabilité des series potentielles címen.

Friedreih Endre dr. rendes tanár, rendi könyvtáros, a Magyar Történelmi Társulat, a Kath. Középiszkolai Tanáregyesület és a Budapesti Piarista Diákszövetség választmányi tagja. Cikket írt a Kath. Lexikonba.

Holló Károly rendes tanár, az Orsz. Közoktatási Tanács tagja, a Rajz- és Iparművészeti Oktatás Nemzetközi Szövetségében a Delegátusi Bizottság tagja s mint ilyen, részt vett a Wienben tartott ülésen, az Orsz. Középiszkolai Tanáregyesületnek, a Magyar Középiszkolai Tanárok Nemzeti Szövetségének választmányi tagja, a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének főtitkára. Számos cikket írt a Rajzoktatás c. folyóiratba, melynek Hivatalos Rész rovatát szerkeszti. Kiadta «Öt világréz rajzoktatása stb.» címen a nemzetek rajzoktatásának 1928-ik évi állapotát ismertető tanulmányát, az Orsz. Közokt. Tanács megbízásából összeállította a középiszkolai szertárakról szóló *Útmutató* rajzszertárra vonatkozó részét. A Szent Imre-évvel kapcsolatos Katholikus Pedagógiai kongresszus elnökségének tagja, elnökölt a Művészeti Szakosztály ülésén és ugyanott felolvasást tartott «A rajztanítás modern problémái» címen. A III. Egyet. Tanügyi kongresszus Végrehajtó Bizottságának tagja. Mint százados résztvett a világháborúban és a következő kitüntetések nyerte: a III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkereszt, a Signum Laudis, az Aranykoronás Érdemkereszt, mindhárom a vitézségi érem szalagján a kardokkal, a Károly-csapatkereszt, a Sebesülési-érem.

Huber István rendes tanár, festőművész, a Magyar Képzőművészek Egyesületének tagja. Festményeket állított ki a Műcsarnok tárlatain. A világháborúban mint tartalékos főhadnagy a következő kitüntetések nyerte: a III. oszt. katonai érdemkereszt, ezüst és bronz Signum Laudis, Károly-csapatkereszt és háromszoros sebesülési érem.

Karl János dr. rendes tanár, az Országos Polgáriszkolai Tanárvizsgáló Bizottság tagja, a Magyar Földrajzi Társaság választmányi tagja, a Magyar Földrajzi Évkönyv társszerkesztője, az Ifjúság és Élet, a Magyar Földrajzi Intézet iskolai Atlaszai szerkesztőbizottságának tagja. Írt cikkeket és könyvismertetéseket a Földgömb, Földrajzi Közlemények, Geographica Hungarica, Magyar Középiszkola, Magyar Paedagogia, Néptanítók Lapja és a Turistaság

és Alpinizmus c. folyóiratokba. Előadást tartott a budapesti Kath. Tanári Körben «A biologia a külföldi középiskolákban, a Földrajzi Társaság didaktikai szakosztályában, A földrajz helyzete Európa középiskolaiban» címmel, továbbá az Erzsébet Népakadémián és az angolkisasszonyok Cordis Jesu egyesületében. A V. K. M. megbízásából tankönyvet bírált. Tankönyvei közül megjelent Földrajzi világtérkép a leánygimnáziumok VIII. oszt. számára. A m. kir. Középiskolai Tanárképző Intézetben heti 2 órában előadta a földrajztanítás módszertanát. A rend gyakorlati tanárképzőjében tanár.

Kiss József rendes tanár, a Gyorsírás-, Széprás- és Gépírástanítókat Vizsgáló Országos Bizottság tagja a gyorsírási szakon, a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége választmányának, elméleti és pedagógiai szakosztályának választott tagja, a Gyakorló Gyorsírók Társaságának választmányi tagja. Cikket írt a Vezetők Lapjába, a Magyarságba és a Gyorsírástudományba. Beszédet mondott a Magyar Turista Egyesület Téry Ödön-émlékünnepével kapcsolatban a Dobogókőn. A rend hittudományi és tanárképző főiskoláján tanította a gyorsírást. Több helyen több alkalommal gyóntatott és prédikált.

Menezser József rendes tanár, cikket írt Prohászkaról a Jóbarátba.

Miskolczy István dr. rendes tanár, egyetemi magántanár, a Szent István Akadémia rendes, a Magyar Történelmi Társulat választmányi tagja s az Orsz. Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagja. A római intézet évkönyvében cikket írt: Le riforme degli Angioini Ungheresi e Napoli címen. A Szent István-Társulat középiskolai történelmi tankönyveinek szerkesztője, az Enciclopedia Italiana munkatársa.

Perényi József dr. rendes tanár, a Szent István Akadémia, az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes, a Balatoni Társaság tiszteletbeli tagja, a Magyar Irodalmi Társaság ellenőre, a Budapesti Piarista Diákszövetség választmányi tagja. Írt irodalomtörténeti tanulmányokat és cikkeket, közölte Szemere Miklós irodalmi hagyatékából a Szemere Miklóshoz intézett irodalomtörténeti értékű leveleket, továbbá Mednyánszky Sándornak Szemere Miklóshoz intézett Kossuth Lajosra vonatkozó leveleit az Irodalomtörténeti Közleményekben, Könyvismertetések és bírálatokat az Irodalomtörténetbe, az eredeti kéziratból sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Benyák Bernát Joas című tragédiáját (megjelent a Magyar Irodalmi Ritkaságok III. szám). Előadást tartott a Magyar Irodalomtörténeti Társaságban Szemere György színműveiről.

Pusch Ödön dr. rendes tanár, a veszprémi püspöki szentszék tanácsosa. Az angolkisasszonyok zugligeti templomában missziót tartott, a szervita atyák templomában a böjti és májusi szentbeszédeket mondotta, többször mondott szentbeszédeket a Kén-utcai templomban és a rendőrség Mosonyi-utcai laktanyájának kápolnájában.

Szomolányi József rendes tanár, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi tagja, a rend gyakorlati tanárképzőjében tanár.

VI. TANANYAG.

A tananyagot az I—VII. osztályban a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1926. évi 38.804. sz. a. kelt rendeletével életbeléptetett Tanterv alapján végeztük. A többi osztályban az 1903. évi gimnáziumi tanterv és utasítások szerint tanítottuk. Intézetünk jellegének megfelelően a VIII. osztályban is minden tanuló görögöt tanult. Minthogy intézetünk a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter vezetése alatt áll, tanításunkban a tőle kiadott rendeleteket követtük.

VII. TANKÖNYVEK.

Imakönyv a katolikus tanulók részére minden osztályban *Schütz-Sík*: Imádságos könyv.

I. osztály. *Róm. kath. nagyobb katekizmus.* — *Alszegehy-Sík*: Magyar nyelvtan. — *Bartha-Tordai*: Magyar olvasókönyv. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Reibner*: Res Romanae. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Karl-Méhes*: Kis természetrajz. — *Suták-Vörös-Hatvani*: Mennysiségtan.

II. osztály. *Pokorny*: Az Ószövetség története. — *Alszegehy-Sík*: Magyar nyelvtan. — *Bartha-Tordai*: Magyar olvasókönyv. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Reibner*: Res Romanae — *Bitter-Teveli*: Német nyelvkönyv. — *Karl Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Karl-Méhes*: Kis természetrajz. — *Suták-Vörös-Hatvani*: Mennysiségtan.

III. osztály. *Pokorny*: Az Újszövetség története. — *Alszegehy-Sík*: Rendszeres magyar nyelvtan. — *Bartha-Tordai*: Magyar olvasókönyv. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Reibner*: Res Romanae. — *Bitter-Teveli*: Német nyelvkönyv. — *Jászai-Balanyi*: Magyarország története. — *Barthos-Kurucz*: Magyar tört. atlasz. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Nagy J.*: Kis természettan. — *Suták-Vörös-Hatvani*: Mennysiségtan.

IV. osztály. *Pokorny*: Róm. kath. szertartástan. — *Bartha-Tordai*: Stilisztika. — *Arany-Lehr*: Toldi. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Reibner*: Res Romanae. — *Bitter-Teveli*: Német nyelvkönyv. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Tört. atlasz. Ókor. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Toborffy Z.*: Ásványtan és kémia. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennysiségtan. — *Hazádnak rendületlenül*. Tanárok Nemzeti Szövetsége.

V. osztály. *Schütz*: Kath. hittan. — *Bartha-Tordai*: Rhetorika. — *Vézner*: Lirai szemelv. — *Reibner*: Szemelv. Livius XXI—XXII. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Maywald-Jirka*: Görög olvk. — *Bitter-Teveli*: Német nyelvkönyv. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Tört. atlasz. II. — *Karl-Méhes*: Növénytan. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennysiségtan.

VI. osztály. *Schütz*: Kath. erkölctan. — *Bartha-Tordai*: Poetika. — *Reibner*: Cicero válogatott besz. — *Reibner*: Szemelv. Sallustiusból. — *Kerényi*:

Szemelv. Vergilius Aen. I—V. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Maywald-Jirka*: Görög olv. — *Marót-Wagner*: Homeros Odysseiája. — *Bitter-Teveli*: Német nyelv. — *Marczell-Szolomájer*: Homeros Odysseiája. — *Bitter-Teveli*: Német nyelv. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Bartos-Kurucz*: Történelmi atlasz. — *Karl-Méhes*: Állattan. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Lóky*: Négyjegyű logaritmuskönyv.

VII. osztály. *Schütz*: Kath. egyháztörténet. — *Prónai-Sik-Alszeghy*: Magyar irodalomtörténet. — *Prónai-Sik-Alszeghy*: Magyar irodalomtört. olv. — *Szinnyi*: A magyar nyelv. — *Reibner*: Cicero de signis. — *Reibner*: Szem. Plinius leveleiből. — *Kerényi*: Szem. Vergilius Aeneis. VI—XII. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Marót-Wagner*: Homeros Iliasa. — *Görög lírai szemelvények*. — *Sophokles*. — *Bitter-Teveli*: Német nyelv. — *Heinrich*: Schiller: Wilh. Tell. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Tört. atlasz. — *Karl*: Földrajz. — *Nagy-(Féher-Szekeres)*: Kísér. fizika. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Lóky*: Négyjegyű logaritmuskönyv. — *Melly-Párdányi*: Egészségtan.

VIII. osztály. *Schütz*: Keresztény kath. hitvédelem. — *Prónai-Sik-Alszeghy*: Magyar irodalomtörténet. — *Prónai-Sik*: A magyar irodalomtört. olv. — *Wirth*: Szem. Horatius műveiből. — *Schmidt*: Szemelvények Tacitus Annaleseiből. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Csengeri*: Homeros Odysseiája. — *Simon*: Szemelvények Platon műveiből. — *Theisz Gy.*: Német nyelviskola. — *Weber*: Goethe: Hermann und Dorothea. — *Jászai*: Magyarország oknyomozó tört. — *Barthos-Kurucz*: Magyar tört. atlasz. — *Vörös Cyrill dr.*: Kísérleti természettan. — *Borosay*: Algebra. II. — *Lóky*: Geometria. II. — *Lutter*: Szorszámi táblák. — *Kornis*: A pszichológia és logika elemei. — *Hazádnak rendüellenül*. Tanárok Nemzeti Szövetsége.

VIII. SZERTÁRAK ÉS KÖNYVTÁRAK.

1. **Klasszika-filológiai szertár.** Gyarapodás a) vétel útján 85 kötet latin-görög klasszikus 270-80 P értékben és két db ókori térkép 84 P értékben; b) ajándék útján 6 kötet görög klasszikus Vézner Károly úr és 5 db fali kép Győri Ferenc, Misángyi Vilmos, Szájbély Jenő és Szulyovszky Dénes VII. B. o. t. ajándéka 85 P értékben; összesen 439-80 P értékben.

2. **A történelmi szertár** vétel útján gyarapodott 8 db iskolai fali térképpel, 6 db művelődéstörténeti albummal, 3 db művelődéstörténeti képgyűjteménnyel, 19 db magyar hely- és életképpel keretben és üvegezve 459-64 P értékben.

3. **A földrajzi szertár** ez évi gyarapodása vétel útján: 100 db diaposzítív 250 P értékben.

4. **A természetrajzi szertár** a kísérletezésekhez szükséges vegyszereken kívül a tanév folyamán a következőket szerezte be: Leitz-féle binokularis preparáló mikroszkóp 586 P, hymenoptera gyűjtemény 80 P. Ezenkívül rendbe-

hozatta és kiegészítette emlős- és madárgyűjteményét 93 P értékben. A szertár állományát adományokkal gyarapították Frankl Lothár VI. A., Jalsovszky György VI. A., Halácsy László VI. B. és Leiner Tibor VI. B. o. tanulók.

5. **A természettani szertár** gyarapodása : *a)* vétel : szénsavcső, univerzális galvanométer, szöggyorsulási készülék, cső az egyenletes mozgáshoz, sósavbontó, bűvár, Bunsen-fogó, reosztát hőmérők, homorútükör, Grimsehl-féle ágyú, lepke-égő, Kolbe-féle kád-elem, vörösréz kulométer, összesen 674·70 P értékben ; *b)* ajándék Gombos Albin úrtól 1 villanykályha 40 P értékben ; *c)* eszközjavításra 184·30 P-t. használati és fogyasztási anyagokra 100 P-t fordítottunk.

6. **A rajzszertár** gyarapodása : *a)* vétel útján : 15 magas ülőboka a térformák rajztermébe, 1 Útmutató a középisk. szertár beszerzésekhöz, Klasszikus Képtár : Renaissance-mesterek, 60 színes műlappal ; összesen 17 db 235 P értékben ; *b)* ajándék : 34 db gépalkatrész és famodel vetületi rajz tanításához (Misángyi Ottó műegyet. tanár úr ajándéka), 1 Rajzoktatás 1924—27. évfolyam (Holló Károly tanár úr ajándéka) összesen 148 P értékben ; *c)* 10 db könyv kötésére 32·80 P-t fordítottunk.

7. **Az ének- és zeneszertár** gyarapodása : *a)* Zenekari kották. Liszt I. és II. Magyar rapszodiája ; Haydn József : Gyermekszimfónia ; Adam : A nürnbergi baba ; Godard : Berceuse de Jocelyn ; Raimann : Magyar induló ; *b)* Énekkari kották. Mester-Borsay : Szózat ; König Péter : Szent Imre himnusz, Óh áldott Szűzanya, Gyászbaborult egek ; *c)* Ének- és zenekarra írt kották. Kozáky : Szent Imre himnusz ; Szent-Gály : Diákinduló ; *d)* Hangszerek Haydn Gyermekszimfóniájához ; *e)* Egy angol-mechanikás zongora. Összesen : 1555·10 P értékben.

8. **A tornaszertár** gyarapodása : *a)* vétel útján : 1 motorhasználatra is alkalmas csónak, 1 gumi-szőnyeg, 1 stopper-óra, 1 kartoték-rendszer a tanulók testi fejlődésének és erősödésének kimutatására, összesen 890 P értékben ; *b)* ajándék 10 pár skí a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól 200 P értékben.

9. **A tanári könyvtár** gyarapodása : *a)* vétel útján 71 mű 72 kötetben ; *b)* ajándékozás 29 mű 107 kötetben, összesen 100 mű 179 kötetben, 1836·28 P értékben. A hazai és külföldi folyóiratok száma 35. Előfizetésre 308·48 P-t, a könyvek kötésére 248 P-t fordítottunk. Könyvet ajándékoztak : a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, a Magyar Tudományos Akadémia, a m. kir. postavezérgazgatóság, a Faluszövetség, a Berzsenyi Dániel reálgimn., Entz Géza, Farkas Geiza, Lehár Ferenc és Menczer József urak.

10. **Az ifjúsági könyvtár** gyarapodása : *a)* vétel útján 172 mű 460 P értékben ; *b)* ajándék : Zimmermann Lajos dr. úr 200 köt. adománya 1000 P értékben és 25 mű 31 P értékben. Könyvek kötésére 70·40 P-t fordítottunk.

Mindazok, akik könyv- és szertárainkat adományokkal gyarapították, fogadják az intézet hálás köszönetét !

IX. IFJÚSÁGI EGYESÜLETEK MŰKÖDÉSE.

1. Vallásos egyesületeink. Vezetőtanár : Éder-Szászy László dr. Az idei iskolaévben is lankadatlan buzgósággal folytattuk missziós tevékenységünket az eddigi programm szerint. Intézetünk minden növendéke tagja volt a Jézus Szent Gyermeksége, illetőleg a Hitterjesztés egyesületének. Sajnos, bár a missziós munka a hagyományos lelkesedéssel folyt, a hatását világszerte éreztető nagy gazdasági válságot egyesületünk is megérezte. De ha így anyagiakban nem is haladtuk meg az elmúlt esztendei eredményt, lelkiekben annál inkább. Mert a fiúk mindenkor átérezve a hitterjesztés ügyének mindnyájunkat egyformán érdeklő fontosságát, sok-sok szentáldozást, lelkiáldozást, szentmishallgatást, szentséglátogatást, olvasót és más imádságokat ajánlottak fel az év folyamán a missziók javára. A missziós vasárnap (okt. 3. vasárnapja) Xav. Szent Ferenc napjával és Vízkereszt-ünnepével kapcsolatban számosan missziós kilencedet végeztek és így rótták le az isteni Üdvözítő iránti hálájukat és Egyházunk iránti kötelességüket. Úgy, hogy nemcsak imádkoztuk : Jöjjön el a Te országod, de dolgoztunk is Krisztus Király országának terjesztésén.

Gyűjtésünkhöz adományaikkal hozzájárultak : öméltósága br. N. N. és Brandis Pálné úrnők, önagysága Horánszky Irma, dr. M. F.-né, dr. Nádasdi-Baán Achillesné, özv. Gergely Károlyné, Háray Istvánné és S. O. S. úrnők, Bartha István és Morlin Amadé urak és a IV. B. o. 8 keresztelésre : 32 P. Jötevőink fogadják egyesületünk köszönetét.

Gyűjtöttünk folyóiratokban : 698 P 50 f, értékben : 317 P 39 f-t, összesen : 1015 P 89 f-rel járultunk hozzá a világmisszióhoz.

Ezenkívül nagymennyiségű bélyeget, staniollemelt, parafadugót, szivargyűrűt, szivarvéget, régi pénzt, olvasót, érmet, képeslapot és szentképet szolgáltatunk be a Názareti Misszióházba (Budatétény).

Mindenki, aki akár imájával, akár filléréivel, akár az adományok szorgos gyűjtésével részt vett a missziós munkában, szent hitünk terjesztésén dolgozott és ezzel mindennél nagyobb kincset gyűjtött magának a Mennyei Atyánál. Nem a mi köszönetünk, hanem az Úr Jézus áldása az ő legnagyobb jutalma!

2. Vörösmarty-Önképzőkör. Vezetőtanára : Szomolányi József. Tagjai a két VII. és VIII. oszt. összes és a két VI. oszt. válogatott tanulói, összesen : 167. Tisztviselői : Lupkovics Miklós VIII. B. o. t. főjegyző, Bertha Kelemen VII. A. és Rádi Zoltán VII. B. o. t. jegyző, Jalsovszky Jenő VIII. A. o. t. pénztáros, Kovács Dénes VIII. A. o. t. ellenőr, Valló József VIII. A. o. t. könyvtáros. Összesen 11 gyűlést tartottunk ; ezeken 16 dolgozat, 6 szónoklat, 9 írásos bírálat, 37 szavalt, több zongora- és hegedűjáték szerepelt. A VII. A. oszt. tanulói latinnyelvű emlékünnepet rendeztek Vergilius születésének 2000. fordulójára. Legsikerültebb dolgozataink : Rutterschmidt Károly VIII. B. o. t. : A mai Erdély írói ; Beck Péter VIII. B. o. t. : Magyartalanságok ; Szimonisz László VIII. A. o. t. : A dákorománizmus ; Engel István VII. A. o. t. : A kisebbségek helyzete Európában. Bírálatukkal kitüntek Karafiáth Jenő VIII. B., Bónis György VIII. A. és Bertha Kelemen VII. A. o. t. Lupkovics Miklós, a kör főjegyzője alkalmi szónoklataival vívta ki el-

ismerésünket. A kör legkiválóbb szavalója és évi szavalóversenyünk győztese Kovács Dénes VIII. A. o. t. Zongorajátékával szép sikert aratott Bamberger Béla, Böszörményi Miklós VIII. B. és Jelinek Győző VIII. A. o. t.

Körünk ez évben 12 tárgykörből 25 pályázatot hirdetett. Beérkezett 46 pályamunka. Az eredményes pályázatok és a nyertes tanulók sora :

Vallástan : Magyarországi Szent Erzsébet élet- és jellemrajza. Nyertes : Jelinek Győző VIII. A. o. t., aki kegyeletes lélekkel, tartalmas dolgozatban, szép stílusban oldotta meg feladatát. Jutalmat érdemelt még Kenderessy Tibor VIII. A., Győri Ferenc VII. B. és Morlin Zoltán VII. A. o. t.

Magyar nyelv : a) Tanulmány egyik élő erdélyi írónkról. A jutalmazott munka essay-formában, az író lelkialkatából kiinduló genezissel, tömör és kifejező nyelven ismerteti Tamási Áron írói működését ; világnézeti állásfoglalása azonban határozottabb lehetne. A dolgozat szerzője : Rutterschmidt Károly VIII. B. o. t. — b) Az 1820—1830-as évek nemzeti törekvésével kapcsolatos novella. Nyertes : Krémer János VII. B. o. t. ; elbeszélésének bonyodalma ügyes, előadása érdekes, de szerkezete még nem elég formás. — c) Verspályázatunkon Pólya János VIII. B. o. t. győzött fejlett formaérzékéről tanuskodó költeményeivel. Dícséretet nyert Marchard Miklós VIII. B. és Oláh Ákos VIII. A. o. t.

Latin nyelv : Beszéd intézetünk Szent Imre-szobra előtt. (Latin nyelven, klasszikus szerkezetben.) Győztes Győri Ferenc VII. B. o. t. ; dictióján meglátszik, hogy sokat és jól forgatta a klasszikusokat.

Görög nyelv : Hesiodus : Munkák és Napok 107—200, műfordítás : bevezetésül Hesiodus tanítóköltészete. Jutalmat nyert Balogh Lajos VII. A. dícséretet Szőnyi Antal VII. A. o. t. Bevezetésük ügyes és tartalmas, a nyertes tanuló verselése jobb, mint versenytársáé.

Magyar történelem : Nemzetiségi politikánk 1867 óta. A nyertes : Karafiáth Jenő VIII. B. o. t., dolgozata önképzőkori pályázatnál szinte szokatlanul széleskörű forrástanulmányról és elmélyedésről tanuskodik : tájékozott a kérdés minden vonatkozásában, a jutalmon kívül külön dícséretet érdemel. Dícséretet nyert Haraszty Gábor VI. A. o. t.

Világtörténelem : a) Középkori kísérletek az európai államszövetség megalakítására. Nyertes : Engel István VII. A. o. t. ; világosan és logikusan csoportosít, éretten gondolkodik, de kissé szűkre szabta dolgozatának kereteit. Karafiáth László VI. A. o. t. nagyobb anyagot ölel fel, de kevésbbé uralkodik felette ; elmélyedő munkájáért és tanulnivágyó érdeklődéséért szintén jutalmat érdemel. Ágner László VI. A. o. t. a kérdés irodalmának úgyszólván minden fontosabb termékét áttanulmányozta, de nem tudta kellő formába önteni. Szorgalmáért szintén érdemes a jutalomra. — b) Középkori zárandoklatok. A nyertes : Tichy Gyula VII. A. o. t. hasonlóképen az anyag kimerítő összegyűjtéséért érdemel jutalmat ; szerkesztői készsége még kezdetleges.

Természetrész : a) A kaucsuk. Alapos és világos munkájáért jutalmat érdemelt Bertha Kelemen VII. A. o. t. Dícséretes Takáts István VII. A. o. t. dolgozata. — b) Az erdő élete. Nyertes Jalsovszky György VI. A. o. t. Ügyesen és szeretettel csoportosította ismereteit, dolgozatának kiállítása mintaszerű.

Természettan : a) A váltóáram. Milyen kísérleteket tudunk végezni

váltóárammal? Nyertes : Budó Ágoston VIII., A. o. t. Nagyszámú és gyakran leleményes kísérlete és szabatos fogalmazása egyaránt elismerést érdemel. — b) Kepler élete és tudományos működése. Jutalmat nyert Morlin Zoltán és Déri Pál VII. A. o. t. Érdekesen ismertetik Kepler életét, okosan méltatják tudományos működését. Dicséretes Mikolay Miklós VII. B. o. t. pályázata.

Mennyiségtan : a) A sík- és gömbháromszög tételeinek összehasonlítása. A nyertes dolgozat szerzője, Budó Ágoston VIII. A. o. t. matematikai exaktsággal bizonyítja a két trigonometria összefüggését. — b) Sík-geometriai egyszerű maximumok és minimumok. Jutalmat és dicséretet érdemelt Misángyi Vilmos VII. B. o. t. Jól megválasztott 20 feladatot old meg helyesen, világos fogalmazásban. Függvényábrázolásai külön dicséretet érdemelnek.

A rajz- és festménypályázaton Benesch Ferenc VII. A. o. t. érdemesült jutalomra Vörösmarty Szép Ilonka c. költeményének illusztrálásával. Dicséretet nyert Takáts Tibor VIII. B., Misángyi Vilmos és Sulyovszky Dénes VII. B. o. t.

A pályázatok jutalmazására Rohrböck Ferenc egyetemi magántanár egy darab 20 koronás aranyat, Takáts Sándor piarista, a képviselőház főlevéltárosa és az Eggenberger-könyvkereskedés több könyvet adományozott. Fogadják hálás köszönetünket!

3. Segítő Egyesület. Vezető-tanárai: Dragos Károly és Pesovár Ambrus. Az egyesület ezévi tisztikara a következő volt : Wein Miklós VIII. B. o. t. elnök, Radocza Gábor VII. B. o. t. alelnök, pénztáros Kovács Dénes VIII. A. o. t., titkár Czech Sándor VII. A. o. t., ellenőr Pattantyús-Ábrahám Dénes VII. B. o. t., főkönyvtárosok : Budó Ágoston VIII. A. o. t., Karafiáth Jenő VIII. B. o. t., könyvtárosok : Rádi Zoltán VII. B. o. t., Jalsovszky György VI. A. o. t., jegyző : Hortobágyi Béla V. B. o. t. A tagok száma : 252. Az egyesület több irányban fejtett ki ebben az esztendőben tevékenységet.

a) A takarékoság szellemét istápolta és szükségességének tudatát tartotta ébren. E tevékenységnek nagyobb arányú megnyilvánulását láttuk azokban a dolgozatokban, amelyeket az intézet összes tanulói a takarékoságról írtak.

b) A tanuláson kívüli idő hasznosítására azzal buzdította az egyesület a tanulókat, hogy a karácsonyi szünetben szépsikerű kézügyességi kiállítást rendezett. Az I—VIII. oszt. tanulók ötszáznál több tárgyat állítottak ki, amelyek arról tettek tanuságot, hogy ifjaink nemes vetélkedéssel foglalkoznak a fényképezéssel, lombfűrészeléssel, mesterségekkel (asztalos, lakatos, könyvkötő), műszerek előállításával, természettudományi érdekű gyűjtéssel, bélyeggyűjtéssel. A kiállítást dec. 25-én nyitottuk meg előkelő vendégek jelenlétében. A kiállítást szülők és iskolánk barátai közül sokan tekintették meg : köztük : Degré Miklós, az ítéletábla elnöke, Szücs István h. államtitkár, országgyűlési képviselő. A kiállított tárgyakat Ferenczi Zoltán dr., Holló Károly tanárokból álló bizottság bírálta meg. Ennek alapján jutalomban részesültek : I. A cserkészcsapat Vass Tibor raja összerakható kajakért. II. Fizikai műszerekért : 1. Budó Ágoston VIII. A. o. t. (függővasút, elektrolitikus szaggató), 2. László Gábor VIII. B. o. t. (villanyvilágítási berendezés), 3. Verebély Géza VIII. A. o. t. (teleszkóp). Dicséretet kaptak : Bársony István VIII. A. o. t. (több

elektromos eszköz) ; Endrényi Tivadar VIII. A. o. t., Hiesz Dénes VIII. B. o. t., Misángyi Vilmos VII. B. o. t., Jalsovszky György VI. A. o. t. (repülőgép-modellek). III. Fotografálás. Jutalomban részesültek : Jalsovszky Jenő VIII. A. o. t., Vértesy Sándor VII. A. o. t., Győri Ferenc VII. B. o. t., dícséretet kapott Lakatos György III. B. o. t. IV. Rajz és festmények : Takács Tibor VIII. B. o. t. (interieur), Benesch Ferenc VII. A. (tájkép), Takáts István VII. A. o. t. Dícséretet kaptak : Wein Gábor IV. A. o. t., Bárczy János IV. B. o. t., Hoffmann Pál III. B. o. t., Szentgyörgyi András I. B. o. t. V. Szobrászat. Jutalomban részesültek : Fehér István VII. A. o. t., Straub Gyula IV. B. o. t., Szentgyörgyi András I. B. o. t., dícséretet kaptak : Hoffmann Pál III. B. o. t., Fehér Imre I. A. o. t. VI. Famunkák. Jutalomban részesültek : Bauer Péter VI. A. o. t., br. Than Károly I. A. o. t. Dícséretet kapott: Joó Tibor V. A. o. t., Pósta Ferenc III. A. o. t., Dénes István I. B. o. t. VII. Papírmunkák : Karácsonyi Alajos II. A. o. t. (a piarista-épület váci-utcai frontja). Dícséretet kaptak : Réczey Jenő VII. B. o. t. (szivargyűrűkből összeállított kép), Hagenmacher Tibor IV. B. o. t. (hajó), Jankovics Tibor IV. B. o. t. (hajó), Koós Miklós IV. B. o. t. (repülőgép), Straub Gyula IV. B. o. t. (hajó), Burka László III. B. o. t., Török Gedeon III. B. o. t. VIII. Gyűjtemények: Jutalomban részesültek: Karafiáth Jenő VIII. B. o. t. (pénzgyűjtemény), Wein Miklós VIII. B. o. t. (éremgyűjtemény). Dícséretet kaptak : Fenesi Ferenc VII. B. o. t., Rády Győző VII. B. o. t., Zsolnai Ede V. B. o. t., Wein Gábor IV. A. o. t., Bátori Kálmán IV. B. o. t., Kovachich György III. A. o. t. (lepegyűjtemény).

c) Február 14-én zeneestélyt rendezett a következő műsorról :

1. Mendelsohn : Hebridák. Nyitány. Zongora-négykezes. Előadták : Bamberger Béla, Böszörményi Miklós VIII. B. o. t.

2. Rimsky—Korsakow : Hindu dal a «Sadko» operából. Popper : Áhítat. Csellón előadta : Wein Gábor IV. B. o. t. Zongorán kísérte Reischl Edgar VIII. A. o. t.

3. Wein Miklós szavalt.

4. Schubert : Impromptu B-dur ; Bossi : Toccata. Zongorán előadta : Jelinek Győző VIII. A. o. t.

5. Veracini : Largo ; Sarasate : Romanza Andaluza ; Zsolt : Satyrok és Dryadok. Előadta Bisztriczky Tibor hegedűművész, okl. zenetanár. Zongorán kísérte : Emhő László műegyetemi hallgató.

6. Telemann : Suite in G-moll ; a) Napolitaine, b) Polonaise, c) Menuett, d) Musette, e) Harlequinade. Előadták : Bónis György VIII. A. o. t., Vajna Ernő VIII. B. o. t., Déri János, Szepesi László V. A., Wein Gábor IV. A. o. t., Balázs Dezső VI. B. Bamberger Béla VIII. B., Jelinek Győző VIII. A. o. tanuló és Böszörményi György orvostanhallgató.

d) Harminckét levelezőlappból álló albumot adott ki az iskoláról. Ezek a levelezőlapok az iskolában levő művészi alkotásokat, gyűjteményeket és egyes tantermeket ábrázoló művészi reprodukciók.

e) Segélyezte a szegénysorsú tanulókat tankönyvekkel, írószerekkel, pénzzel és ruhával.

Az egyesület jótévi : Trunkhahn Leopold vezérigazgató úr (2 öltözet előkelő szabású új ruhát és télikabátot jutalomképpen), gr. Festetich Miklós

úr (egy öltözet ruhát), dr. Radocza Kálmánné úrnő (egy öltözet ruhát, fehérneműt), Nádasdi-Baán Achilles úr (írószereket), özv. gr. Woracziczky Jánosné úrnő (14 P), Schreiber Ádámné úrnő (15 P), Pesti Első Hazai Takarékpénztár (50 P), Magy. Orsz. Központi Takarékpénztár (60 P), dr. Gellért Elemér úr (2 öltözet), Rónai Miklós úr 15 tanulónak naponként reggelit adott. Fogadják a segélyezett tanulók és az intézet hálás köszönetét !

4. **Cserkészlet.** A csapatszervező testület elnöke Kisparti János dr. főigazgató. A Szervező Testület tagjai : Balanyi György dr. és Szomolányi József piarista tanárok s a szülők részéről Degré Miklós dr., a budapesti kir. ítélőtábla elnöke. A vezető-tanárok Bátor József dr., Szamek József dr., Kiss József és Ferenczi Zoltán dr. ; a gyakorlati munkában segítő fogadalmat tett tisztek, segédtiszték és öregcserkészek : Meszner Tivadar, Metzger Lambert, Farkas József (a Sztrilich Tamás-rajban), Nagy József dr., Sima Imre (a Csapody-rajban), Virágh Zoltán (a Rozgonyi-rajban), Maurer Gyula (a Vass Tibor-rajban) és Jencs Árpád dr. (az irodában). Próbát tett raj- és őrsvezetők : Bónis György, Jalsovszky Jenő, Letenoczki Ferenc, Szentiványi László, Szimonisz László, Valló József VIII. A., Giel János, Mannó István VIII. B., Dögl Tibor, Kump Tibor, Pápai József VII. A., László Miklós, Pattantus Á. Dénes, Réczey Jenő, Rózsa Iván VII. B., Jalsovszky György, Rohrböck László VI. A., Hajts Gyula VI. B o. t.-k.

A csapat létszáma 142 cserkész. A már érettségizettekből alakult tisztikar 24, összesen 166 fő. (A Diákszövetségnek 2. ö. B. K. D. néven külön öreg csapata van.)

Első helyen kell megemlitenünk, hogy szeptember 8-án fájdalmas veszteség érte a csapat minden egyes cserkészt és vezetőjét : Zimmermann György őrsvezető, a mindenki számára felejthetetlen «Cimi» váratlan és megrendítő körülmények között elhunyt. Könnyes szemmel kísérte őt az egész csapat utolsó útjára. Kedves egyénisége minden piarista cserkész előtt követendő példaként lebeg. A cserkészideál megtestesítését láttuk benne. Felejthetetlen emlékét szívünkbe zárva őrizzük.

a) Általános munka. Cserkészcsapatunk ezévi általános munkájában az átlag kéthetenként rendezett kirándulások, a hetenként tartott raj-, illetve őrsi összejövetelek, a különböző katolikus körmeneteken és iskolai szolgálatokon való részvétel mellett az otthon berendezésére és ismét a műhelymunkára vetett súlyt. A Sztrilich Tamás-raj tagjai Szamek József dr. vezetésével négy összerakható vászonkajakot készítettek — gimnazista fiúkkal tudomásunk szerint első ízben az országban.

b) Táborszások. A cserkészszellemben és gyakorlatiasságban való növekedés igazi tere a táborozás. A nyár folyamán egymástól független rajtáborokat rendeztünk. A csapat legidősebb raja, a Sztrilich Tamás-raj Molnár Sándor piarista tanár kíséretében, Sima Imre vezetésével szárazföldi és vízi külföldi mozgótáborot rendezett. Útirányuk a következő volt : Budapest—Bécs—Linz—Salzkammergut—Mondsee—Attersee—Schafberg—Salzburg—Passau. Innen a Dunán csónakokon Budapestre. A Vass Tibor-raj Szamek József dr., Szüsz András, Metzger Lambert vezetésével kombinált mozgó- és állótáborot vezetett a Bakony és Balaton vidékén a következő útvonallal : Budapest—Pannon-

halma—Zirc—Bakonybél—Farkasgyepü — Városlőd — Veszprém — Balaton-
Almádi—Füred—Tihany—Badacsony. A két legfiatalabb raj Bátori József dr.,
Gombos Albin dr., Nagy József dr., Major Dezső dr., Virágh Zoltán és Bruck
György vezetésével gróf Károlyi József Fehérvárcsurgó közelében lévő vadas-
kertjében ütötte fel sátorfáját. A kedvesen csobogó Gaja-patak völgye nagy-
szerű alkalmat adott a cserkészügyességekben való gyakorlásra, a tábori élet
kemény, de ezer romantikával teli gyönyörűségeinek élvezésére. A változatos
program, a labdajátékok, a sokfajta hadijáték, a vadlesek, a mouflonok, a
bodajki fürdés, Székesfehérvár nevezetességei, a nagy Prohászka sírjához
való zarándoklás, Csókakő történelmi váromjai eltörölhetetlen benyomáso-
kat véstek a fiúk lelkébe. A tábort két ízben is igen sok szülő látogatta meg,
köztük a gimnázium igazgatója és a pesti rendház főnöke is.

Szokásunkhoz híven — immár kilencedszer — a karácsonyi vakációban
téli táborba indultunk dec. 26—jan. 3-ig három csoportban Bátori József
dr., Szamek József dr., Ferenczi Zoltán dr., Kiss József, Nagy József dr., Mesz-
ner Tivadar és Sima Imre vezetésével, összesen 60 fővel. Mind a három tábor
helye ismét a gyönyörű Semmering (Spital és Steinhaus am Semmering), ame-
lyen már évek óta karácsonykor nagyszerű hóviszonyoknak örvendhettünk.
A fiúk a szíes nagy testi ügyességet, kitartást és gyors elhatározóképességet
kívánó s így ezeket a tulajdonságokat fejlesztő sportját még jobban megszeret-
ték és újra, most már egyszerre több csoportban járhatták be nagyszerű túrá-
kon a Stuhleck (1783 m), a Sonnenwendstein (1523 m), a gyakorlottabbak pedig
a 2009 m magas Schneepfét.

A húsvéti vakációban, virágvasárnap és nagycsütörtök között két irány-
ban is rendeztünk mozgótáborokat. A Sztrilich Tamás-raj Metzger Lambert és
Farkas József vezetésével Mohács—Pécs és a Mecsek útiránnyal, a Csapody-
raj pedig Sima Imre vezetésével a Vértes-hegység szebb részeit járta be a követ-
kező útiránnyal: Budapest—Felsőgalla—a bánhidai Turul és a Centrálé—Tata-
bánya—Vitám-vár—Gesztés-vár—Szentkereszt—Gerencsér-vár—Mór—Buda-
pest. Pünkösdkor a Sztrilich Tamás-raj a Csepel-szigetet evezte körül.

c) Versenyek. Szept. 6—7—8-án rendezte a Magyar Cserkész Szövetség
második országos vízicserkészversenyét a főcserkész örökös vándordíjáért.
A versenyek két csoportra oszlottak: örsi és egyéni versenyekre. Az örsi
versenyek pontjai voltak: 7 × 50 m-es úszóstafféta, jeladás morze, szemafor és
kodezástáblával, vízikirándulás főzéssel, táborozással, akadályverseny 7—8 mes-
terséges akadállyal (pl. elszabadult csónakot kihúzni stb.). Az egyéni versenyek
számai voltak: csáklázás és molnárevezés, kormányzás, elsősegélynyújtás,
csónakjavítás, kötélmunkák (csomók és fonások), vízrendészeti ismeretek
és fuldoklónak úszva való kimentése. A versenyszámok tehát az egész vízi-
életet magukba foglalták. A piarista csapat két örsöt indított és megnyerte
az első és második helyet s így továbbra is birtokában maradt a főcserkész
vándordíja, a gyönyörű ezüstpajzs.

A csapat évközben több ízben rendezett az egyes rajokon belül örsi
versenyeket. Ezek a versenyek négy fordulóval egy-egy hónapig tartottak és
magukba ölelték a cserkészélet minden mozzanatát, a próbák pontjait éppúgy,
mint a tanulás terén elért eredményeket.

Január 2-án rendezte a csapat házi síversenyét a Semmeringen 50 résztvevővel évfolyamok szerint ; külön lesikló- és külön műversenyyel. Az egyes kategóriák első helyezettje emlékérmét is kapott. Elsők voltak : Lesiklóversenyben : 18—16 év közt Giel János ; 16 éven alul : Gecső Domokos ; kezdők között : Ránits László. A műversenyben : 16 éven felül : Tariczky Zoltán ; 16 éven alul : Gecső Domokos ; kezdők : Ránits László.

d) Külső és belső ünnepélyek. Cserkészcsapatunk tagjai a fogadalmat mindig csak egy esztendőre teszik. Szeptemberben mindenkinek, aki cserkész akar maradni, újból írásban kell kérnie fogadalomújításra való bocsátását. Az ünnepélyes fogadalomújítást — melyet éppen úgy, mint a jelöltek fogadalomtételét és a táborbaszállást, közös szentgyónás és áldozás előzött meg — a Cserkészparkban szeptemberben tartottuk. A csapat új tagjai pedig a gimnázium főigazgatója, számos tanára és az érdeklődő szülők jelenlétében a Cserkészpark szomszédságában május 24-én, áldozócsütörtökön tették le a fogadalmat. Az ünnepi beszédet Menczer József piarista tanár mondotta, a szülők nevében Heinrich János kereskedelmi iskolai igazgató intézett buzdító szavakat az új cserkészekhez. A csapatnak ehhez a két legbensőségesebb és leginkább a cserkésziideal felé irányuló csendes ünnepségéhez csatlakozott a rajonként külön rendezett karácsonyeste, melyen a fiúk kölcsönösen megajándékozták egymást. December 14-én rendezte a csapat ezévi táborozási beszámolóját az intézet tornatermében. Komoly és tréfás magyar nóták, árnyképek, két cserkész-szindarab voltak a műsor kiemelkedőbb számai.

e) Nyári terveink, segítyezések. A belső munka folytatásaként ezidén ismét rajtáborokat tervezünk. A két fiatal raj Magyaróvár környékére készül, a Csapody-raj kombinált mozgó- és állótábort készül lebonyolítani a nyugatmagyarországi hegyekben és a Dunán, a Sztrilich Tamás-raj a Passau—Budapest evezőstúrárt fogja megrendezni.

Régi tradíciókhoz híven a vezetőség ezidén is állotta elvét, hogy anyagi okok miatt egy jó cserkészt sem hagy itthon a táborozásról. Hála a szülők és jóakarók nagyarányú támogatásának, ebben az esztendőben a Testvériségi Alapból kerekén 950 pengőt fordítottunk szegénysorsú cserkészeink táborozási költségeinek fedezésére.

5. **Maywald József Gyorsírókör.** Vezetőtanára Kiss József. I. Az elmúlt iskolai évben 6 gyakorló, 12 haladó és 29 kezdő gyorsíró tanulta az egységes magyar gyorsírást Radnai Béla dr. tankönyveiből, összesen heti 6 órában.

II. A gyorsírókör az 1930 31. iskolai évre a következő tisztikart választotta meg : Jalsovszky Jenő VIII. A. o. t. ifjúsági elnök, Pattantyús Á. Dénes VII. B. o. t. főjegyző, Karafiáth László VI. A. o. t. jegyző, Jalsovszky György VI. A. o. t. pénztáros, Makai Endre VI. A. o. t. könyvtáros.

Okt. 31-én a gyorsírókör tagjai kegyeletes megemlékezéssel helyeztek virágot Maywald Józsefnek, az intézet egykori nagy tanárának sírjára. Ez alkalommal Pattantyús Á. Dénes VII. B. o. t. mondott emlékbeszédet.

A gyorsírókör az alakuló és megnyitó gyűlésen kívül két rendszer felolvasó, egy rendkívüli és egy zárógyűlést tartott s a különböző csoportok részére az olvasási, rövidítési, szabatosírási és a percnként 60 szótagtól 250 szótagig fokozódó gyorsasági versenyekkel együtt összesen 60 háziversenyt rendezett.

Ezek a versenyeken tanulóink összesen 385 dolgozatot adtak be és ezeknek 65%-a sikerült.

A házi versenyeken a résztvevő 12 osztály közül a legnagyobb sikerrel a VI. A. osztály szerepelt és ismételten elnyerte «a gimnázium legjobb gyorsíró-osztálya» címet. Ezzel a győzelmével másodízben szerezte meg a Sík Sándor örökös vándordíj egyesztendei védelmét. A második helyre a VII. A. osztály került az V. B., a VIII. A. és a IV. B. osztály előtt.

III. Gyorsíróink résztvettek a Magyar Gyorsírók Országos Szövetségének versenyein is és az 1930. évi fővárosi kerületi versenyen megnyerték a 200 szótagos hármas csapatversenyt, az 1930. évi országos és kerületi versenyek végeredménye alapján a budapesti középiskolák csoportjában 17 versenyző intézet közül a második helyre kerültek. A gimnázium gyorsíróinak e kettős sikeres szerepléséért oklevéljutalomban részesült.

Az 1931. tavaszán rendezett országos gyorsíróversenyen tanulóink kicsiny számuk miatt csak az egyéni versenyeken érvényesülhettek. A legszebb eredményt Makai Endre VI. A. o. t. érte el, aki a 200 szótagos fokon mintegy 300 versenyző közül a második helyre került és elnyerte a gyorsírósövetségnek a kiválóbb gyorsírók jutalmazására alapított ezüstjelvényét. Ugyanezen a fokon sikerült áttétellel szerepelt még Makai János V. B., Karafiáth László VI. A. és Szőnyi Antal VII. A. o. t. is. Az 1931. évi fővárosi kerületi versenyen a 150 szótagos fokon sikerült dolgozatot adott be Pósta Péter VII. A., Makai János V. B., Karafiáth László VI. A., Jantsek Gyula VII. B., Farkasfalvi Ervin VI. A., Agner László VI. A. és Imrédy Tamás III. B. o. t. A 100 szótagos fokon Makai János hibátlan áttétellel és kitűnő áttételi idővel került az első helyre és elnyerte a gyorsírósövetség hibátlansági bronzjelvényét. Nagyon jó áttétellel szerepeltek még ezen a fokon Pósta Péter VII. A., Botka Pál VIII. A., Emödi György VIII. B., Imrédy Tamás III. B., Agner László VI. A., Jalsovszky Jenő VIII. A., Jantsek Gyula VII. B., Karafiáth László VI. A., Andrasko Ferenc IV. B., Orphanides Lukács V. B., Szabó Tivadar VI. A. és Schrödl Tibor VI. A. o. t.; sikerült dolgozatot adott még be Bauer Péter VI. A., Kalicza László V. A., Jalsovszky György VI. A., Sturm Elemér IV. B. Lászy József VI. A., Tóth István VI. A. és Dudutz Károly V. A. o. t.

A gyorsírósövetség az idei gyorsíróversenyeken rendezett először a 200 és a 100 szótagos fokon úgynevezett páros versenyeket, amikor a versenyzőknek egymás sztenogrammját kellett elolvasni és közönséges írásba áttenni. Ezen az újfajta versenyen intézetünk gyorsírói igen szép sikerrel szerepeltek, amennyiben a 200 szótagos fokon a Szőnyi Antal—Pósta Péter pár oklevéljutalomban részesült, a 100 szótagos fokon pedig a Karafiáth László—Makai Endre pár több mint 200 pályázó közül egymás sztenogrammjából dolgozva nagyon jó idő alatt teljesen hibátlan áttétellel került az első helyre. A 100 szótagos páros versenyen jó eredményt ért el még a Szőnyi Antal—Pósta Péter pár és a Makai János—Andrasko Ferenc pár is.

Említésreméltó még, hogy Makai Endre VI. A. o. t. a Gyorsírástudomány nagy pályázatán könyvjutalomban részesült és a 100 szótagos német gyorsíróversenyen is második díjat nyert.

Az országos kerületi és házi versenyek eredményei alapján a gimnázium

1930 31. évi gyorsíróbajnokságát Makai Endre VI. A. o. t. nyerte, a gimnázium legjobb kezdő gyorsírója Farkasfalvi Ervin VI. A. o. t., a gimnázium legjobb alsós gyorsírója pedig Imrédy Tamás III. B. o. t. lett. Rajtuk kívül pénz-, érem-, könyv- vagy egyéb jutalomban részesültek még Jalsovszky Jenő és Botka Pál VIII. A., Pósta Péter és Szőnyi Antal VII. A., Jantsek Gyula VII. B., Agner László, Bauer Péter, Csikós Miklós, Karafiáth László, Lászy József, Szabó Tivadar és Tóth István VI. A., Makai János V. B. és Andrasko Ferenc IV. B. o. t. Dícséretet érdemelnek : Emödi György VIII. B., Tápay Ottó VII. A., Pattantyús Á. Dénes VII. B., Berényi Jenő, Frank Lothár, Jalsovszky György és Schrödl Tibor VI. A., Hajts Gyula és Tagányi Imre VI. B., Dudutz Károly, Kalicza László, Kindlovits Kálmán és Toldy-Ősz Iván V. A., Orphanides Lukács V. B., Sturm Elemér IV. B. és Kovachich György III. A. o. t.

A győztes tanulók jutalmazására Balanyi György dr. egyetemi m. tanár, rendfőnöki tanácsos úr 4 könyvet, Szomolányi József tanár úr 1 könyvet, a vezetőtanár pedig 20 pengőt és 12 könyvet adományozott. Az adakozók fogadják ezúton is az intézet háláját és köszönetét.

A gyorsírókör az elmúlt iskolai évben folyóiratok járatására, könyvtári beszerzésre és könyvköttetésre összesen 102.16 pengőt fordított. A gyorsírókör könyvtári állománya májusban 46 kötetből és 112 füzetből állott.

6. **Ének- és zenekör.** Vezetőtanár Pusch Ödön dr. A 100 tagból álló énekkar vasár- és ünnepnapokon négy hangra, a hétköznapi szentmiséken az egész ifjúság egy szólamban énekelt. Általánosan használt énekgyűjteményeink Zsaskovszky és Szent-Gály énekeskönyvei, a Turul daloskönyv, Geszler Ödön vegyeskarai és Erődy-Harrach : Magyar Árióna voltak. Az iskolai ünnepeken a zenekar Kozáky István dr. Szent Imre himnuszát, Liszt Ferenc : II. rapszodiáját, Raimann : Magyar indulóját, Adam : A nürnbergi baba c. nyitányát, Godard : Berceuse de Jocelyn c. művét és Szent-Gály : Diákindulóját adta elő. A Segélyegyesület javára rendezett hangversenyen és Szent Imre-szobrunk leleplezése alkalmával rendezett ünnepeken is szerepelt a zenekar.

Az intézet orgonistája László Gábor VIII. B. o. t., helyettesei Bertha Kelemen VII. A. és Rónay Egon VI. A. o. t. voltak. Vasár- és ünnepnapokon Embő László műegyetemi hallgató kíséri már évek óta fáradhatatlan buzgalommal és művészi tudással az énekkart, Bisztriczky Tibor okleveles zenetanár, hegedűművész hegedűjátékával szerzett tiszta örömet ifjúságunknak és a templomunkat látogató közönségnek. Mindketten — volt tanítványaink — önzetlenül szerepeltek a Segélyegyesület javára rendezett hangversenyen is.

Az ének- és zenekörünk ez évben szerzett zongorát. Köning Tivadarné úrasszony öméltósága buzgólkodására a zongora beszerzésére eddigelé br. Kornfeld Móric úr 200 P-t, br. Kornfeld Pál úr 100 P-t, domonyi Domony Móric úr 100 P-t, Köning Tivadar ny. államtitkár úr 100 P-t, br. Hammerstein Richárd úr 50 P-t, Munk Péterné öméltósága 100 P-t és szurday Szurday Róbert úr 100 P-t adományozott. Az angolmechanikás (Neunmayer, Berlin) zongora alkalmi áron 1500 pengőbe került, miből az adományokból 750 P a fedezet. Fogadják a nemes adakozók az intézet hálás köszönetét.

Az ének- és zenekarban való buzgó közreműködésükért könyvjutalmat

kaptak : Karácsonyi Alajos, Metzger Ernő, Palásthy Rezső II. A., Földi István, Hondl József II. B., br. Heim Miklós III. A., Darvasy Mihály, Wein Gábor IV. A., Szepesi László V. A., Bónis György, Jelinek Győző, Reischl Edgár, Szentiványi László VIII. A., Bamberger Béla, Bőszörményi Miklós László Gábor, Vajna Ernő, Wein Miklós VIII. B. o. tanulók.

7. Sportkör. A budapesti kegyestanítórendi gimnázium sportköre KISOK északi csoport I. sz. Vezetőtanára : Stefánszky Szilárd rendes testnevelési tanár, lakik VIII., Horánszky-utca 13. és Tajthy Kálmán dr. helyettes testnevelési tanár, lakik IV., Várház-körút 8. III. 12.

Az intézet nyilvános tanulóinak teljes létszáma : 710, a testgyakorlás alól felmentettek száma összesen : 26. A sportkörben működő tagok száma korosztályokként : I. korosztály 10—12 évesek : 32, II. korosztály 12—14 évesek 47, III. korosztály 14—16 évesek 60, IV. korosztály 15 éven felüliek 46. Összesen : 185 tanuló. A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszama összesen 12. A működő szakosztályok : játék, torna, atlétika, úszás, vívás, téli sportok, céllövészet, evezés, gye- és jég-hokki, kézi- és kosárlapda-játék. Az intézet tornatermének padozata 3502, játéokra alkalmas udvara közel 1000 m² területű. Külön játszótéren az intézetnek nincsen. Atlétikai célokra az FTC-pályát használja, úszásra a téli fedett és a Császár-fürdő uszodáját. Céllövésre intézetünk tornatermébe és a Cukor-utcai iskolába jártak gyakorolni.

A sportélet az elmúlt iskolaévben is erősen fejlődött. Egyes szakosztályok nagyon szép eredményeket értek el.

Vívóink szorgalmasan gyakoroltak, majd más intézetek vívócsapataival mérték össze pengéiket. Szorgalmuk jutalma : a kerületi bajnoki törccsapatversenyben második helyre kerültek, a kardcsapatversenyben a harmadik helyezést érték el. A csapat tagjai : Rádi Zoltán VII. B., Posta Péter VII. A., Haraszty Gábor VI. A., és Hortobágyi Béla V. B. o. t. voltak.

Kerületi bajnoki kard egyéni versenyben : Haraszty Gábor VI. A. negyedik, Hortobágyi Béla V. B. ötödik, Rádi Zoltán VII. B. o. t. a hatodik helyre küzdötték fel magukat. A kerületi bajnoki törccsapatversenyben : Rádi Zoltán VII. B. o. t. ötödik helyen végzett. Az országos versenyen, melyet a KISOK Hódmezővásárhelyen rendezett, törccsapatunk első lett. A bajnokcsapat tagjai : Rádi Zoltán, Nádasdy Baán László VII. B., Hortobágyi Béla V. B. és Posta Péter VII. A. o. t. voltak. Április 27-én és 28-án volt az intézeti házibajnokság : ennek eredménye : kardban első Hortobágyi Béla V. B., második Rádi Zoltán VII. B., harmadik : Haraszty Gábor VI. o. t. Törccsapatversenyben első Rádi Zoltán VII. B., második Hortobágyi Béla V. B., a harmadik helyre pedig Posta Péter VII. A. o. t. került. A Hámos Nándor-émlékserleget a VII. B. oszt. csapata nyerte Rádi Zoltán, Széles Sándor, Fenesi Ferenc összeállításban. Második a VIII. A. oszt. csapata lett. Ugyancsak a VII. B. oszt. csapata nyerte meg a Halászi-vándordíjat Rádi Zoltán, Nádasdy Baán László, Fenesi Ferenc induló vívókkal. Rendezett intézetünk egy jól sikerült kerületi kizárásos kardvívóversenyt is, melyen intézetünk igazgatója osztotta ki a díjakat nemes buzdító szavak kíséretében.

Jég-hokki-csapatunk ez évben harmadszor nyerte meg a KISOK jég-hokki-bajnokságot. A győztes csapat együttese a következő tanulókból állott :

Miklós László VIII. B. o. t. csapatkapitány, László Tibor VIII. A., Miklós Sándor VII. A., Bertha Kálmán VII. A., Vértessy Sándor VII. A., Fenesi Ferenc VII. B., László Miklós VII. B., Hircsák István VI. B., Hárny Béla VI. A. és Minder Rezső II. B. o. t. — Miklós Sándor VII. A. o. t. felsőbb engedéllyel játszott a krynicai jégbokci világbajnokságon a magyar válogatott csapatban.

Műkorcsolyázó-bajnokságot nyert Terták Elemér III. A. o. t., aki a lengyel korcsolyaszövetség meghívására Krakóban, Krynicán, Kattoviceban és Zakopanyiban nagy sikerrel bemutató műkorcsolyázást végzett. A budapesti jégünnepélyen a Kormányzó Úr Őfőméltósága az előtte és a külföldön bemutatott műkorcsolyázásáért megdicsérte.

Rövidkorcsolyázó-versenyen, melyet a KISOK megbízásából intézetünk rendezett, hat bajnokságot nyertek tanulóink. II. korosztály. I. Czukor János, II. Pólya Mihály IV. A., III. Minder Rezső II. B. o. t.; III. k.-o. I. Miklós Sándor VIII. A., II. Dögl Tibor VII. A. o. III. Hircsák István VI. o. t.; IV. k. o. I. Cserna Tamás VIII. B., II. Miklós László VIII. B. o. t. A csapatbajnokságok közül így az I., II. és III. korosztályt intézetünk nyerte.

Úszó-szakosztályunk három ízben rendezett házi úszóversenyt. Az egyes versenyszámokban a következő tanulók értek el jobb eredményt: 100 m gyorsúszás: I. Fenesi Ferenc VII. B. o. t. 1 p. 12.4 mp, II. Rádi Zoltán VII. B. o. t. 100 m mellúszás. I. Wein Miklós VIII. B. o. t. 1 p. 40.1 mp. Az idén gr. Woracziczky Antal VII. B. o. t. által alapított örökös úszó-vándordíjat a VII. B. oszt. csapata nyerte Fenesi Ferenc szakosztályvezető, Rádi Zoltán és Diner Gábor tanulókkal. Atlétikai háziversenyt kétszer rendeztek ez évben — a tavaszi most kerül lebonyolításra — az őszi verseny eredményei az alábbiak: 100 m síkfutás I. Rádi Zoltán VII. B. o. t. 12 p. 5 mp., II. Netter Béla VII. B. o. t., III. Miklós László VII. B. o. t. — 400 m síkfutás: I. Haas Béla VII. A. o. t. 58.3 mp., II. Tápay Ottó VII. A. o. t., III. Posta Péter VII. A. o. t. — Magasugrásban I. Nádasdy Baán László VII. B. o. t. 150 cm., II. Hircsák István VI. B. o. t., III. Haas Béla VII. A. o. t. — Súlydobásban I. Haas Béla VII. A. o. t. 8.59 m., II. Rádi Zoltán VII. B. o. t., III. Bertha Kelemen VII. A. o. t. — A 4 × 100 m stafétát a VII. B. o. tanulói nyerték. (Bakos János, Netter Béla, Rádi Zoltán és Fenesi Ferenc, 50.6 mp.) A 8 × 50 m alsós osztályközi stafétát a IV. B. oszt. nyerte. (Bárczy János, Heinrich Frigyes, Kereszty Bertalan, Kintli Kálmán, Nagy Géza, Schiller Gyula, Thuroczy Béla, Tóth István.) — 100 m síkfutás alsósok részére: I. Thuroczy Béla IV. B. o. t., II. Nagy Géza IV. B. o. t., III. Tóth István IV. B. o. t. — Magasugrásban I. Bárczy János IV. B. o. t. 130 cm. — Távolográsban I. Frimmel József IV. A. o. t.

Céllövőverseny az intézet vándordíjáért május 5-én volt. Az ötös csapatversenyt a VIII. A. oszt. tanuló nyerték 387 ponttal. (Fejér Tamás, Kenderessy Tibor, Serényi Gusztáv, Wohrycka István, Oláh Ákos.) Az egyéni versenyben: I. Fejér Tamás VIII. A. o. t. 90 ponttal, II. Kenderessy Tibor VIII. A. o. t., III. Agárdy Jenő VIII. B. o. t. szakosztályvezető.

Gyephokki-csapatunk megnyerte a KISOK rendezésében lefolyt bajnokságot. A csapat erősségét bizonyítja, hogy barátságos mérkőzéseik során győzött a Magyar Hockey Club és a Hungáriai Hokki Club tartalékkal

játszó csapatai ellen. Tagjai : Cserna Tamás szakosztályvezető, Miklós László VIII. B., Miklós Sándor VII. A., Bakos János, Fenesi Ferenc, László Miklós, Netter Béla VII. B., Háray Béla VI. A., Gecső Domokos és Hircsák István VI. B. o. tanulók. —

Tennisversenyünket az FTC-pályán tartottuk meg a vezetőség szíves engedélyével. Eredményei : I. Radocza Gábor VII. B., II. Budó Ágoston VIII. A., Egressy György VIII. A. és Vértesy Sándor VII. A. o. t. — A páros verseny eredményei : I. Budó Ágoston VIII. A. és Radocza Gábor VII. B. o. t., II. Frenreisz Ferenc és Egressy György VIII. A. o. t., III. Wein Miklós VIII. B. és Janszky László VII. B. o. t.

Kézilabda kerületi bajnokságban, mely még most is folyik, szintén résztvesznek tanulóink, jelenleg a harmadik helyen állanak.

Evező-szakosztályunk tagjai télen az evezős-szövetség helyiségében gyakoroltak, tavasz óta pedig a Dunán tesznek egy-kétnapos táborozással egybekötött kirándulásokat tanári kíséret mellett, a sportkörnek már négyre szaporodott csónakával. Szakosztályvezető Dömötör István VII. B. o. t.

Kosárlabda egész télen serényen folyt, szerdán és pénteken d. u. az intézet tornatermében Karafiáth Jenő VIII. B. o. t., ifjúsági elnök vezetésével. Az intézeti körmérkőzés még tart.

Tornászaink is szorgalmasan készültek a sportköri ünnepélyre, de a megrövidített iskolaév és az egymást érő versenyek miatt a bemutatót az elkövetkező iskolaévre kellett halasztani.

Ping-pong országos ifjúsági bajnokság páros versenyében Vidos Gyula VII. B. és Bauer Péter VI. A. o. t. a harmadik helyen végeztek. Házi versenyen : I. Vidos Gyula VII. B., II. Bauer Péter VI. A., III. Bakos János VII. B. o. t. lett.

Sakk-körünk húsz résztvevővel rendezte meg versenyét. I. Emódi György VIII. B., II. Karafiáth László VI. A., Böszörményi Miklós VIII. B. o. t., szakosztályvezető.

A sportkörben végzett eredményes munkájukért az intézet igazgatója plakett-jutalomban részesítette a következő tanulókat : Karafiáth Jenő VIII. B., Rádi Zoltán VII. B., Miklós Sándor VII. A., Fenesi Ferenc VII. B. és Haas Béla VII. A. o. t.

X. ÉRDEMSOROZAT.

A számok magyarázata. *Előmenetel:* 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. *Magaviselet:* 1 = példás, 2 = jó, 3 = szabályszerű, 4 = kevésbé szabályszerű.

I. A) osztály.

Osztályfőnök: Menczer József.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak								
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
Acsay Ferenc	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Antonighel Tibor	2	1	2	4	3	2	4	3	2	2
Bachmann Róbert	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2
Balonyi Tibor	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
⁵ Balthazár József	2	1	1	2	1	1	1	2	1	2
Barborik László	1	1	1	3	2	1	3	3	2	1
Bálint Nagy Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Belloni Dezső	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2
Boér Gábor	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2
¹⁰ Bruckmann Gyula	1	1	2	3	2	1	2	2	1	2
Cholnoky Imre	1	1	2	3	2	1	2	2	1	1
Dékány Gyula	1	1	2	3	2	2	3	3	1	2
Doser Ernő	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2
Ertl Mihály	1	1	2	3	2	1	1	3	1	2
¹⁵ Evva Ferenc	2	2	1	2	2	1	3	3	2	1
Farkas Pál	2	1	1	2	2	1	2	2	2	1
Fehér Imre	1	1	2	3	2	1	2	2	1	2
Fiantok Ottó	1	1	2	2	2	1	3	1	2	1
Firesa Endre	2	3	3	4	3	2	3	3	3	2
²⁰ Fischer Ottó	2	1	2	3	2	1	3	3	2	1
Fröchlíh Endre	1	2	2	3	3	1	3	3	2	1
Grób László	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
Gschwindt György	1	1	1	3	2	1	2	3	1	1
Imrédy Elemér	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
²⁵ Juhász Zoltán	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2
Kalamaznik Nándor	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Kartschocke Aurél	2	1	3	3	3	1	3	3	2	2
Kozma Tamás	2	1	2	2	2	2	3	3	2	2
Kundlak Iván	2	1	2	3	3	1	3	2	fm	1
³⁰ Makszy József	2	2	3	3	3	2	3	3	3	2
Mártha Sándor	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2
Meer Artur	1	1	1	1	1	1	2	3	2	1
Meller Endre	2	2	2	3	3	1	4	3	3	2
Mencsik Ferenc	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1
³⁵ Meszlényi Jenő	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1
Méri Béla	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1
Migléczi Ferenc	1	1	2	3	2	1	3	1	2	1
Mumper Ferenc	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1
Nagy Emil	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
⁴⁰ Oláh Imre	1	1	2	3	1	1	2	1	fm	2
gr. Pálffy László	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1
Radich Géza	2	2	3	3	3	2	4	3	2	2
Rakovszky György	1	1	1	2	2	1	2	3	2	2
Schubauer Kálmán	1	1	1	3	1	1	3	3	1	1
⁴⁵ Soltész Lajos ev. ref.	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1
Székely Mihály unit.	1	1	2	3	3	1	2	3	2	1
Szórádi Zoltán	1	1	2	3	2	1	3	2	1	1

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak								
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
		Madarassy Oszkár... ..	1	1	2	3	2	1	2	2
Magyar János	2	1	3	3	3	1	3	3	3	1
³⁰ Markó Jenő	1	2	3	3	3	2	2	2	1	1
Naszády Iván	1	2	3	3	3	2	2	2	1	1
Nádor Gyula	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1
Nemes Gyula	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2
Noviszedlák Károly	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2
³⁵ Prokl István Kálmán	1	1	2	2	1	1	1	2	fm	1
Salver Zoltán	1	2	3	3	2	2	3	3	2	2
Schmidt János	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1
Schnetzer Hugó ág. h. ev. ...	1	1	3	3	3	2	3	3	1	1
Schuck József	2	2	3	4	3	3	3	2	3	1
⁴⁰ Soós Imre	1	1	1	2	3	2	3	3	1	2
Szende Béla... ..	1	2	2	3	3	2	2	1	1	1
Szentgyörgyi András	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szénásy János	1	2	3	3	3	2	3	2	2	2
Szöke Gyula	1	1	2	2	1	1	2	2	1	2
⁴⁵ Takács Miklós	1	1	3	3	2	1	2	2	2	2
Tollinger Ferenc	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2
Tóth András	1	1	2	3	3	1	3	2	2	2
Triznya József... ..	1	2	2	3	2	1	3	2	2	2
Váradí János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
⁵⁰ Vereb József	1	1	2	3	3	2	1	1	2	2
Vugrincsi Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Wisinger András	2	1	3	3	3	2	3	3	3	2
Zsolnai Ede	2	1	3	3	3	2	3	3	2	2
<i>Magántanuló:</i>										
Merk Lajos	—	2	2	2	2	2	2	2	—	—

Kimaradtak: Erdélyi József, Farkas Miklós, Netter Ottó, Pósta Andor
Sajó Endre. Összesen : 59.

II. A) osztály.

Osztályfőnök : Szomolányi József.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
		Áuguszt Lajos	1	1	2	2	3	3	2	2	2
Bessenyei Sámuel ev. ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Bérczy Ernő	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	
Buzás Ottó	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	
⁵ Csányi László	2	1	2	3	3	2	2	3	2	2	
Dorsch Miklós... ..	1	1	2	3	2	2	2	2	2	1	
Evva Lajos... ..	1	1	2	3	3	2	1	2	2	2	
Fejérvári János	2	2	3	3	4	3	3	3	2	2	
Feniczy György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének	
		10	Fuchs Tibor	1	1	1	1	2	1	2	2	2
	Gaál András	1	1	2	2	3	3	3	2	2	3	2
	Gergely György	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	2
	Grosschmid Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Halász Iván	1	1	1	1	2	1	1	1	1	fm	1
15	Holtzspach Aurél	1	1	2	2	3	2	3	3	2	3	1
	Karácsonyi Alajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kis Imre	2	1	3	4	4	3	2	3	2	2	1
	Koós Imre ág. h. ev.	1	1	2	2	3	2	2	2	2	fm	1
	Kovács Imre	1	1	3	3	3	2	3	3	1	1	2
20	Kovács László	1	1	2	2	3	3	3	1	3	1	1
	Kozma Károly	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1
	Leimeter Ferenc	1	1	2	3	3	1	2	2	2	3	2
	Lovas József	2	1	3	3	4	3	1	3	2	2	2
	Lőrinczy Zolt	2	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
25	Makszy Gyula	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1
	Metzger Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Millner György	2	2	3	3	4	4	2	3	3	3	2
	Monszpart Elemér	1	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1
	Nagy Vilmos	2	2	2	3	4	4	3	3	3	2	1
30	Omazta Géza	2	1	2	2	3	2	2	2	3	2	2
	Palásthy Rezső	1	1	2	2	3	1	1	2	2	2	1
	Papp Tibor gör. kath.	2	1	3	3	4	2	2	4	3	2	1
	Paulovits László	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	1
	Pázsitzky György	1	1	3	3	4	3	1	2	2	2	1
35	Piller László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Radó György	1	1	3	3	2	2	3	2	2	1	1
	Reitmann Ferenc	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Ruszák János	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Sándor Tibor	1	1	2	3	3	1	1	3	2	2	2
45	Schreiber Béla	2	1	3	3	3	2	2	3	3	2	2
	Smatlák László	1	1	2	2	3	2	2	2	1	2	1
	Szabó Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Szalay István	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	1
	Szoltványi Károly	1	1	2	2	3	2	1	3	2	2	1
45	Tallán István	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Tomcsányi Kálmán	1	1	3	3	4	3	2	3	3	2	2
	Tomcsányi László	2	1	2	3	3	3	1	2	2	2	1
	Várady Tamás ev. ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1
	Vercseg László	1	1	2	2	3	2	1	2	2	2	1
50	Zipernovszky János ág.h.ev.	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
	Zsarnóczay László	2	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1
<i>Magántanuló:</i>												
	gr. Zichy József	Az értesítő lezárása után tett vizsgálatot.										

Kimaradtak: Rapoch Frigyes, Weber Károly.

Összesen : 54.

II. B) osztály.

Osztályfőnök : Pusch Ödön dr.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettudomány	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
		Balázs Péter	2	2	3	3	4	3	2	3	3
Balonyi Iván... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Baumgarten Artúr	1	1	2	3	2	1	1	3	3	2	2
Bárdfalvi Ernő	2	3	4	4	4	3	3	4	3	3	2
⁵ Berényi Dániel	2	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1
Böck Zoltán	1	1	1	2	3	1	2	1	1	2	1
Bródy Tamás unit.	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1
Bulat László	2	1	3	4	4	3	2	2	1	1	1
Chiovini Róbert	2	1	3	3	3	3	3	3	1	2	1
¹⁰ Cornides Boldizsár ág. h.ev.	1	1	2	2	2	1	2	2	3	2	1
Cserenyey Géza	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
Cserna György	2	1	3	3	2	3	1	3	3	2	2
Csillag Pál	3	1	1	2	3	1	1	2	2	2	1
Faith Károly	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
¹⁵ Fajth János	2	1	1	2	3	1	1	3	2	3	1
Fehér László	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2
Fejérváry László	2	1	3	3	3	3	2	2	3	2	2
Folly Gábor	2	1	2	2	3	2	1	2	2	2	1
Földi István	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
²⁰ Fuchs Tivadar	2	1	4	4	4	4	2	4	2	2	2
Géczi Győző	1	1	2	3	2	2	1	3	2	2	1
Gosztonyi Miklós... ..	2	1	2	3	3	2	3	2	3	2	2
Gyurkovich Béla	2	1	3	4	4	3	2	2	1	2	2
Häuser Péter... ..	1	1	1	1	2	1	1	2	3	3	2
²⁵ Hellmann Róbert... ..	1	1	2	3	4	1	1	2	2	1	1
Hodicska Géza	2	2	3	4	4	3	2	3	3	2	2
Hondl József	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1
Hopp Károly	2	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1
Hufnagl Jenő	2	2	3	3	3	3	3	3	3	fm	2
³⁰ Józsa Mihály	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Késmárky Béla	1	1	2	3	3	2	2	3	3	2	2
Kossuth Károly	2	2	2	3	3	4	3	3	2	2	1
Laky József	1	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1
Lipthay Sándor	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1
³⁵ Mandzák László	3	1	2	2	3	3	2	3	2	fm	1
May Vilmos	2	1	2	3	3	3	1	3	2	1	1
Márkus Imre	1	1	1	1	2	3	1	1	1	1	1
Meskó Imre	2	1	2	3	3	3	2	1	2	2	1
Minder Rezső ág. h. ev.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
⁴⁰ Noviszedlák Lajos	1	1	1	2	3	2	1	1	1	fm	1
Pick Jenő	2	1	3	3	3	2	2	1	2	3	1
Pozsgay Ernő... ..	2	1	2	2	3	2	1	1	2	2	1
Sarló István	2	1	3	3	3	4	2	3	2	1	2
Sávolyi Zoltán	1	1	3	4	4	4	3	3	2	fm	1
⁴⁵ Solarcz Valter	1	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1
Szantál Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szemerjay-Petrán József...	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1
Szécsi János	2	2	1	3	3	3	2	3	3	3	2
Szénásy József... ..	1	1	2	3	2	1	1	2	2	1	1
⁵⁰ Takács Gedeon	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Tóth Tibor... ..	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1
Vojnich Pál	1	1	1	2	2	2	2	3	1	1	2

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Ének
		<i>Magántanulók :</i>									
Almássy György	—	1	1	2	2	1	1	1	1	—	—
baró Hellenbach Dénes...	—	1	1	2	1	1	1	1	2	—	—
⁵⁵ Holtzer György*	—	1	3	2	2	2	2	2	2	—	—

Összesen : 55.

III. A) osztály.

Osztályfőnök : Kövesi Lajos.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
		Antal Béla... ..	1	1	2	3	3	2	2	1	4
Bárkányi Ödön	1	1	2	2	3	1	2	2	2	1	2
Bukovszky Gábor g. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bulányi György	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2
⁵ Dániel Ernő	2	1	2	3	3	2	2	2	3	3	1
Faludi Károly	2	2	3	4	4	2	2	2	3	2	1
Fehér Béla... ..	1	2	3	3	4	2	2	2	3	2	2
Gaal István	1	2	2	3	1	2	1	1	1	2	1
Géber Antal	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1
¹⁰ Gusztáv András	1	1	2	2	1	1	2	1	2	3	3
Halabuk Kálmán... ..	1	1	3	3	2	1	3	1	3	3	3
Halász András	1	1	2	2	1	1	2	1	2	3	2
br. Heim Miklós	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2
Horvát János ág. h. ev.	1	1	2	2	1	2	1	2	2	3	2
¹⁵ Kaczián Egon	1	1	2	2	1	1	1	2	3	3	2
Kalos Gábor ev. ref. ...	1	1	2	3	2	1	1	1	2	2	2
Kasek László	1	1	2	3	3	1	3	2	2	2	2
Kerekes Gyula ev. ref. ...	2	2	2	3	3	1	2	3	3	2	2
br. Kornfeld György... ..	1	1	3	3	1	1	2	2	2	2	1
²⁰ Kovachich György	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1
Kovalóczy Rezső	1	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2
Leisztinger Ferenc	1	1	2	3	2	1	2	2	3	1	2
Magyar István... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mann Ferenc... ..	1	1	3	3	3	2	2	2	3	1	3
²⁵ Miú János	1	1	2	2	3	1	1	1	2	1	2
Nagy Guidó	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Nádas Béla	1	1	3	3	2	2	3	1	3	2	fm
Pósta Ferenc... ..	1	1	2	3	3	1	2	1	3	2	2
Staudinger Frigyes	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
³⁰ Stolmár Géza... ..	2	1	3	3	3	1	3	2	3	3	1
Stolmár József... ..	1	1	2	2	2	1	1	2	2	3	1
Szász János	1	1	3	3	1	1	2	2	2	3	3
Szeliczki Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

* A tanév elején tett magánvizsgálatot.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Memnyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Széky Andor	1	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2
³⁵ Szilágyi Lajos	1	1	1	2	1	1	1	2	1	3	1
Szilvási Antal	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1
Tariczky György	1	1	3	3	3	1	2	2	3	1	1
Terták Elemér	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tolnai Árpád	1	1	2	3	3	1	2	1	3	1	1
⁴⁰ Tolnai László	1	1	2	3	3	1	2	2	3	2	2
Tost András	1	1	2	2	3	1	2	2	2	1	2
Unger Béla	1	1	3	3	1	2	2	3	3	3	3
Váll György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Venczell Ákos	2	1	3	4	3	2	3	2	3	2	2
⁴⁵ Viczián László ev. ref.	1	2	2	2	1	1	3	2	3	3	2
Wagner Lajos	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	2
gr. Zichy Mihály	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1
Zimburg Iván	1	1	2	2	1	1	2	2	3	2	2

Betegség miatt nem osztályoztatott: Schaffler Miklós.
Kimaradtak: Gazdik Gyula, Retzler Zoltán.

Összesen : 51.

III. B) osztály.

Osztályfőnök : **Ferencki Zoltán dr.**

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Memnyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
Balassa László... ..	1	1	1	3	3	1	1	1	2	2	1
Balla György... ..	2	1	2	2	1	2	3	2	2	3	1
Beiczer László... ..	2	1	4	4	4	2	3	3	3	3	1
Berger Antal... ..	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
⁵ Bradách Emil	2	1	3	3	3	3	2	3	3	1	2
Burka László... ..	1	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1
Endrényi László	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	fm
Faragó Miklós	1	1	2	3	1	2	3	1	1	1	1
Farkas Ferenc... ..	1	1	2	2	3	1	2	1	2	1	1
¹⁰ Fekete Miklós... ..	1	1	3	3	3	2	3	2	2	2	fm
Fritz Ferenc	2	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2
Gombik Tibor	1	1	3	3	3	2	1	2	3	3	1
Hoffmann Pál... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Husztai Károly	2	1	4	4	4	3	4	3	3	3	1
¹⁵ Imrédy Tamás... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Jenovay Jenő... ..	1	2	2	3	3	2	2	1	3	2	1
Jurcsó Gusztáv gör. kath.	1	1	1	3	3	1	3	1	2	2	2
Kajdacsy-Balla András... ..	2	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2
Kovács Pál... ..	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	fm
²⁰ Lakatos György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lendvay Zoltán	1	1	2	3	3	1	3	2	3	2	2
Lisznai János	1	1	1	2	3	1	1	1	2	3	2
Marek Ervin	2	2	2	3	1	3	2	2	3	2	1
Mattyasovszky Tamás	2	3	3	3	2	2	3	2	2	1	1

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak									
		Hitán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
		1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
Ecsedy Pál... ..	1	1	3	3	3	1	2	1	2	3	3
Faragó János... ..	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Fényesi Károly	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Franzl József... ..	2	2	4	2	3	2	2	2	3	3	1
¹⁵ Frimmel József	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2
Furtkovits Zoltán	2	2	2	2	2	2	1	1	3	3	3
Grün Béla	1	1	1	2	2	1	2	1	3	2	2
Hettlinger László	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2
Janits Iván... ..	2	2	2	3	2	1	3	3	3	1	2
²⁰ Kehrling Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Kemény Ferenc	1	2	2	3	2	2	2	2	3	2	1
Kovács Tamás	2	2	3	3	3	2	2	2	3	1	fm
Kratky Jenő	2	1	3	3	2	2	2	2	3	3	1
Lőrinczi Sándor	2	2	3	3	2	2	2	2	3	3	1
²⁵ Matyasovszky László... ..	1	1	3	3	3	2	2	1	3	2	1
Meskó Béla	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2
Nagy Ernő... ..	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1
Náday Zoltán	1	1	2	3	2	3	2	2	2	1	1
Németh Pál	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1
³⁰ Nyitrai Ferenc	1	2	2	3	3	1	2	1	3	3	3
Pavelka György	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1
Petró Gyula	1	2	2	3	3	1	2	1	3	3	3
Pólya Mihály	2	2	1	1	2	1	2	1	3	3	3
Reinhardt Ottó	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
³⁵ Rerrich Béla	2	2	2	3	3	1	1	1	3	2	2
Schäffer János	2	2	2	2	3	2	3	2	3	1	1
Schweitzer Béla	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Strausz László	1	1	2	3	2	1	2	3	2	2	2
Suján Pál	1	1	2	3	3	3	2	2	3	2	2
⁴⁰ Székely András	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2
Székely István unit.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tannenberger Ottó	1	2	2	3	2	2	2	2	3	1	2
Varga Károly	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2
Vörös Oszkár	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2
⁴⁵ Wein Gábor	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1

Összesen : 45.

IV. B) osztály.

Osztályfőnök : Kiss József.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak									
		Hitán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
		1	1	2	2	2	2	3	3	1	2
Agner Zoltán	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	fm
Andraskó Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bakay Lajos ág. h. ev.	2	2	3	3	3	2	2	1	2	1	1
Bárczy János... ..	1	1	2	3	2	1	1	2	4	1	1
⁵ Bátori Kálmán	1	1	2	3	2	1	1	2	1	1	1

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás
		Csicsery-Rónay István ev.ref.	2	1	2	2	2	2	2	2	3
Czillinger Iván	1	1	2	2	3	2	2	2	2	1	2
Deutsch György	2	1	2	2	1	3	3	3	2	1	1
Erdélyi Aladár	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	1
¹⁰ Fejérvári Tibor	2	1	3	2	3	2	2	2	3	3	2
Földvári György	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Gosztonyi Antal	1	1	2	1	3	3	3	3	3	2	2
Haggenmacher Tibor ev.ref.	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2
Heinrich Frigyes... ..	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2
¹⁵ Hirka Endre	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Jankovics Tibor	1	2	3	3	3	2	2	2	2	1	2
Kereszty Bertalan	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1
Kintli Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Komár Károly	2	2	3	4	4	3	3	3	3	2	2
²⁰ Koós Miklós ág. h. ev. ...	2	1	3	3	3	3	2	3	3	2	2
Kottaun Dénes	1	2	3	3	2	2	2	2	3	3	2
Kóházi Endre	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
br. Kray István	1	1	3	3	3	1	2	2	2	1	1
Kurucz Pál	2	1	2	3	3	1	1	1	3	2	2
²⁵ Létay István ev. ref. ...	2	2	3	3	1	2	2	3	3	3	2
Mauthner János	2	1	3	2	1	3	2	2	3	3	2
Mihovich Bogomir	2	1	3	2	2	2	1	1	3	2	1
Nagy Géza	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1
Nikola Frigyes	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2
³⁰ Saláta Kálmán	1	1	1	1	2	1	1	1	2	3	2
Schiller Gyula	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1
Selig Kornél	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2
Semtei József	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2
Straub Gyula... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
³⁵ Sturm Elemér	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2
Szőke Péter	1	1	2	2	1	2	1	1	2	1	1
Thuroczy Béla... ..	2	1	2	2	2	1	1	2	3	1	1
Tóth István	2	2	2	3	3	3	2	3	3	1	1
Vass Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
⁴⁰ Verebély László	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Wittek Aladár... ..	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1

Összesen : 41.

V. A) osztály.

Osztályfőnök: Vézner Károly.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak								
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Testgyakorlás
		Berdenich Ákos... ..	2	1	3	3	3	3	2	2
Bihar Richárd... ..	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1
Bonkáló Ervin gör. kath... ..	1	1	2	3	3	3	3	3	3	3
Déri János	1	1	3	3	3	3	2	2	2	1
⁵ Détsky János izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Dudutz Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Enyed György... ..	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1
Erdődy Béla	2	1	3	3	3	2	2	2	2	2
Faith József... ..	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2
¹⁰ Fiantók László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Filippek Erich	1	1	2	3	3	2	2	1	3	2
Fornet László	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1
Gusztáv Béla	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2
György András ev. ref.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
¹⁵ Jónás Endre... ..	1	1	2	2	3	1	2	2	3	2
Joó Tibor	1	1	3	3	3	3	2	2	3	2
Kalicza László	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Kárpáti Aurél... ..	2	2	3	3	3	3	3	4	3	2
Kindlovics Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
²⁰ Leiner György... ..	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Lukács Gyula	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2
Lukács Sándor... ..	1	1	2	2	2	2	2	1	3	2
Marek Gábor	1	1	2	1	1	1	1	2	2	3
Mende Valér	1	2	3	3	3	2	2	3	2	2
²⁵ Molnár Nándor... ..	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3
Nagy Árpád	1	1	2	3	3	2	2	2	3	1
Papp Emil gör. kath.	1	1	3	3	3	3	2	3	3	2
Pataki József	2	1	3	3	3	3	2	3	3	2
Rauchbauer Kálmán	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3
³⁰ Rényi Ferenc	1	1	2	1	1	1	1	1	2	fm
Riedl Géza ág. h. ev.	1	1	1	1	1	2	1	3	1	1
Sass-Kortsák Endre	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2
Sánta Károly	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
Szabó Pál	2	2	4	3	3	4	3	4	3	1
³⁵ Szaitz György	2	3	3	3	3	3	3	4	3	2
Szepesi László	1	1	2	3	3	3	2	2	3	2
Toldy-Ósz Iván... ..	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Tóth Sándor	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2
Urbán László	1	1	2	3	2	3	2	2	3	1
⁴⁰ Vámosy István ev. ref.	1	2	2	3	3	3	3	3	3	2
Vincze György	1	1	1	2	3	2	2	1	3	1

Kimaradt: Kiss Szilárd.

Összesen : 42.

V. B) osztály.

Osztályfőnök : Kozáky István dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k									
	Magaviselet									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Testgyakorlás
gr. Aichelburg László	3	2	3	4	4	4	3	4	3	2
Barabás Dezső	2	1	2	3	3	2	3	2	3	2
Bátori Ferenc	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Bíró László	1	2	1	2	1	2	2	1	3	2
⁵ Czégyény Károly	2	1	3	4	3	3	1	1	4	2
Czeller György	1	1	2	3	3	3	2	3	3	2
Dohy János	2	1	3	3	3	3	1	2	3	1
Dózsa István	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
Fávkiss Ferenc	2	1	2	3	3	2	3	3	3	2
¹⁰ Gellért Elemér... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gergely Károly... ..	2	2	2	3	3	1	2	3	3	2
Halász József	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1
Hellmann Aurél	1	1	2	3	2	3	2	1	2	1
Hengen László	2	1	2	3	3	3	3	3	3	1
¹⁵ Hesz Andor ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Hortobágyi Béla	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Illés András gör. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Jaczkó Pál ág. h. ev.	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1
Katona István	1	1	1	3	2	1	2	3	2	1
²⁰ Kertész József... ..	2	1	2	4	3	4	2	2	3	2
Kiss Tibor	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Lengyel Gusztáv	2	2	2	3	3	2	2	3	3	1
Lów László	2	1	3	3	3	3	2	2	2	2
Makai János	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2
²⁵ Michenbach Gyula	2	1	2	3	3	2	3	3	4	2
Müller János	1	1	2	3	3	2	2	2	2	1
Nagy Imre	1	2	2	3	3	3	2	3	3	1
Orphanides Lukács gör. kel.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Pálffy László	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2
³⁰ Pandula László	2	1	3	3	3	4	2	3	4	2
Radocza János	2	2	3	3	4	3	3	3	3	3
Ránits László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Rohrböck József	2	3	2	4	3	3	3	4	4	1
Sándor György ev. ref.	1	2	1	2	3	2	2	2	3	1
³⁵ Scherer Sándor	2	1	2	3	2	2	1	1	3	1
Schirling János	2	3	3	4	3	3	3	3	3	1
Schwáb Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Suppan Tibor	1	1	1	3	2	2	3	2	3	2
Szeiler János	1	1	2	2	2	2	1	1	3	1
⁴⁰ Szili Gábor... ..	2	1	2	3	2	1	3	2	3	1
Tichy Béla	1	1	2	3	2	2	1	3	3	2
Tükrössy Richard... ..	2	2	3	4	3	1	3	4	3	3
Vasvári Gyula	1	1	1	3	3	2	1	2	3	2
<i>Magántanulók:</i>										
Benárd Aurél	—	1	1	2	1	1	1	1	3	—
⁴⁵ gr. Festetich Ernő	Az értesítő lezárása után tett vizsgálatot.									

Összesen : 45.

VI. A) osztály.

Osztályfőnök: Belyis Antal.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak								
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettudomány	Mennyiségtan	Testgyakorlás
Ágner László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3
Bauer Péter	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Baumgarten Jenő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	3
Benkó Ernő	2	1	3	3	4	2	3	2	2	2
⁵ Berényi Jenő	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1
Csikós Miklós	2	1	2	3	3	2	2	2	3	2
Dienes Gedeon	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1
Dienes Zoltán	2	2	3	2	3	2	1	2	1	fm
Dobay István	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2
¹⁰ Farkasfalvi Ervin	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2
Frank Lotár	1	1	1	1	1	1	2	1	1	fm
Freckay István	1	1	2	3	3	3	2	2	2	2
Háray Béla	2	2	3	4	3	3	3	3	3	1
Haraszty Gábor ev. ref.	2	1	2	3	3	2	1	1	2	1
¹⁵ Heincz György ág. h. ev.	1	1	1	2	2	2	2	1	3	2
Homonnay László	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1
Jaloszky György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Karafiáth László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kecskés Elek	1	1	3	3	3	3	2	2	3	2
²⁰ Latzkó Károly	1	1	1	1	2	1	2	1	2	3
Lászy József	1	1	3	3	3	3	1	1	3	1
Luxeder Ferenc	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1
Makai Endre	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
Mauks Endre ág. h. ev.	2	1	2	4	3	3	2	1	3	1
²⁵ Misángyi Árpád	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Moldoványi Gyula	2	3	3	3	3	3	2	3	3	1
Rohrböck László	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1
Rónay Egon	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1
Schrödl Tibor	1	2	1	2	1	2	2	1	1	2
³⁰ Szabó János ev. ref.	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2
Szabó Tivadar	1	1	2	3	3	3	2	2	2	2
Tóth István	1	1	2	2	2	2	2	1	3	2
Vercseg János	2	1	2	3	3	3	2	1	3	2
Zerkowitz József	2	1	2	3	3	2	2	1	3	2

Összesen: 34.

VI. B) osztály.

Osztályfőnök: Pesovár Ambrus.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak								
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettudomány	Mennyiségtan	Testgyakorlás
br. Apor István	1	1	1	2	3	2	1	1	2	1
Balázs Dezső	2	2	3	3	3	2	2	2	3	fm
Bamberger Károly	1	1	3	2	3	2	2	2	1	1
Berényi József	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3
⁵ Bruck István	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k									
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás	T
Burda Rezső	1	1	1	3	2	1	1	1	2	1	
Dömötör Ferenc ág. h. ev. ...	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	
Gecső Domokos	2	2	2	3	3	2	2	1	3	1	
Hajts Gyula... ..	1	1	1	3	3	1	2	1	2	2	
¹⁰ Halácsy László	1	1	3	3	2	3	2	1	2	1	
Hircsák István	2	2	3	3	3	2	3	3	1	1	
Kertes Béla	1	1	3	3	3	2	2	2	3	1	
Kiss Géza	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	
Kleineisel Vilmos	1	1	1	2	3	1	1	1	2	1	
¹⁵ Kosztolányi Ádám... ..	2	2	1	2	2	2	2	2	3	2	
Leiner Tibor	1	2	3	4	3	3	2	2	3	2	
Leopold Andor ev. ref.	2	2	2	3	3	1	1	2	3	3	
Nágele Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Neumann Gyvza ev. ref.	2	2	3	3	3	1	2	3	3	3	
²⁰ Pazsitzky László	1	2	3	4	4	3	3	3	2	2	
Pregler Mátvás	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	
Rajz Gyula	1	1	2	3	2	1	2	2	2	2	
Reitter Ferenc	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	
Róth János	1	1	3	3	3	2	2	2	2	1	
²⁵ Rutterschmidt Jenő	1	1	3	3	3	2	2	2	3	2	
Rück András	1	1	3	3	3	2	2	2	2	1	
Schöller Rudolf... ..	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	
Szeresényi Győző	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	
Székely János	1	1	3	3	3	1	2	2	3	1	
³⁰ Tagányi Imre	2	1	3	3	3	3	1	2	3	1	
Thiermayer János	1	1	3	4	3	3	2	2	3	2	
Virter György... ..	2	1	1	3	3	1	2	2	3	fm	

Kimaradt: Förstner Albert.

Összesen : 33.

VII. A) osztály.

Osztályfőnök : Bartha György dr.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k										
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Egészségtan
Artner Oszkár ág. h. ev. ...	1	2	2	2	3	2	3	3	3	3	2	2
Balogh Lajos	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1
Benesch Ferenc	1	1	3	3	3	3	2	2	3	3	2	1
Bertha Kelemen	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1
⁵ Cseh Sándor	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1
Déri Pál	1	2	3	3	2	3	3	1	2	3	2	1
Dögl Tibor	1	1	1	1	2	3	2	1	2	2	1	1
Engel István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Fehér István	2	2	3	3	2	3	2	2	3	1	1	1
¹⁰ Fóti Endre	1	3	3	2	3	3	3	2	2	2	1	1
Haas Béla	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Hám Tibor	1	1	1	2	3	2	3	1	2	2	2	1
Hirsch Rudolf	2	3	3	2	3	1	3	2	2	1	1	1

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Meenyiségtan	Testgyakorlás	Egészségstan
		Horváth Károly ...	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
¹⁵ Kump Tibor ...	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1
Meskó Tibor ...	1	2	2	3	2	3	2	2	3	3	2	1
Miklós Sándor ...	2	3	3	2	3	2	2	2	2	3	1	1
Moló István ...	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	1
Morlin Zoltán ...	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
²⁰ Nagy Ervin ...	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1
Palótai-Kovács K. ág.h.ev.	2	2	2	3	2	1	2	2	3	3	3	2
Pápai József ...	1	1	2	2	2	3	2	1	2	3	1	1
Pósta Péter ...	2	2	2	2	3	3	1	2	3	3	1	2
Roisz László ...	2	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	2
²⁵ Sajó Miklós ...	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Semtei Róbert ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
Szliaczky László ...	1	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2	1
Szónyi Antal ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Takácsy Imre ...	1	1	3	3	2	3	2	2	2	2	2	1
³⁰ Takáts István ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Tápay Ottó ...	1	2	2	3	2	2	1	2	2	2	1	1
Tichy Gyula ...	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Vértessy Sándor ...	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	1
<i>Magántanuló:</i> Weissberger Györgyism.*	—	3	4	4	4	3	3	—	4	4	—	—

Meghalt: Kubinyi Béla.

Összesen : 35.

VII. B) osztály.

Osztályfőnök : Wagner Lajos.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Meenyiségtan	Testgyakorlás	Egészségstan
Bakos János gör. kath.	2	1	3	2	2	3	2	2	3	3	2	1
Berta László ...	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1
Diner Gábor ...	1	1	2	3	2	3	2	1	3	3	2	1
Dömötör István ág.h.ev.	2	1	3	3	3	3	2	1	3	3	2	1
⁵ Fenesi Ferenc ...	1	1	2	3	2	3	2	1	3	3	1	1
Fialla-Dóry L. ág. h. ev.	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2
Fridli Lajos ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Fürst László ...	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1
Győri Ferenc ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
¹⁰ Hammersberg E. ev. ref.	1	1	1	3	2	3	1	1	3	3	1	1

* A tanév elején tett magánvizsgálatot.

A tanuló neve	Magviselet	T a n t á r g y a k										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Égészségtan
		Huschek Ferenc	1	1	3	3	3	4	2	2	2	3
Janszky László	1	1	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2
Jantschek Gyula... ..	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2
Klím László	1	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1
¹⁵ Krémer János	2	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2	1
Krupánszky György ...	1	1	2	2	2	3	1	2	2	2	fm	1
László Miklós	1	1	2	3	2	3	1	2	3	3	2	1
Mikolay Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Misángyi Vilmos... ..	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1
²⁰ Nádasdi-Baán László...	1	2	3	3	3	3	2	2	3	3	1	2
Netter Béla	3	1	1	2	2	3	2	2	3	3	1	2
Papp Ferenc	1	1	2	3	2	2	2	2	3	3	fm	1
Pattantyús-Ábrahám D.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Radocza Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
²⁵ Rádi Zoltán	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Réczey Jenő	1	2	2	3	2	3	2	2	3	3	1	1
Rózsa Iván	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1
Szábely Ernő	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
Széles Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
³⁰ Szilassy Béla	1	1	3	3	2	1	2	1	2	3	2	2
Szulyovszky Dénes ...	1	2	2	3	3	3	2	2	3	3	1	2
Tolnay László	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3	2	2
Vidos Gyula	1	1	3	3	2	3	2	1	3	3	2	1
gr. Woraciczky Antal	1	1	2	3	2	3	1	2	3	3	2	1
<i>Magántanuló:</i>												
³⁵ Botka György ev. ref.	—	1	2	1	1	1	2	1	2	2	—	—

Meghalt: Zimmermann György.

Összesen : 36.

VIII. A) osztály.

Osztályfőnök : Dragos Károly.

A tanuló neve	Magviselet	T a n t á r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Filozófia	Testgyakorlás
		Bársony István	1	1	3	3	3	3	2	2	3
Bónis György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Botka Pál ev. ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Budó Agoston gör. kath.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
⁵ Duboyitz Dénes	1	1	2	3	3	3	1	2	2	3	3
Egresy György	1	2	3	3	3	3	2	3	3	3	1
Endrényi Tivadar... ..	1	1	1	3	3	2	2	2	3	3	fm
Enyed Miklós	1	1	2	3	3	2	2	3	3	2	1
Fejér Tamás	1	1	3	3	3	2	3	2	3	3	1
¹⁰ Floderer Richárd ág. h. ev.	1	1	2	3	3	1	3	2	3	3	1

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t a r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Matematika	Filozófia	Testgyakorlás
Frenreisz Ferenc	1	1	2	3	3	2	2	2	2	1	2
Gally Tibor	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Hellmann László	1	1	3	3	3	3	3	3	4	3	2
Jalovszky Jenő	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1
¹⁵ Jelinek Győző	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1
Kanitz Mihály	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kardos Antal	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2
Kárpát Artur	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1
Kenderessy Tibor	1	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2
²⁰ Kovács Dénes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lakatos Géza	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1
László Tibor	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	1
Letenoczki Ferenc	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1
Mihályfi Pál	1	1	1	2	2	2	2	2	3	2	fm
²⁵ Molnár László	1	1	1	2	2	2	2	2	3	2	1
Oláh Ákos	1	1	1	3	2	3	2	2	3	3	2
Purt Endre ág. h. ev. ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Reischl Edgár	1	1	2	3	2	1	2	2	3	2	2
Salgai Sándor	1	1	1	3	2	3	2	2	2	2	2
³⁰ Schultzeisz Károly	1	1	2	3	3	3	2	2	2	1	1
Serényi Gusztáv ev. ref.	1	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2
Somogyi János	1	1	3	3	3	2	2	3	3	2	2
Sümeghy Ferenc	1	1	3	3	3	3	2	2	2	3	fm
Szabó Gyula	1	1	3	3	3	2	3	2	3	2	1
³⁵ Szentiványi László	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1
Szimonisz László	1	1	1	2	2	2	2	2	3	1	fm
Valló József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verebély Géza	1	1	3	3	3	3	2	2	2	3	2
Wohryzka István	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1
<i>Magántanulók:</i>											
Harkai Emil*		1	3	3	3	3	3	3	3	2	
Sinka István*		1	3	3	3	3	3	3	3	3	

Összesen : 41.

* A tanév elején tett magánvizsgálatot.

VIII. B) osztály.

Osztályfőnök: Pintér Mihály dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k										
	Magviselő	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Memorizálat	Filozófia	Testgyakorlás
Agárdy Jenő	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1
Bamberger Béla	2	1	3	2	2	2	3	3	3	2	2
Beck Péter... ..	2	1	3	2	1	2	1	2	2	2	2
Berez Ferenc	1	1	3	3	2	3	3	3	3	3	2
⁵ Bösörményi Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Cserna Tamás	1	2	3	3	3	2	3	2	2	3	1
Csurgay István ev. ref. ...	1	1	2	1	1	2	1	3	2	2	2
Durst Ferenc... ..	1	1	2	2	2	2	1	3	3	3	1
Emódi György izr.	1	1	2	1	1	2	1	2	2	2	1
¹⁰ Farkas János... ..	2	1	2	3	2	1	3	3	3	3	2
Giel János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Hiesz Dénes	1	1	3	2	2	3	2	2	2	2	2
Hirka Béla... ..	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Hoffmann Ernő	1	2	3	3	3	2	3	3	3	3	1
¹⁵ Kaldrovits János	1	1	2	1	1	1	2	2	3	3	2
Karafiáth Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kató Alfréd	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	2
László Gábor... ..	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2
Lupkovics Miklós... ..	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
²⁰ Mannó István gör. kel. ...	1	1	3	2	1	2	2	2	3	3	2
Marchard Miklós	1	1	1	3	2	1	3	3	3	3	fm
Miklós László	2	2	2	2	2	1	2	3	3	2	1
Paulikovics Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Pólya János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
²⁵ Ruiterschmidt Károly ...	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2
Solarcz Kurt	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szabó Tibor	1	1	1	1	1	1	2	2	3	1	1
Szerdahelyi László	1	1	3	2	2	2	2	3	2	2	1
Takács Tibor	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1
³⁰ Tariczky Zoltán	1	1	3	2	2	2	2	3	3	2	1
Tas Tibor	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	1
Tóth Andor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vajna Ernő	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1
Vermes László	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	1
³⁵ Wein Miklós	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2
Zoufaly Emil... ..	1	1	3	3	2	2	2	3	3	3	fm
<i>Magántanuló:</i>											
Szántó Erik Ákos angl. ...	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	

Összesen : 37.

XI. RENDKIVÜLI TÁRGYAK.

1. **Az énekkar tagjai** voltak *jeles eredménnyel*: Dorsch Miklós, Karácsonyi Alajos, Kis Imre, Kovács Imre, Kovács László, Lőrinczy Zsolt, Makszy Gyula, Metzger Ernő, Monszpart Elemér, Palásthy Rezső, Papp Tibor, Paulovits László, Radó György, Tomcsányi László, Vereseg László, Zsarnóczay László H. A., Berényi Dániel, Bulat László, Chiovini Róbert, Csillag Pál, Faith Károly, Fajth János, Folly Gábor, Földi István, Géczy Győző, Hondl József, Hopp Károly, Kossuth Károly, Laky József, Márkus Imre, Meskó Imre, Sávolyi Zoltán, Solarez Valter, Tóth Tibor II. B., Fehér Béla, br. Heim Miklós, Kasek László, Kovachich György, Mann Ferenc III. A., Balassa László, Beizer László, Fritz Ferenc, Gombik Tibor, Jenovay Jenő, Juresó Gusztáv, Mezey László, Ruttersehnidt Miklós, Strommer Pál, Vincze András, Wein Dénes III. B., Darvasy Mihály IV. A., Heinrich Frigyes, Hirka-Éndre, Kurucz Pál IV. B., Déri János, Sass-Kortsák Endre, Szepesi László V. A., Suppan Tibor V. B., Ágner László, Benkő Ernő, Dienes Gedeon, Freeskay István, Háray Béla, Karafiáth László, Luxeder Ferenc, Misángyi Árpád, Moldoványi Gyula, Schrödl Tibor, Vereseg János, Zerkowitz József VI. A., Balogh Lajos, Benesch Ferenc, Bertha Kelemen, Déri Pál, Hirsch Rudolf, Tichy Gyula VII. A., Berta László, Fridli Lajos, Győri Ferenc, Misángyi Vilmos, Rádi Zoltán, Réczey Jenő, Szájbely Ernő, Szulyovszky Dénes, Tolnay László VII. B., Bársony István, Bónis György, Jelinek Győző, Kárpát Artúr, Lakatos Géza, Reischl Edgár, Szentiványi László, Wohryzka István VIII. A., Agárdy Jenő, Bamberger Béla, Böszörményi Miklós, Cserna Tamás, Hoffmann Ernő, Kató Alfréd, László Gábor, Marchard Miklós, Solarez Kurt, Tariczky Zoltán, Vajna Ernő, Wein Miklós VIII. B. o. tanulók.

2. **A zenekar tagjai** voltak *jeles eredménnyel*: Metzger Ernő, Szalay István II. A., Zimburg Iván III. A., Faragó Miklós III. B., Wein Gábor IV. A., Déri János, Enyedy György, Kalicza László, Szepesi László V. A., Balázs Dezső VI. B., Balogh Lajos, Bertha Kelemen VII. A., Réczey Jenő, Tolnay László VII. B., Bónis György, Jelinek Győző, Molnár László VIII. A., Bamberger Béla, Böszörményi Miklós, László Gábor, Vajna Ernő, VIII. B. o. tanulók.

3. **Gyorsírást** tanultak *jeles eredménnyel*: Kovachich György III. A., Imrédy Tamás III. B., Andraskó Ferenc, Sturm Elemér IV. B., Dudutz Károly, Kalicza László, Kindlovits Kálmán, Toldy-Ősz Iván V. A., Makai János, Orphanides Lukács V. B., Ágner László, Bauer Péter, Berényi Jenő, Csikós Miklós, Farkasfalvy Ervin, Frank Lotár, Karafiáth László, Lászy József, Schrödl Tibor, Szabó Tivadar, Tóth István VI. A., Hajts Gyula VI. B., Posta Péter, Szőnyi Antal, Tápay Ottó VII. A., Jantsek Gyula, Pattantyús A. Dénes VII. B., Botka Pál és Jalsovszky Jenő VIII. A. o. tanulók. -- Jó eredménnyel: Magyar István III. A., Antók József, Németh Pál IV. A., Fejérvári Tibor, Kurucz Pál, Straub Gyula IV. B., Pataki József V. A., Illés András V. B. és Tagányi Imre VI. B. o. tanulók. - - Elégséges eredménnyel: Balla György, Schiller Ottó III. B., Berzeviczy László, Bessák Gyula IV. A., Mihovich Bogomir, Schiller Gyula IV. B., Michenbach Gyula, Szeiler János V. B. és László Miklós VII. B. o. tanulók.

4. **Rendkívüli rajzot** tanultak *jeles eredménnyel*: Bihar Richárd, Fiautók László, Kalicza László, Szabó Pál, Szepesi László, Tóth Sándor V. A., gr. Michelburg László, Bátori Ferenc, Bíró László, Czégény Károly, Czeller György, Dózsa István, Gergely Károly, Halász József, Hengen László, Hesz Andor, Müller János, Orphanides Lukács, Sándor György, Szeiler János, Suppan Tibor, Vasvári Gyula V. B., Jalsovszky György VI. A., Bruck István, Burda Rezső, Halácsy László, Thiermayer János VI. B., Balogh Lajos, Benesch Ferenc, Fehér István VII. A., Jantschek Gyula, Misángyi Vilmos, Rádi Zoltán VII. B., Bónis György VIII. A., Csurgay István, Takács Tibor, Tass Tibor VIII. B. o. tanulók.

5. **Vívást** tanultak *jeles eredménnyel*: Géber Antal, Halász András, Kovachich György, br. Kornfeld György, Magyar István, Szilágyi Lajos, Váll György, Viczián László III. A., Bartós Endre, Czukor János, Lőrincei Sándor IV. A., Déry János, Dudutz Károly, Kindlovics Kálmán, Szabó Pál, Szepesi László V. A., Berényi Jenő, Jalsovszky György, Karafiáth László VI. A., Artner Oszkár, Déry Pál, Hirsch Rudolf VII. A., Enyedy Miklós VIII. A. o. tanulók.

Faragó Miklós, Schiller Ottó, Szálka György III. B., Erdélyi Aladár, Fejérvári Tibor, br. Kray István, Mihovich Bogomir, Verebély László, Bárczy János, Cs. Rónay István, Wittek Aladár IV. B., Jaczkó Pál, Hortobágyi Béla V. B., br. Apor István, Thiermayer János VI. B., Diener Gábor, Rádi Zoltán VII. B.

NII. ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOK.

1. A VIII. A. osztályban. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 39. görögül kiegészítő vizsgálatra 38 tanuló.

1. Az írásbeli vizsgálat május 18., 19., 20-án volt. a) *Magyar létel*: Zrinyi és Széchenyi magyar próféták. Jelesen dolgozott : 19, jól : 10, elégségesen : 10. b) *Latin létel*: Tacitus Annales II. 30 – 10 c. Jelesen dolgozott : 12, jól : 13, elégségesen : 14. c) *Algebrai feladat*: Szerkesszük meg az $y = \frac{1}{x^2 - x + 1}$ függvényt és vizsgáljuk meg a változását. Vegyünk fel a függvényt ábrázoló görbén egy M pontot, melynek abszcisszája MQ , ordinátája MP . Tanulmányozzuk ama henger köbtartalmának változását, mely akkor keletkezik, ha az egész idom az ordinata-tengely körül forog. Mi lesz a henger köbtartalmának a maximuma, ha M görbén végigfut? *Geometriai feladat*: Mekkora azon egyenes kúp köbtartalma, amelynek síkra kiterített palástja olyan körszektor, amelynek sugara 1,5 m és középponti szöge 120°? Jelesen dolgozott : 12, jól : 19, elégségesen : 7, elégtelenül : 1.

2. A szóbeli vizsgálat június 8., 9., 10., 11. napjain folyt le Madarász István dr. apát, miniszteri tanácsos elnökele alatt.

Jelesen éretek: Bónis György, Botka Pál, Budó Ágoston, Jalsovszky Jenő, Jelínek Győző, Kanitz Mihály, Kárpát Artúr, Kovács Dénes, Leteneczki Ferenc, Puri Endre, Szentiványi László, Valló József. Összesen : 12.

Jól éretek: Bársony István, Dubovitz Dénes, Endrényi Tivadar, Enyedy Miklós, Frenreisz Ferenc, Gally Tibor, Lakatos Géza, Mihályfi Pál, Molnár László, Reischl Edgár, Salgai Sándor, Schulltheisz Károly, Serényi Gusztáv, Sümeghy Ferenc, Szimonisz László, Verebély Géza. Összesen : 16.

Érettek: Egresy György, Fejér Tamás, Flodterer Rikárd, Kardos Antal, Kenderessy Tibor, László Géza, Oláh Ákos, Somogyi János, Szabó Gyula, Wolnyzka István. Összesen : 10.

Javító érettségire utasított egy tanuló.

Görögből: jeles 19, jó 19.

II. A VIII. B. osztályban. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 35, görög kiegészítő vizsgálatra 35 tanuló.

1. *Az írásbeli vizsgálat* május 18., 19., 20-án volt. a) *Magyar tétel:* Az új földesúr és Egy régi udvarház utolsó gazdája. (Párhuzam.) Jelesen dolgozott : 9, jól : 17, elégségesen : 9. b) *Latin tétel:* Tacitus : Agricola 33 - 34 c. Jelesen dolgozott : 11, jól : 16, elégségesen : 8. *Algebrai feladat:* Ábrázoljuk $x^3 - 3x^2 - -21x + 29$ függvényt, valamint első és második differenciálhányadosát is. Mutassuk meg, hogy a függvény eminens pontjai ugyanazon az egyenesen vannak. *Geometriai feladat:* Ha egy gömböt úgy kicsinyítünk, hogy felülete régi felületének n -ed részével csökken, mennyivel kisebbedik a térfogata? ($n=4$). Jelesen dolgozott : 10, jól : 13, elégségesen : 11, elégtelenül 1.

2. *A szóbeli vizsgálat* május 30., június 1., 2., 3. napjain dr. Szücs István helyettes államtitkár, országgyűlési képviselő elnöke alatt folyt le.

Jelesen érettek: Agárdy Jenő, Böszörményi Miklós, Giel János, Karafiáth Jenő, Lupkovics Miklós, Paulikovics Imre, Pólya János, Tóth Andor, Vajna Ernő, Wein Miklós. Összesen : 10.

Jól érettek: Beck Péter, Csurgay István, Durst Ferenc, Emődi György, Hiesz Dénes, Kaldrovits János, László Gábor, Mannó István, Miklós László, Ritterschmidt Károly, Solarez Kurt, Szabó Tibor, Szántó Erik Ákos, Tas Tibor. Összesen : 14.

Elégségesen érettek: Bamberger Béla, Berecz Ferenc, Cserna Tamás, Hirka Béla, Hoffmann Ernő, Szerdahelyi László, Takács Tibor, Tariczky Zoltán, Vermes László, Zoufaly Emil. Összesen : 10.

Egy tanuló egy tárgyból javításra utasított.

Görögből: jeles 29, jó 6.

III. *Az érettségi vizsgálatot tett tanulók pályaválasztása.* Hittudomány : 2, jogtudomány : 28, orvostudomány : 19, bölcsészettudomány : 6, mérnök : 9, katona : 8, művészet : 1, gazdaság : 3, ipar : 1, kereskedelem : 4.

NIII. STATISZTIKAI ADATOK.

A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán :

Nyilvános tanulóknak felvétellett az év folyamán : I. A. : 57, I. B. : 58, II. A. : 53, II. B. : 53, III. A. : 51, III. B. : 51, IV. A. : 45, IV. B. : 41, V. A. : 42, V. B. : 44, VI. A. : 34, VI. B. : 33, VII. A. : 34, VII. B. : 36, VIII. A. : 39, VIII. B. : 36. Összesen : 710.

Magántanulóknak felvétellett : I. A. : 2, I. B. : 1, II. A. : 1, II. B. : 2, III. A. B. : -, IV. A. B. : -, V. A. : -, V. B. : 1, VI. A. B. : -, VII. A. : 1, VII. B. : -, VIII. A. : 2, VIII. B. : 1. Összesen : 11.

Az év folyamán felvett nyilvános és magántanulók száma összesen : 721.

Osztályzatot nyert nyilvános tanulók száma osztályonként : I. A. : 55.

I. B.: 53, II. A.: 51, II. B.: 52, III. A.: 48, III. B.: 48, IV. A.: 45, IV. B.: 44, V. A.: 44, V. B.: 43, VI. A.: 34, VI. B.: 32, VII. A.: 33, VII. B.: 34, VIII. A.: 39, VIII. B.: 36. Összesen: 685.

Tehát a nyilvános tanulók száma az iskolai év folyamán 25-tel, azaz 3₀-kal csökkent.

Az év folyamán magánvizsgálatot tett tanulók száma: I. A.: 2, I. B.: 1, II. A.: 1, II. B.: 3, III. A.: 3, III. B.: 2, IV. A.: 1, IV. B.: 1, V. A.: 1, V. B.: 2, VI. A.: 1, VI. B.: 1, VII. A.: 1, VII. B.: 1, VIII. A.: 2, VIII. B.: 1. Összesen: 16.

Az iskolai év folyamán bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók száma összesen: 701.

A bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók megoszlása szüleikük éve szerint. 1907: 2, 1911: 4, 1912: 11, 1913: 67, 1914: 70, 1915: 64, 1916: 84, 1917: 94, 1918: 93, 1919: 113, 1920: 92, 1921: 7.

A bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók megoszlása vallás szerint. Róm. kath.: 638, gör. kath.: 9, ev. ref.: 23, ág. h. ev.: 19, gör. kel.: 2, unit.: 3, izr.: 5, angl.: 1.

A bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók megoszlása anyanyelvük és nyelvismeretük szerint. Magyar: 696, német: 4, egyéb: 1. Csak magyarul beszél: 420, németül: 249, franciául: 73, angolul: 19, olaszul: 9⁶ tótul: 8, románul: 5, horvátul: 7, egyéb: 3.

A bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók megoszlása szüleik állandó lakása szerint. Magyar honos: 696, külföldi honos: 5. Budapesti: 624,

A bizonyítványt kapott tanulók

Osztályok	I. A.			I. B.			II. A.			II. B.			III. A.			III. B.			IV. A.									
	Jóes	Elegendés	Elegendes	Jóes	Jó	Elegendés	Jóes	Jó	Elegendés	Elegendes	Jóes	Jó	Elegendés	Elegendes	Jóes	Jó	Elegendés	Elegendes	Jóes	Jó	Elegendés	Elegendes						
Hittan... ..	45	9	1	37	11	5	45	6	—	44	6	2	42	6	—	38	8	2	27	17	1	—						
Magyar nyelv	30	19	6	13	21	19	16	22	13	21	17	12	2	8	27	13	13	19	12	4	15	18	10	2				
Latin nyelv ...	14	15	24	2	9	13	29	2	14	17	19	1	12	14	20	6	5	21	20	2	3	10	29	6	10	14	20	1
Görög nyelv ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Német nyelv...	—	—	—	—	—	—	10	9	24	8	3	19	22	8	20	9	17	2	16	6	22	4	10	24	10	1	—	
Történelem ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	16	—	23	17	8	—	21	20	4	—	—	—	—	—
Földrajz	17	27	11	—	17	16	20	—	20	17	11	3	18	16	14	4	19	22	7	—	17	14	15	2	14	29	2	—
Természetrjz	16	9	—	32	17	4	26	17	8	—	26	18	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	21	3	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	23	3	16	21	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan...	7	26	18	4	13	19	21	—	13	20	17	1	14	17	19	2	11	16	20	1	8	24	16	—	10	13	21	1
Filozófia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rajz	10	21	24	—	16	22	15	—	15	27	9	—	16	21	15	—	16	19	13	—	14	18	16	—	19	15	11	—
Testgyakorlás*	21	27	4	—	21	29	3	—	12	33	3	—	14	26	9	—	20	21	5	—	29	16	—	—	13	20	5	—

* A fölmentelt és magántanulók nélkül.

pestvármegyei : 42. Csonkamagyarország más vármegyéjében illetékes : 30. román területen illetékes : 4. jugoszláv területen illetékes : 1.

A bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók megoszlása szüleik foglalkozása szerint. Nagybirtokos, nagybérlő : 16. középbirtokos : 11. kisbirtokos : 8. kisbirtokos napszámos : 3. egyéb őstermelő : 3. gazdasági tisztviselő : 2. nagyiparos : 15. kisiparos : 58. ipari tisztviselő : 18. ipari segédszemély : 4. ipari napszámos : 2. nagykereskedő : 13. kiskereskedő : 13. kereskedelmi tisztviselő : 46. kereskedelmi segédszemély : 5. közlekedési nagyvállalkozó : 1. közlekedési tisztviselő : 61. közlekedési segédszemély : 7. köztisztviselő : 123. pap, tanár, tanító : 29. értelmiségi : 132. altiszt : 8. katonatiszt : 31. katonaaaltiszt : 6. tőkés : 11. nyugdíjas köztisztviselő : 37. egyéb nyugdíjas : 16. nyugdíjas altiszt : 6. különböző : 16.

A bizonyítványt kapott nyilvános és magántanulók előmenetele. Jelesrendű : 102. jórendű : 229. elégséges rendű : 306. egy tárgyból elégtelen : 33. két tárgyból elégtelen : 17. több tárgyból elégtelen : 12.

A bizonyítványt kapott nyilvános tanulók magaviselete. Példás : 505. jó : 176. szabályszerű : 4.

A bizonyítványt kapott nyilvános tanulók mulasztása. Egy órát sem mulasztott : 71. csak igazoltan mulasztott : 614. igazolatlanul mulasztott : 1.

Vegyes adatok.

A bizonyítványt kapott nyilvános tanulók közül rendkívüli tárgyakat tanultak : rendkívüli rajzol : 37. gyorsírást : 17. éneket : 105. vívást : 10.

A más iskolából jött tanulók száma II - VIII. osztályokban : 23. Az ismétlő

előmenetele tantárgyak szerint.

IV. B.			V. A.			V. B.			VI. A.			VI. B.			VII. A.			VII. B.			VIII. A.			VIII. B.											
Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen								
33	8	—	—	33	6	2	—	33	8	2	—	27	6	1	—	23	10	1	—	20	9	4	—	29	5	—	—	37	2	—	—	32	4	—	—
9	19	13	—	11	14	15	1	19	16	8	—	17	10	7	—	10	6	16	—	13	9	11	—	13	13	8	—	19	7	13	—	10	9	14	2
8	20	12	1	11	9	21	—	6	11	20	6	9	12	11	2	2	8	19	3	11	13	9	—	8	12	14	—	7	10	22	—	14	13	9	—
—	—	—	—	12	8	21	—	10	12	19	2	11	9	13	1	3	7	21	1	11	14	8	—	11	17	6	—	8	12	19	—	17	14	5	—
13	15	12	1	12	12	16	1	13	17	10	3	13	9	12	—	14	6	12	—	12	12	9	—	7	9	17	1	14	12	13	—	13	18	5	—
17	15	19	—	12	21	8	—	19	13	11	—	14	18	2	—	11	16	5	—	15	10	8	—	15	18	1	—	12	20	7	—	13	13	10	—
17	25	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	15	2	—	18	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	17	8	—	14	11	12	3	17	11	12	3	23	9	2	—	9	18	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	18	16	1	6	15	20	—	3	15	21	4	7	16	11	—	5	11	16	—	5	14	14	—	5	11	18	—	8	21	10	—	9	14	13	—
2	1	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	11	13	—	11	14	10	—
2	0	20	—	13	21	5	—	2	18	2	—	12	17	3	—	13	14	3	—	13	18	2	—	13	20	1	—	12	11	1	—	18	16	—	—

tanulók száma : 1. — Testnevelés alól felmentett tanulók száma : 26. Ösztöndíjban vagy pénzjutalomban részesült tanulók száma : 34. Könyvsegélyben részesült tanulók száma : 85. Egész tandíjmentességben részesült közalkalmazotti kedvezményel együtt : 63, közalkalmazotti tandíjkedvezményben : 45. Teljes tandíjat fizetett : 593.

Magántanulók. Az iskolai év folyamán magánvizsgálatot tett 16 tanuló. Megfelelt 15.

NIV. TÁJÉKOZTATÓ AZ 1931-32. ISKOLAI ÉVRE.

Az egy kötelező tárgyból bukott tanulók *igazgatói* engedéllyel tehetnek javítóvizsgálatot. Ezért külön nem kell folyamodni. A két kötelező tárgyból bukott tanulók javítóvizsgálati engedélyért folyamodhatnak a *tanker. kir. főigazgatóhoz*. Folyamodványukat legkésőbb június 23-ig nyújtják be a gimnázium igazgatóságához.

A javító-, pótló-, különbözeti- vizsgálatokat szeptember 3., 4. napjain tartjuk meg, a magánvizsgálatokat szeptember 3., 4. napjain.

A jövő iskolai évre 1931 június 19., 20-án, továbbá szeptember 5., 7. napjain vesszük fel a tanulókat. Szeptember 9-én Veni Sancte, 10-én rendes tanítás.

Figyelmeztetem a tanulókat, hogy a jövő iskolai évre megszerzendő könyvek jegyzékét szeptember elején a hirdetőtáblán fogom közzétenni.

Iskolánk fegyelmi szabályai tanulóinkra a nagyszünetben is kötelezők !

Igazgató.

TARTALOM.

I. Szent Imre az ifjúság példaképe. — Éder-Szászy László dr. ...	3
II. Az Árpád-házi szentek követése. — Ohmacht Nándor	7
III. Katholicizmus és hazaszeretet. - - Balanyi György dr.	11
Német Károly. — Balanyi György dr....	16
Beszéd az abiturientsekhez. - Liber Endre	19
Iskolánk multja ...	22
Iskolánk az 1930 --31. iskolai évben ...	25
Hatóságok ...	57
A tanári testület működési köre...	57
A tanárok hitéleti, irodalmi és társadalmi működése	63
Tananyag ...	66
Tankönyvek ...	66
Szertárak és könyvtárak ...	67
Ifjúsági egyesületek működése...	69
Érdemsorozat ...	81
Rendkívüli tárgyak ...	99
Érettségi vizsgálatok ...	100
Statisztikai adatok ...	101
Tájékoztató az 1931--32. iskolai évre	101

